

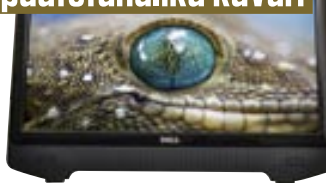
Testis HTC uus
Sensation

Mida teha Windowsi-
tahvelarvutiga?

Dell tegi odava suure
puutetundliku kuvari

Sony Vaio proovib
olla MacBook

Nr 75, juuli 2011 ■ Hind 2.79 €; 43.65 kr

[digi]

Kellel on
Eestis levi?
Suur suvine
3,5G test

Duke Nukem saab
esimest korda
ise peksa

Kuidas
pildistada
rannas?

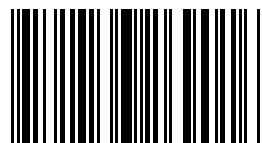
L.A. Noire on GTA
vääriline järglane

Milline navi on Androidi jaoks parim?

Õpetame lihtsasti DVD-plaate rippima

ISSN: 9771736269016

Tarkade Klubi jagab kingitusi!

Parimale Eesti teadusajakirjale lisaks saavad Tarkade Klubi tellijad järgmisel aastal kolm suurepärast kingitust:

Teaduskeskuse AHHA
pääsme, hind tellijale
tavahind: 5 €

0.-

Raivo Heina astrofotode
raamatu, hind tellijale
tavahind: 15.91 €

0.-

Uutele tellijatele CD ilmunud
numbritega, hind tellijale
tavahind: 19.11 €

0.-

Vaata lähemalt
www.telli.ee

Kingituste
väärtus

40.02 €

Tarkade Klubi tellimiseks
on kolm lihtsat viisi:

Mine aadressile www.telli.ee

Helista numbril 660 9797

Saada e-kiri aadressil levi@presshouse.ee

telli.ee
HEAD AJAKIRJAD
HEA HINNAGA

TOIMETAJA VEERG

Väikeses riigis

Henrik Roonemaa

peatoimetaja

Mõnes mõttes on ikka hea elada väikeses riigis. Noh, umbes sellises nagu Eesti.

Ei läinud kahte aastatki, kui juba võime öelda, et peaaegu terve Eesti on 3,5G-leviga kaetud. Muidugi on levialas veel auke, aga nagu meie sellesuvine test näitas, on suvalises kohas Eestis arvutit avades üsna tõenäoline, et 3,5G-levi on seal olemas ning netis võib surfata kiirusel, mis veel mõni aasta tagasi oli isegi kodus üle traadi kättesaamatu.

Selle kõrval on lõbus vaadata näiteks USA levialakaarte, kus tihti tuleb sõna otseses mõttes planeerida väljasõite levialasse, sest katmata ala on ikka määratult rohkem kui kaetud ala. Suurt riiki lihtsalt on nii hirmus kallid katta, et sellega läheb tohutult aega ning lõpuks ei pruugigi see olla majanduslikult mõttekas. Meie siin aga paneme oma mõnisada masti püsti ja - hop-

Meie siin aga paneme oma mõnisada masti püsti ja - hoplaa! - ongi olemas

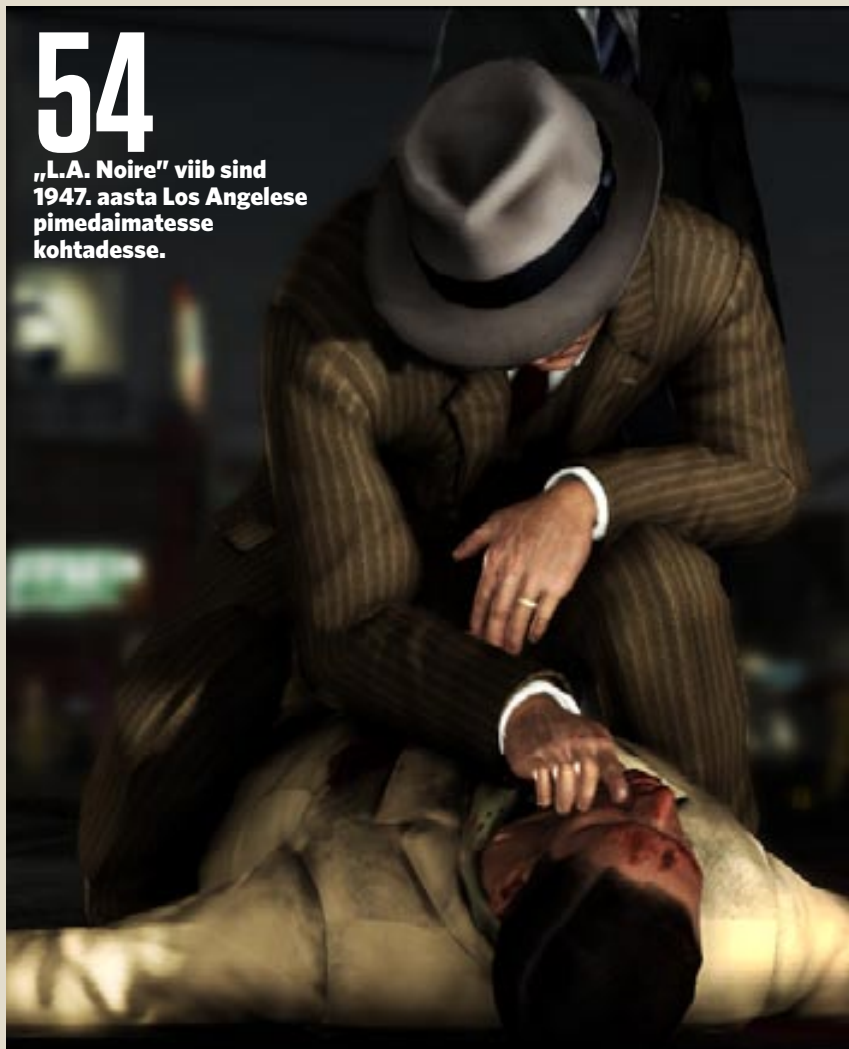
laa! - ongi olemas. Palun, asuta netis firma, deklareeri tulusid, suhtle Facebookis või tee mida iganes.

Ühtlasi kuulutame selles ajakirjanumbris surma järjekordsele tooteklassile. Eelmises numbris vaata et matsime maha kompaktkamerad, selles numbris ütleme head aega GPS-seadmetele. Kui sul on Androidiga telefon taskus, pole ju erilist mõtet minna eraldi suurt autonavigaatorit ostma. Pane oma vana GPS-seade müüki ja osta saadud raha eest parem hea Androidi navitarkvara.

Pakkumine on meeletu, meie testi jõudis kaheksa Androidi-navigaatorit, pööra ette lehekülj 34 ja hakka aga lugema.

54

„L.A. Noire“ viib sind 1947. aasta Los Angelese pimedaimatesse kohtadesse.

VÄRSKE KRAAM

7 ■ Uudised
Sony NEX-C3

14 ■ Tulevik / Minevik
Tume tulevik ning MMORPG sünd

16 ■ Top
10 asja, mis tehti kiiremini kui „Duke Nukem Forever“

18 ■ Naistekas
Muusika läbi karusnaha!

20 ■ Arvamus
Tootetrudusest

24 ■ Veiko Tamme imeline maailm
Ise olen väike, kuid mu jõud on suur!
Küberneetiline karu

JÄRELE PROOVITUD

26 ■ HTC Sensation
Kolmas finalist

28 ■ Sony Vaio VPC-SB1V9E/B
Peaaegu nagu Mac

29 ■ Acer Iconia Tab W500
Teisest puust tahvel

30 ■ Dell ST2220T
Näppudega vaadatakse

31 ■ Roccat Alumic
Lõhestunud identiteediga hiirematt

32 ■ B&W Zeppelin Air
Parima heliga iPodi-dokk

33 ■ Steelseries 7H
Ei niida jalust, kahjuks

62
„Dirt 3“: driftime ja triki-
tame lühikestel radadel

VÕITJAD

Eelmisel kuul küsisime, millisest mängusarjast on välja kasvanud „DiRTi“ rallisari. Õige vastus on muidugi, et legendaarsest „Colin McRae Rally“ sarjast.

Arvutimängu „DiRT 3“ võitis:

- Sven Vaska

Mängude plakatid:

- Kert Kukk
- Andri Kaaremäe
- Ander Austa
- Kaur Männik
- Kaspar Viilup
- Juhannes Evert
- Raul Kosk
- Anu Männiste

Auhinnad saab juulikuu jooksul kätte [digi] toimetusest Liimi 1, Tallinn.

Tellijale ajakiri 15% soodsam

Tellimine

- telefonil 660 9797
- e-posti aadressil:
levi@presshouse.ee
- veebis aadressil www.telli.ee

Aastatellimus 25,50 €,
otsekorraldus 2,11 € kuus.

[digi]

Address: Liimi 1, 10621 Tallinn tel 661 6186 **faks** 661 6185
e-post digi@presshouse.ee

Toimetused

Peatoimetaja Henrik Roonemaa
(henrik.roonemaa@presshouse.ee)
Toimetajad Sven Vahar (sven.vahar@presshouse.ee),
Martin Mets (martin.mets@presshouse.ee)
Kujundaja Holger Vaga (holger@presshouse.ee)
Keeletoimetaja Piret Reidla (piret.reidla@presshouse.ee)

Reklaam

Raimo Kõrts (raimo.korts@presshouse.ee, tel 661 6186)

Fotod tootjatelt, kui ei ole märgitud teisiti.

Väljaandja Presshouse OÜ **Trükk** Unipress

© **Presshouse OÜ** Digis avaldatud tekstide ja fotode avaldamine ükskõik millisel viisil on keelatud ilma väljaandja eelneva kirjaliku loata. Kõik õigused on kaitstud.

VÕRDLUSTESTID

34 ■ Suur test

Androidiga maanteele ristlemata

42 ■ Väike test

Lähme metsa internetti!

KUIDAS ...

46 ■ ... DVD-filmi MKV-failiks salvestada ehk rippida

Plaadid on ammu moest läinud

47 ■ ... Windowsi automaatset restarti keelata

Et saaks segamatult tööd teha

48 ■ ... installida Wikipediat

Oma arvutist on kiirem otsida

SELLEST DIGIST TAHAKSIN

Toimetaja Martini valik

Mis?

Nintendo Wii U

Miks?

Nintendole on saadaval palju lähedaid mängu, nüüd ka HD-na.

Mis leheküljel pikemalt kirjutatakse?

Lk 12

49 ■ ... pildistada rannas

Rannas on, keda pildistada

52 ■ ... Androidil püsivara vahetada

Teeme telefoni paremaks!

53 ■ ... Windows 7 ketast defragmentid

Kas Windowsi saab usaldada?

PLAY

54 ■ L.A. Noire

Patune inglite linn

58 ■ Duke Nukem Forever

12 aastat kummivenitamist

60 ■ Witcher 2: Assassins of Kings

Troonihaaraja eikusagilt

62 ■ DiRT 3

Nokk kinni, saba lahti

VEEL

65 ■ Ostujuht

Tubli Sony videokaamera

66 ■ Pikk test

Murrame vabaks!

Ubuntu on lahe

Enamik arvutikasutajaid arvab, et Windows on Linuxist parem. Aga mina ei arva nii. Mängur peaks kahtlemata muidugi Windowsi valima, aga tavakasutaja, kes käib peamiselt internetis ja loeb postkastist kirju, ei vaja kallist Windowsi, kui on olemas alternatiiv. Linuxil on palju distributsioone, mille seast saab igaüks endale sobiva valida ja vajaduse korral välja vahetada. Kasutan Ubuntu 10.10 ja Windows XP *dualboot*'i, kuid enamuse ajast kasutan Ubuntu. See on lihtsama kasutajaliidesega kui Windows ja Ubuntu leidis mu rüperaali WiFi draiverid ka ise üles – seda Windows ei suuda. Samas ei saa ma Windowsi päris ära kustutada, kuna mängin ka selliseid mänge, mida Ubuntuuga mängida ei saa. Veel üks asi, mis on Ubuntu hea, on Tarkvarakeskus. Seal leiab lihtsasti üles vajalikud programmid. Ise kasutaksingi ainult Ubuntu, kui saaksin.

ERLEND

Arvustage mobiilmänge!

Ajakirjas võiks olla nurgake, kus testitakse erinevaid Androidi ning iOSi mängu-rakendusid. See, mis hetkel on, on minu arust liiga vähe. Ajakirja kiitma hakkama ma ei pea, seda teate juba ise ka, et teete head tööd.

KRISTJAN

[DIGI] VASTUS: Anname toimetuse liikmetele käsu rohkem mobiilmänge mängida ja neist ka kirjutama hakata.

Kas seekord saab vastuse või ei saa?

Olen Kristjan, kes ka eelmisel kuul kirjutas. Ootasin ilusti, kuni uus kuu käte jõudis ja värsked [digi] mu postkasti kukkus. Vaatasin siis kohe, et mis mu imelike küsimuste peale ka öeldi, aga nagu ei leidnudki midagi. Mul oli iseenesest hea meel, et minu kiri ajakirjas ei ilmunud, aga küsimustele ei saanud ma samuti vastust. Ütlen veelkord teemad, mille kohta mul küsimusi oli:

1. Telefoni operatsioonisüsteemi vahetamine
 2. Telefoni mikrofoni kasutamine läbi arvuti Skype'is rääkimiseks
 3. Kahe muusikakeskuse sõbraks tegemine
 4. Juhtmega klaviatuuri juhtmevabaks tegemine
 5. Arvuti helitugevuse reguleerimine eemalt
- Sai nüüd jälle parasjagu hädaldatud siin, sellegipoolest on [digi] väga hea ja sisukas ajakiri. Aga vastust oma küsimustele tahaks ikkagi saada. Kõike head!

KRISTJAN.

[DIGI] VASTUS: Seekord me sulle seda heameelt teha ei saa, et kirja avaldamata jäta-sime, vabandust. Kõiki kirju ajakirja avaldama ei mahuks, aga võib täiesti kindel olla, et kõik kirjad loetakse läbi ja neis leiduvad küsimused või ideed kirjutatakse üles ning varem või hiljem leiavad need käsitlemist. Rõõmuga saame sulle teatada, et Androidiga telefoni

KUU KIRI

ISTOCKPHOTO

Kuidas õiget ära tunda?

Suvi algas uue telefoni ostuga, varasemalt on mul olnud 3 aasta jooksul 7 erinevat telefoni, alates Nokiast kuni Samsungini ja k...t võtaks, mitte ükski ei kesta, ikka ja jälle probleemid. Pole vahet, millisest esindusest ostad. Nüüd otsin suure õhina ja vaimustusega SE Xperia X8, mis tundus lahe ning ka teie ajakirjast vastu kajanud positiivne hinnang ei pannud muretsema, ei saa ju halva telefoniga tegu olla ja ega polegi. Telefon on tõesti mõnus, suhteliselt kiire ja Androidiga (esimene Android minu jaoks), kuid jah, nädala pärast olin tagasi esinduses: tarkvara jooksis kokku, telefon ei reageerinud käskudele ja aku, oh, seda akut – temperatuur 56 kraadi ja seda jahedas ruumis –, ei kannatanud käes hoidagi. Ajab ikka meele vihaseks küll. Olen nagu magnet, mis kahtlasevõitu telefone ligi meelitab. Positiivne külg on see, et EMT/Elioni esinduses olen nagu kuld klient. Astud sisse, tervitatakse ning küsitakse, et milles seekord probleem on.

Nüüd küsimus teile kui targematele: kas on olemas mingi valem, kuidas selliseid te-

lefone saaks vältida? Või tuleb tõesti raha sukasäärde koguda ja iPhone (iPod Touch 4g kestab siiani) või WP7 osta? Millist uue-mat, suure, alates 3tollise ekraaniga telefoni soovitate, millega oleks kõige vähem probleeme ning mis oleks taskukohane?

Võiksite ka kirjutada Digis või rääkida „Digitunnis“ Elioni eKodust/nutiTV-st. **GERT**

[DIGI] VASTUS: Õige telefoni valimise valemil pelgalt pealevaatamise teel pole meiega veel avastanud. Meie arvamusel heade ja viletsate telefonide kohta leiab ikka siitsamast ajakirjast telefonide arvustustest, sügisel on taas oodata telefonide suurt testi.

Gert, andsid meile oma kirjaga idee teha nutitelefoni valimisest lausa eraldi artikkel, millest oma esimest nutitelefoni ostvad inimesed juhinduda saaksid. Selle idee eest ning kompensatsiooniks kõige eest, mida sa oma X8-ga läbi oled pidanud elama, anna-me sulle auhinna korraliku juhtmeta hiire, mille temperatuur kindlasti kunagi 56 kraadina ei tõuse.

süsteemi vahetamise õpetus algas eelmises ja jätkub käesolevas ajakirjas. Kõik teised küsimused lähevad laborisse uurimisele ja loodetavasti saab ka neile peagi vastused anda.

Netbook'ide hooaeg on tulekul

Sügisel seisab paljudel ees (üli)kooliliminek. Kas oleks võimalik testida erinevaid netbook'e, mida oleks hea kaasas kanda (kuni 12" ekraaniga) ja mis oleksid odavamad hinnaklassis – umbes kuni 450 eurot? Valikus võiks olla erineva konfiguratsiooniga mudelid. Mulle on praegu silma jäänud Samsung NF210, Acer Aspire One 753 ja Lenovo ThinkPad Edge 11. Kui kaua peab nende arvutite aku reaalselt vastu (Samsung lubab aku vastupidavust kuni 10,5 tundi!) ja kas on

suurt vahet operatsioonisüsteemidel Windows 7 Starter ja Windows 7 HP?

KARIN

[DIGI] VASTUS: Netbook'ide test tuleb kindlasti, samuti igasügisene koolisülearite test, mis ilmub septembrinumbri. Oota ostmisega septembrini, siis on kauplustes spetsiaal-seid koolipakkumisi soodsama hinnaga.

JÄRGMISE KUU AUHIND

Pööripäev on möödas ja päevad hakkavad taas lühemaks jääma. Varsti ei saagi enam öö läbi õues olla. Kui õhtuti toas istudes igav hakkab, haara klaviatuur pihku ja kirjuta meile. Parima kirja autorit ootab toimetuse suvisest kingikotist üks kasulik vidin.

Et jäädvustada **kogu lugu**,
vajad **parimat objektiivi!**

18mm (28mm ekvivalent) Säritus: F/8 1/50 sek. ISO400, statiivilt

UUS
kõik-ühes
objektiiv

270mm (419mm ekvivalent)
Säritus: F/8 1/30sek.
ISO400, statiivilt

Tamron AF 18-270mm F3,5-6,3 Di II VC PZD

Uskumatu 18-270mm ultrasuuri vahemik pakub sulle kõike, mida üks pildistaja võiks tahta — pildista ühe objektiiviga portree, kaunis maastikuvõte või makro lähipilt! Kergele ja kompaktsel **15-kordse suumiga** objektiivile lisavad erilist väärtust Tamroni uus **PZD** piesoelektriline autofookus ning **VC**-värinastabilisaator.

UUS! Tamroni 60. juubeli mudel

Di II **PZD** **VC**

(Mudel B008) Sobivad nii Canon, Nikon kui Sony digitaalsetele peegelkaameratele.

* Objektiiv pole mõeldud 35mm filmi- ega täiskaadersensoriga kaameratele. Objektiiv sobib kuni 24x16mm suuruse sensoriga digikaameratele.

Soodushind

499€

Järelmaks **26€** (24 kuud, kokku 624€)

Tavahind **599€** Pakkumine kehtib 16.06 - 31.08.

Uuri lisa Photopointi veebipoest www.photopoint.ee

Photopointi esindustes* saad lisaks muule fototehnikale **rentida ka Tamroni objektiivi!**

PHOTOPOINT
ÜLEMISTE KESKUS
Tallinn, Suur-Sõjamäe 4
E-P 10-21 Tel: 603 4726

PHOTOPOINT
KRISTINE KESKUS
Tallinn, Endla 45
E-P 10-21 Tel: 665 0400

PHOTOPOINT
ROCCA AL MARE
Tallinn, Paldiski mnt 102
E-P 10-21 Tel: 6659277

PHOTOPOINT
PÄRNU MNT*
Tallinn, Pärnu mnt 139
E-R 10-20, L 10-18 Tel: 655 0651

PHOTOPOINT
LÖUNAKESKUS
Tartu, Ringtee 75
E-P 10-21 Tel: 731 5626

PHOTOPOINT
TARTU KAUBAMAJA*
Tartu, Riia 1
E-L 9-21, P 10-19 Tel: 731 4828

PHOTOPOINT
EEDEN
Tartu, Kalda tee 1c
E-P 9-21 Tel: 742 7868

UUS JA VANAD

Sony NEX-C3

Sony jätkab peenemale trendirahvale suunatud kaamerate tootmist. NEX-C3 on kompaktkamera keega, väljavolditava ekraaniga, peegelkaamera APS-C sensoriga ja vahetatavate objektiveidga kaamera. Jutud käivad, et kaameras on kasutusel veidi muudetud tarkvaraga, kuid muus osas sama sensor kui D7000 ja K-5 sees. NEX-C3 ülevaadet võib hea tähtede seisu ja soodsate asjaolude kokkulangemisel oodata juba järgmises [digis].

Sony NEX-5

Pange tähele, NEX-5 on seni NEX-seeria parim kaamera, kuid NEX-C3 ei ole mõeldud mitte NEX-5 järglaseks, vaid NEX-3 järglaseks, mis on aga nõksu võrra nõrgem kui NEX-5. Sony valik tekitab küsimusi. Kas NEX-C3 tähendab seda, et varsti on tulemas ka NEX-C5 või hoopis NEX-7? Ärge igaks juhaks veel oma vana NEX-5-t maha müüma tõtate.

Panasonic GF2

Sony uue kaamera suurimaks konkurendiks on Panasonic GF2, mis on samuti imeväike, vahetatavate objektiveidga ja piisavalt hea pildikvaliteediga. Kuigi kaamera ise on vanem, on GF2-il parem videorežiim (1080p vs. 720p) ning puutetundlik ekraan. Muude andmete poolest teeb NEX-C3 Panasonicile tuule alla, sh ka kaalus. C3 kaalub vaid 225 g, GF2 aga 310 g.

Samsung NX100

Samuti kompaktkerega ja peegelkaamera APS-C suuruse sensoriga vahetatavate objektiveidga kaamera. NX100 on C3-st raskem (282 g vs. 225 g), sel pole väljakallutatavat ekraani ning megapiksleidki on Sonyst vähem. Samuti pole Samsungil sisseehitatud välklampi, kuid see-eest on Sonyst omajagu odavam. NX100 saab kätte 300 euro eest!

VÄRSKED KÜSIMUSED

3 küsimust uute täpitähtedega domeenide kohta

?

Kus neid registreerida saab ja kui palju see maksab?

D

„Poest saadaolevaid kaupu saab osta igast poest,“ ütles kord Lembit Sibul oma kuulsad sõnad. Täpitähtedega domeene saab registreerida iga domeeni registreeriva firma juures, täpitähtedega domeeni registreerimiseks ei ole vaja teha eraldi avaldust ning see läheb maksma sama palju kui tavalise domeeni registreerimine.

?

Kas mu brauser oskab päris kindlasti täpitähti kasutada?

D

Jah. Iga vähegi moodne brauser oskab. Viimasel 3-4 aastal välja tulnud brauserid oskavad kõik, kuid oskavad ka mõned vanemad brauserid. Seda, kas su brauser saab täpitähtede ja muude rahvusvaheliste domeenidega hakkama, saad testida siin: <http://idn.icann.org/>.

?

Aga ega välismaalased neid domeene enam kätte ei saa, jah?

D

Saavad ikka. Kui saata kellelegi täpitähti sisaldava domeeniga link või kui ta leiab selle otsingust, siis saab ta selle peal klõpsata ikkagi ja brauser oskab ta õigele lehele suunata. Pealegi on igal täpitähtedega aadressil olemas ka ladina tähestikul baseeruv aadress, mis näeb välja umbes selline: <http://xn--fsqu00a.xn--Ozwm56d>. Seda saab kopeerida ja kleppida.

3D-usku pööramine Sony moodi

Stereoskoopilised 3D-mängud ei ole Sony Playstation 3 peal siiani õiget hoogu sisse saanud. Peamiseks põhjuseks on siin muidugi raha: 3D-telerid pole ikka veel odav löbu, hoolimata sellest, et nende hinnad on langenud. Aga näe, mängurid ei taha mitte kuidagi vedu võtta ...

Nüüd aga tegi Sony spetsiaalselt Playstation 3 tarbeks 23,5tollise 3D-kuvari, mis peaks 3D-mängud massidesse viima.

1920 x 1080 eraldusvõime, kontrast 5000 : 1 ja 4 ms reageerimisaeg teevad sellest igati korraliku kuvari, lisaks veel kaks

HDMI-väljundit ja kõrvaklapi-ole jaoks vaikselt mängimiseks.

Üks prillipaar, kuvar, HDMI-kaabel ja septembris ilmuv „Resistance 3” mäng maksavad kokku ainult umbes 350 eurot, mis on tõesti odav.

Paar probleemi siiski jääb. Alustades sellega, et 23,5 tolli on ikka väike ekraan, kui oled harjunud diivanil vedeledes suure ja laia 40tolliga.

Ja ükskõik kui madalale 3D hind ka ei lange, prillidest ikka veel lahti ei saada. Müügile saabubki see Playstationi kuvar septembris.

Kolmedimensiooniline telefon

3D hakkab vaikselt jõudma ka telefonidesse, maailma esimest (prillivaba) 3D-telefoni LG Optimus 3D tutvustati juba veebruaris alguses, kuid kohe-kohe jõuab see ka ametlikult müügile. Vahepeal on selgeks saanud ka tehnilised näitajad.

LG Optimus 3D kasutab 1 GHz kahe tuumalist protsessorit, sellel on 4,3tolline 800 x 480 ekraan ja 8 GB mälu. Loomulikult ka võimalus teha 3D-pilte ja filmida 720p videot. Veidral põhjusel on operatsioonisüsteemiks Android 2.2, kuid lubatakse ka uuendada 2.3 peale.

Klassikaline mänguriihir

Logitech, kelle mängurihiired on teada-tuntud, pole selles vallas enam tükk aega midagi põnevat välja toonud. Paistab aga, et uue optilise sensoriga mängurihiiriga G400 on jää hakanud liikuma – see mudel vahetab välja juba ligi kümme aastat tagasi turule toodud MX518! Hiire disain on jäänud eeskujule truuks, kuid hiir ise on muutunud kergemaks ja õhukesemaks ning loomulikult ka täpsemaks (3600 dpi).

Sony Centeriga suvepuhkusele!

Sissemaks
+3 kuud
€0.-*

Kuni juuli lõpuni on kõik üle 600.- eurosed ostud sissemaksuga 0.- eurot ja lisaks tasume Sinu kolme kuu liisingumaksed ise.*
Sinu suvised kõrghetked on väärt Sony tehnikat!

Bravia KDL-40CX520
Sissemaks +3 kuud **€0.-**
45x18.- = 599.-

Internet Video

40" LCD NUTITELER KDL-CX520
Uue põlvkonna Interneti teler, Skype, wifi valmidus, Interneti brauser, puldina saab kasutada nutitelefoni, dvB-T/C tuuner, DLNA.

Vaio VPC-EA4S1E
Sissemaks +3 kuud **€0.-**
45x29.- = 969.-

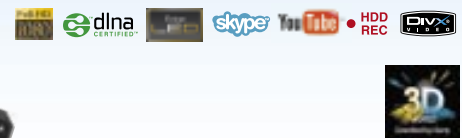
14" EA4 SEERIA VAIO VPC-EA4S1E
16:9 suure kontrastiga laiekraan, Intel® Core™ i3-380M 2,53GHz protsessor, 320GB, 4 GB DDR3 SDRAM RAM, ATI Mobility Radeon™ HD 5470 graafika, SuperMulti DVD kirjutaja, Microsoft® Office Starter 2010

LED KDL-40EX720
Sissemaks +3 kuud **€0.-**
45x30.- = 999.-

tasuta kaasa 3D Blu-ray mängija väärtusega 210.-

40" 200HZ LED 3D TELER +3D BLU-RAY MÄNGIJA BDP-S480
Uue põlvkonna nutiteler. Täiesti uue kvaliteediga piit tänu X-Reality pildiparandusele ja Motionflow XR200 tehnoloogiale, 3D saatja sisse ehitatud, Skype, Interneti brauser, dlna, WiFi valmidus, Bravia Internet Video, USB, salvestus välisele kõvakettale, puldina saab kasutada nutitelefoni.

Handycam HDR-PJ30
Sissemaks +3 kuud **€0.-**
45x30.- = 999.-

PROJEKTORIGA VIDEOKAAMERA
Projektoriga kaameraga saad vaadata filme juba reisil olles. 32GB sisemälu, 7,1 MB foto, kvaliteetne lainurkobjektiiviga Sony G-optika.

NEX5 + 18-55mm f3.5-5.6
Sissemaks +3 kuud **€0.-**
45x30.- = 649.-

HÜBRIIDKAAMERA NEX5-K
NEX kaamerates on ühendatud kompaktkamera väikesed mõõtmed ja kasutusmugavus ning peegelkaamera objektiiv ja sensor. Kaamerale on profikaamera APS-C mõõtu CMOS sensor, vahetatavad stabilisaatoriga Carl Zeissi objektiivid, ISO kuni 12800 ja palju muud. NEX5 kaamera ostjatele anname kingiks kaasa 4GB mälukaardi.

Sony Center Kristiine
Endla 45, Tallinn
tel +372 66 505 66
E-P 10.00-21.00
sckristiine@miterassa.ee

Sony Center Solaris
Estonia pst. 9, Tallinn
tel +372 66 313 66
E-P 10.00-21.00
scsolaris@miterassa.ee

Sony Center Tasku
Turu 2, Tartu
tel +372 73 055 30
E-L 10-21.00 P 10-18.00
sctasku@miterassa.ee

www.sonycenter.ee

Kolm värsket pihukonsooli

Sel aastal on ilmunud juba kaks uut pisikonsooli ja talveks on oodata veel kolmandatki. Heidame neile täiesti subjektiivse kiirpilgu peale.

Pihukonsool	Sony Playstation Vita	Nintendo 3DS	Sony Ericsson Play
Mis teeb eriliseks?	Tehniliselt väga kõva sõna ★★★★★	Vana hea Nintendo DS koos 3D-toega ★★★★★	Android 2.3 telefon + Playstation'i nupud ★★★★★
Miks võib läbi kukkuda?	Liiga vähe mängu ★★★★★	Kehv aku, 3D ei pruugi lõpuni läbi lüüa ★★★★★	Vähe mängu, kallis ★★★★★
Mänguvalik praegu	Kõik PSP mängud ★★★★★	Kõik DSi mängud + 30 3DSi mängu ★★★★★	Lihtsalt kehv ★★
Mänguvalik tulevikus	Kvaliteet, mitte kvantiteet ★★★★★	Kvantiteet, mitte kvaliteet ★★★★★	Kõik vana PSP mängud + muu ★★★★★
Hind:	249/299 eurot ★★★★★	269 eurot ★★★★★	530 eurot ★★
Hinne kokku	★★★★★	★★★★★	★★★★★

NUMBRID KASTIS

15 aastat vana on USA koolipoiss Daniil Kulchenko, kes müüs oma *start-up*'i nimega Phenona ühele suurele firmale maha

6 aasta vanuselt alustas Kulchenko juba programmeerimist, esialgu HTMLis

11 aastast sai temast Linux-i-administraator

1997. a loodi firma ActiveState, mis Kulchenko *start-up*'i ära ostis

1 aasta noorem on seega see firma kui Kulchenko ise

2 600 000 000 dollarit hinnatakse praegu Pandora väärtuseks, kusjuures Pandora läheb kohe börsile

649 dollari eest hakkas Apple USAs müüma lukustamata iPhone 4

749 dollarit maksab 32 GB versioon

50 protsenti iPhone'i-omanikest pole telefoni pärast esimest aktiveerimist kordagi enam arvuti külge ühendanud ega sünkinud

Uus hinnarekord!

Hiina odavtootjad lõövad Androidide turgu aina enam segamini. Odavatest ZTE-dest oleme juba rääkinud, kuid nüüd on Eestis müügil ka Huawei U8500, mille kliendihind on 119 eurot.

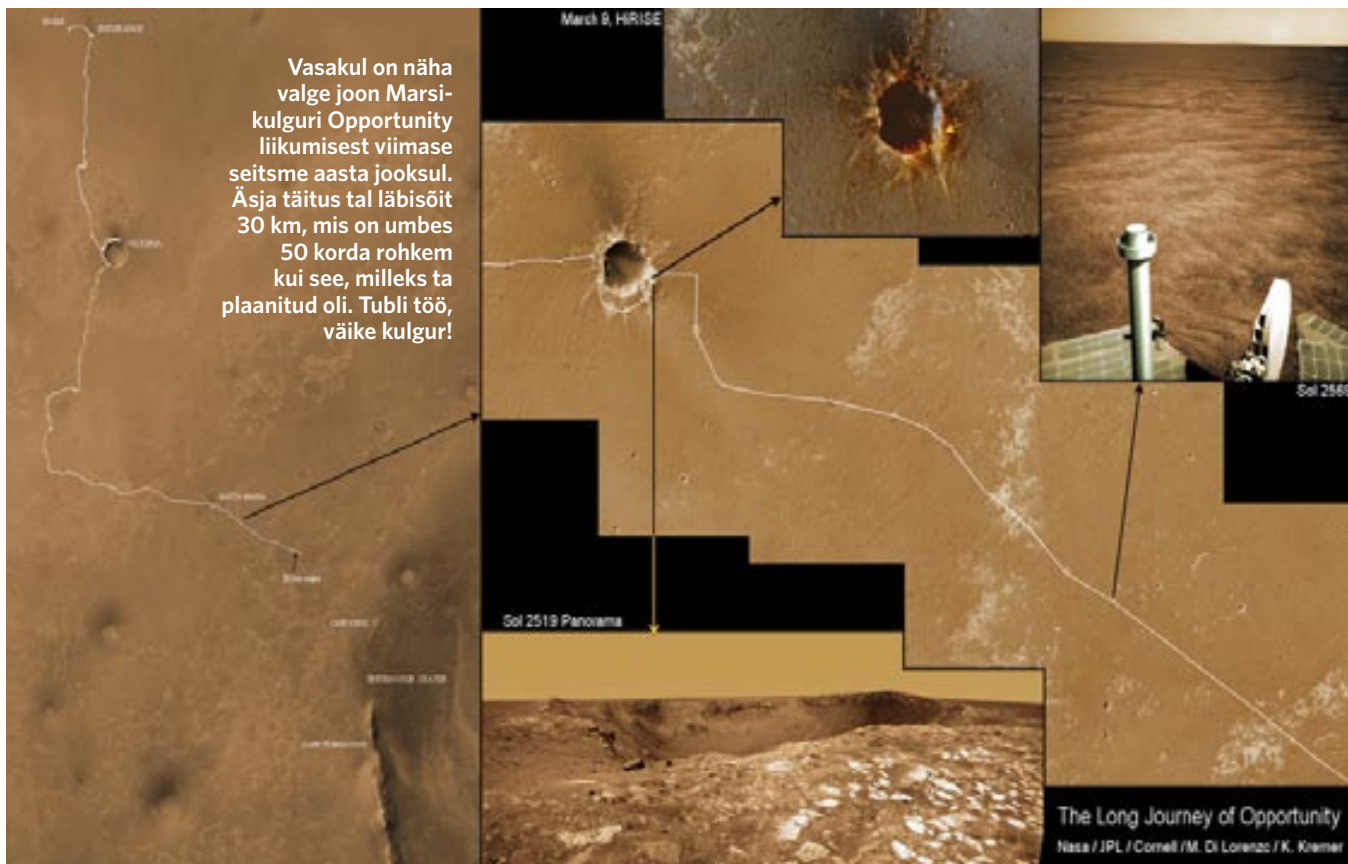
Selle raha eest saab tehnilised näitajad, mis jäävad kuskile LG P500 kanti: 320 x 480-pikselse eraldusvõimega mahutundlik ekraan, Android 2.2, 528 MHz protsessor, 3,2 Mpx kaamera, aGPS ja Wi-Fi b/g/n.

Samsung + Google = kallis

Samsung on välja toonud enda esimesed Chromebookid ehk siis minisüürid, mis on varustatud Google'i operatsioonisüsteemiga Chrome. Kena väljanägemisega Samsung Series 5 tuleb kahes erinevas versioonis, nagu viimasel ajal üldse tavaks on: vali ise, mis sulle olulisem on, kas ainult WiFi või tahad juurde ka 3G-d. Minisüüri hind, vastavalt 350 ja 300 eurot, on päris kõrge.

Vasakul on näha valge joon Marsi-kulguri Opportunity liikumisest viimase seitsme aasta jooksul. Äsja täitus tal läbisõit 30 km, mis on umbes 50 korda rohkem kui see, milleks ta plaanitud oli. Tubli töö, väike kulgur!

10 000

Iraani välisministeeriumi faili varastas väidetavalt häkkerigrupp Anonymous

3

sama grupi liiget arreteeriti juunis Hispaanias

1

päev pärast seda oli salapärasel kombel maas Hispaania politsei veebileht

0

inimest maailmas usub, et see oli juhus

30

km on nüüdsest Marsi-kulguri Opportunity läbisõiduks

7

aastat kulus Roveril selle teekonna läbimiseks Marsil

50

korda pikema maa on ta nüüd Marsil läbi sõitnud kui talle algselt määratud oli

1.

Google Chrome OSi operatsioonisüsteemiga sülearvuti ei tulnudki müüki ei Acerilt ega Samsungilt, vaid selleks oli Kogan Agora Chromium, mis firma see iganes siis ka ei oleks

25%

USA häkkeritest on väidetavalt FBI või CIA spioonid

Kindla peale minek

Logitechil on paar toodet, mida nad teevad väga hästi. Üheks neist on veebikaamerad. Ka värske Logitech C615 tundub olevat korralik töövahend 720p HD-videovestlusteks kas või näiteks SkypeHD kaudu. Filmi-da saab aga ka 1080p videot ja teha kaheksamegapiksliseid pilte. Kaamera ühildub nii PC kui ka Maciga ning pilte ja videoid saab Facebooki, Youtube'i ja Twitterisse saata.

Kõva tahvel

Panasonicu ülivastupidavad sülearvutid Toughbook on legendaarsed, kuuldavasti pidid need koos prussakatega ka tuumasõja üle elama. Nüüd aga toob Panasonic välja esimese Androidiga Toughbooki tahvelarvuti.

10,1tolline ekraan, GPS, 3G- ja 4G-ühendus, ülipikk aku tööaeg ja muud näitajad pole selle tahveli juures kõige olulisemad näitajad. Peamine on ikkagi see, kuidas see vastu peab.

UUDISTE EDETABEL

1 Täpitàhed domeeninimedes, lõpuks ometi!

Juunis jõudis lõpule Eesti riigitähisega domeenireformi järjekordne etapp. Nüüd on .ee domeenis võimalik internetiaadressides kasutada kõiki eesti tähestiku tähti. Maailmas on registreeritud üle 200 miljoni domeeni, vaid 2,8 miljonit neist sisaldavad tähti väljastpoolt inglise tähestikku.

2 Keskkonnasõbralik sülearvuti

Samsung tõi turule päikese jõul töötava 10tollise minisülearvuti NC215S, mis on võimas ja lihtsalt kaasaskantav ning samas keskkonnasõbralik ja säästlik. Kaks tundi päikesevalgust ja aku kestab kuni tund aega. Hea uudis on veel ka see, et järeleandmisi pole tehtud jõudluses ja aku kestab täislaetuna 14,5 tundi.

3 Eesti e-aruandluskeskkond kuulutati maailma parimaks e-teenuseks

Eesti e-aruandluskeskkond võitis tänavu maailma parimate e-lahenduste konkursil World Summit Award (WSA) 2011 esikoha, finaali jõudsid sel hinnatud võistlusel veel kaks Eesti e-teenust.

4 Gmailis pildi lisamine lihtsamaks

Gmail lisas eelmisel aastal „kopeeri ja kleebi“ funktsiooni ning laiendas hiljuti selle võimalusi. Nüüd saab mõnelt muult leheküljelt kopeerida pildi „Kopeeri“ käsu abil ning asetada selle Gmaili kaudu saadetavasse kirja „Kleebi“ käsu abil.

5 Esimene WebOS-iga tahvelarvuti

HP andis välja oma esimese WebOS-iga tahvelarvuti TouchPad. Lisaks leiab tahvlist veel 9,7tollise ekraani (1024 x 768), kahetuimalise 1,2 GHz Snapdragoni protsessori ja kõik muu vajalikku.

DIGI.EE KÕRGEIMALT HINNATUD
UUDISED PERIOODIL JUUNI 2011

Mida peidab endas Nintendo Wii U?

HD, ja mitte ainult!

Selge oli see, et HD toe pidi Wii järglane endale nii või naa saama: graafika on olnud Wii nõrk koht võrreldes PS3 ja Xbox 360-ga seadme väljatulekust saadik. Aga Wii U graafika ei toeta mitte üksnes 720p, vaid lausa 1080p mängu! Muudest tehnilistest andmetest on umbmääraselt teada mitmetuumaline protsessor, AMD Radeon HD graafika, neli USB 2.0 porti ja tugi uuele, kuni 25 GB mahutavale optilisele plaadiformaadile.

Konsool on mängimiseks

Kui sul on kodus riul täidetud esimese Wii mängudega, siis pole muretsemiseks põhjust – kõiki neid saad mängida ka Wii U peal. Wii U ronib PS3 ja Xbox 360 mängumaale: kui varem ilmusid olulised mängud eelkõige Sony ja Microsofti platvormile, siis nüüd on oodata mitmeid tippmänge ka Nintendo konsoolile. „Dirt“, „Batman Arkham Asylum“, „Aliens Colonial Marines“, „Tekken“, „Assassin's Creed“ on vaid mõned nimed.

Puuetundliku ekraaniga pult

Kui konsool ise näeb välja nagu valge Wii karp ikka ja sellega saab kasutada kõiki vanu tuttavaid Wii pulte, siis üheks põnevaimaks uuenduseks on puuetundliku ekraaniga Wii U pult. See meenutab tahvelarvutit, mille mõlemal küljel on nupud ja mis kuvab uute Wii U mängude mängimise ajal olulist lisainfot, näiteks rollimängus tegelaste parameetrite kohta.

MÄNGU-UUDISED

EESTI TOP 10

Juuni 2011

- 1 DiRT 3
- 2 Crysis 2
- 3 Brink
- 4 Mortal Kombat
- 5 L.A. Noire
- 6 Mortal Kombat
- 7 Duke Nukem Forever
- 8 Portal 2
- 9 Operation Flashpoint: Red River
- 10 Need for Speed: Hot Pursuit

Eesti jalgpallikoondise kapten jäi pärast mängu Tšiiliga troopikasaarele.

Tagasi saarele!

See, et „Far Cry 3” on Ubisoft Montrealis meisterdamisel, on teada juba ammu. Nüüd on aga selgunud hulk detaile, näiteks see, et tegevuspaigaks on troopiline saar Vaikses ookeanis ... täpselt nagu sarja esimesel osal.

Ka uus peategelane satub saarele kogemata.

Saar pole aga tavaline saar, vaid tegijad on vaadanud tublisti „Losti” ning eelmise osa poliitilised sõjamängud ja teemandijaht on asendatud hullumeelsete

ja müstiliste saareelanike ning täieliku moraaliitusega, kus peategelase ainsaks eesmärgiks on relv käes saarelt põgeneda.

Veel pole teada, kas 3. osa jätkab esimese lineaarset või teise avatud maailma kontsepti.

ÜHE LAUSEGA

„**BROTHERS IN ARMS: FURIOUS 4**” teeb sarjas kannapöörde – tõsisest märulist on tehtud Tarantino „Inglorius Basterdsi” ja „Bulletstormi” koomilise vägivalla segu.

KONAMI KAVATSEB TAAS-ELUSTADA ühe aegade ägedama märulisarja – „Contra”.

„**RAGE**”, id Software’i kauatehtud FPS, ilmub viimaste uudiste kohaselt 4. oktoobril.

KAUAODATUD „SUPER MARIO 3DS” ilmub alles jõulude paiku.

STRATEEGIAMÄNG „TROPICO 4” toob juba augustis tagasi meie lemmikdiktatori El Presidente.

KOOSTÖÖVÖRGUROLLIKAS „NEVERWINTER” ilmub millalgi sel talvel. Jah, tegu on „Neverwinter Nightsi” järgega.

KALENDER

Juulis tuleb uusi mängu tikutulega taga ajada

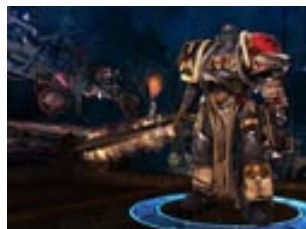
19 Call of Juarez: The Cartel

Juuli keskel hakkavad kolm politseiniku USA ja Mehhiko piiri ääres ülitsevatele narkokartellidele kohta kätte näitama. FTP, mida isegi tasub oodata.

19 Supreme Ruler: Cold War

Külma sõja aegne strateegiamäng, kus kampaanias on sinu otsustada, kas esirügiks jääb USA või NSVL. Aga saab mängida ka ükskõik millise riigina.

26 Warhammer 40,000: Kill Team

See Warhammer on teistsugune, kui me harjunud oleme: tegemist on hoopis arkaadtulistamisega, millel on rollikaelemendid.

27 Insanely Twisted Shadow Planet

„Summer of Arcade’i” üks peaesinejaid on jälle metroid-/castlevanialik märul, mängu saadab Dimmu Borgiri must muusika. Saadaval Xbox Live Arcade’ist.

LÜHIDALT

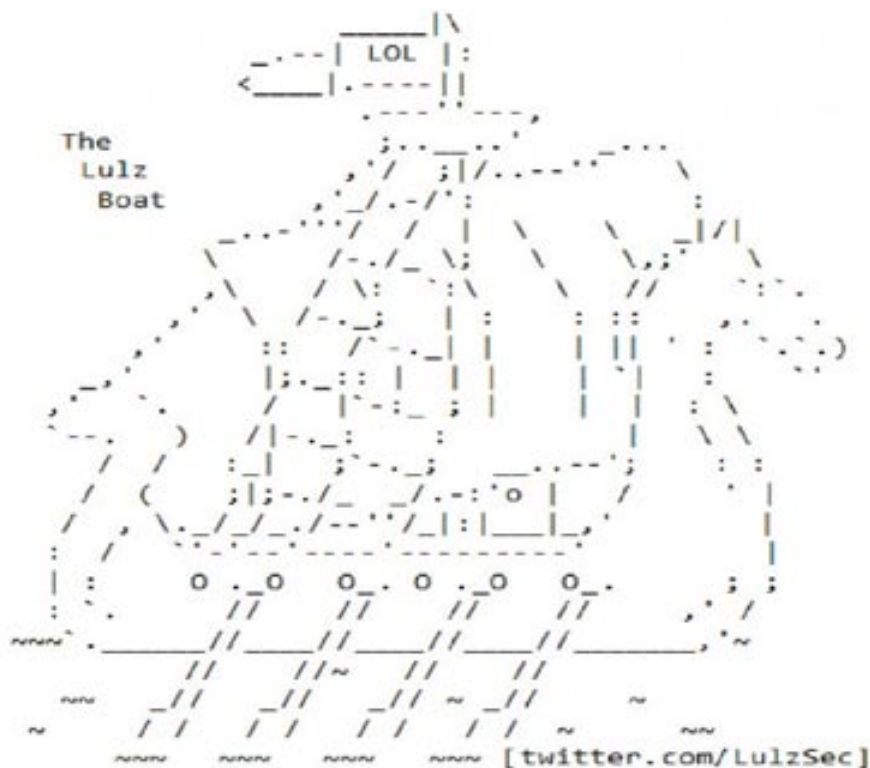

Peltsebuliga Peltsebuli vastu

Teadlased on avastanud, et elektrivooluga on võimalik muuta leegi kuju ja suurust, samuti saab eemaldada kuumaleegi põlemata materjalist, saavutades tulemuse, mis on piisav tule kustutamiseks. Kuna selline lahendus ei riku keskkonda, võib juhtuda, et juba paari aasta pärast veavad priitsimehed kahjutult kustutades laiali mitte voolikuid, vaid kaableid.

Hüva nõu masin

Jaapani teadlased on ehitanud valmis seadme, mida nad sooviksid paigaldada kõikidesse teleritesse. See aparaat jälgib läbi pisikese kaamerasiilma vaatajate tarbimisharjumusi ning huvi erinevate programmide vastu ja teeb vajaduse korral soovitusi vahetada kanalit, kui kusagilt mujalt midagi vaataja jaoks huvitavamat peaks tulema.

Lipu peal on kirjas, mida Lulz Security mehed meist arvavad.

Tume tulevik

19. aprillil murti sisse Sony PlayStationi Networki teenuse, tänu millele ei saanud miljonid PlayStationite omanikud peaaegu kuu aega võrgus omavahel virtuaalset tulevahetust pidada.

Esmapäeval tundub, et tegemist on tähtsusetu seigaga, kuid tegelikkuses toimus üks suure-

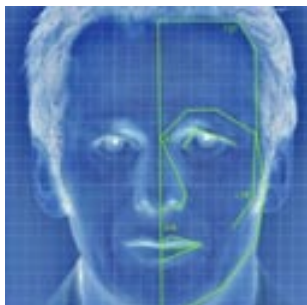
maid ründeid läbi aegade. Ühtekokku varastati 77 miljoni kasutaja konto- ja isikuandmed, kellest suur osa oli sidunud oma profiiliga krediitkaardiandmed.

Taolisest „töövõidust“ julgustust saanuna on pahategijad mõne nädala jooksul rünnanud (edukalt) rohkem kui kümnet erinevat võrguteenust ning püs-

titanud küsimuse, mis saab siis, kui nad ühel heal päeval otsustavad midagi tõeliselt suurt korra saada. Ühes sellega on kerkinud ebameeldiv küsimus, kas me oleme valmis selleks, kui ühel heal päeval paisatakse kellegi poolt võrku näiteks kõik Facebooki või Gmaili kasutajatunnused koos salasõnadega.

Ma jätan su näo meelde!

Facebook lisas oma teenusele automaatse näotuvastuse ning Google käivitas pildiotsingu ehk võimaluse anda otsimootorile oma arvatist pilt ette ja lasta tal netist hoopis seda otsida, mitte sõnu. Nad on küll teatanud, et näotuvastust ei kasutata, aga võiks küsida, kas oled valmis selleks, et mõne aja pärast Riigikokku kandideerides tuvastab otsimootor automaatselt sind sõprade peopiltidelt.

Mida teeb sisaliku tee sinise mehe näo peal?

Vedel energia

MITi uurijad on leiutanud vedeliku, mida saab kasutada elektri akumuleerimiseks. Selle rakendus on ilmne: põhimõtteliselt oleks elektriautodid võimalik laadida täpselt samamoodi nagu nende bensiinimootoriga suguvendi, üksnes vana laadimisvedelik tuleb eelnevalt sõiduvahendi organismist eemaldada. Kuna mas must plöga tootmisesse jõuab, ei tea muidugi keegi.

1996: MMORPG sünd

1996 oli tähelepanuväärne aasta, seda eriti arvutimänguritele, sest sel aastal ilmusid sellised klassikaks saanud mängud nagu „Duke Nukem 3D“, „Command & Conquer: Red Alert“, „Quake“, „The Elder Scrolls II: Daggerfall“, „Resident Evil“ PS versioon jt.

Erilist tähelepanu väärivad 1996. aasta varasalvest aga kaks mängu. Esimene on „Diablo“, Blizzard Entertainmenti legendaarne rollikas, mida meenutavad hea sõnaga kõik praeguste teismeliste isad (ja võib-olla mõned emadki), sest see oli mäng, mis koos oma järjega „Diablo II“ andis ette mängulaa-di ja graafikastiili, mida on aastate jooksul lugematu arv kordi järele tehtud.

Õnnestunumateks „Diablo / Diablo II“ kloonideks on aasta-

tetagusest ajast „Titan Quest“ ja üleelmisest aastast „Torchlight“. Mõlemad on muide saadaval Steamist. „Diablo“ jäetud jälg RPG-mängude arengule on suur ja vihjeid ning peidetud viiteid algsele „Diablole“ leiab mitmetest mängudest. „Hellgate: Londonis“ oli puujalaga poisike nimega Wart, „Borderlandis“ deemon nimega Rakanishu, „Sacredis“ oli kaardil Tristrami varemtes koopia jne.

Teine maailma muutnud mäng oli „Meridian 59“. Mäng valmis juba 1995. aastal, kuid 1996. aastal käivitati selle mängu avalik online-keskkond, kus sai raha eest mängimas käia. „Meridian 59“ näol on tegemist arvatavalt maailma esimese 3D-mootorit kasutava MMORPG-mänguga. MUDid („mudad“,

nagu eestlased neid hellitavalt nimetasid) olid ammu olemas, kuid online-3D-maailmana oli „Meridian 59“ unikaalne.

Suurim konkurent, hiljem ülipopulaarseks saanud Ultima Online käivitati alles aasta pärast, 1997. aastal. „Meridian 59“ on tüüpiline mõõga-ja-maagia tüüpi mäng, kus eesmärgi saavutamise nimel on vaja ühiselt tegutseda.

Võrdlust tänapäevaste MMORPG-mängudega „Meridian“ välja ei kannata, kuid teerajaja tiitel jääb mängule alati-seks. Erinevalt paljudest aastate jooksul suure hurraaga käivitatud, kuid pankrotti läinud mängudest saab vana auväärsel „Meridian 59-t“ internetis mängida veel praegugi ja seda täiesti tasuta: meridian59.com.

KAS TEADSID, ET ...

1996. aastal lükati käima palju toredaid veebisaite, mis toimivad tänaseni

1 Tom's Hardware

Aadressil tomshardware.com tomib paljudele arvutikasutajatele tuttav veebisait Tom's Hardware. 1996. aastal otsustas arstiharidusega Thomas Pabst üles seada oma veebisaidi, kus hakata kirjutama riistvarast. Veebisait sai kiiresti populaarseks ja juba samal aastal hakati sinna reklaami ostma. Tom's Hardware on osutunud väga mõjukaks veebisaidiks.

2 Elfwood

1990ndate lõpus arvuti ja internetiga sinasõprust sobitanud inimesed kindlasti mäletavad peast aadressi lysator.liu.se, kus 1996. aastal alustas tööd Lothlorien, fantaasia- ja ulmekunsti ja -kunstnike veebisait. Lothlorien alustas Linköpingi ülikooli serveris, kuid kolis kasvades sealt välja ja muutis nime Elfwoodiks. Kui oli vaja leida vahvat taustapilti deemonite, haldjate või poolpaljaste mõõgakangelastega, siis leidis neid kuhjakaupa just Elfwoodist.

3 GameSpot

Miljonitele mänguritele une pealt tuttav veebisait GameSpot alustas tööd 1996. aasta 1. mail. Esiialgu oli GameSpot pühendatud ainult PC-mängudele, kuid kaks aastat hiljem, 1998, liideti sama nime alla ka konsoolimängudest kirjutav VideoGames.com.

Kolme sõbra poolt asutatud sait sai kiiresti tuntuks ja kasumlikuks ning selle ostis ära ZDnet, kes hiljem omakorda osteti üles CNETi poolt. Seoses kommertsialiseerumisega tulid ka skandaalid, 2007. aastal vallandati kauaaegne toimetaja, kes oli mängule „Kane & Lynch: Dead Men“ andnud kriitilise hinnangu ja see oli vihastanud tähtsat reklaamiklienti Eidos Interactive'i. Pärast seda lahkusid GameSpotist teisedki kauaaegsed liikmed.

1996: Arvutimängurid kopitasid kodus „Diablot“ mängides, kuid mujal käis elu täie hooga.

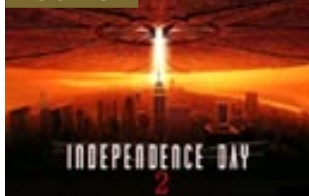
SPORT

Naiste NBA

Loodi WNBA, naiste NBA. See on ainus naiste korvpalliühendus, millel on NBA ametlik toetus ja mille vastu tunnevad huvi ka sponsorid.

HUUMOR

Independence Day

Linastub „Independence Day“, film, kus Will Smith ja Jeff Goldblum laadivad Apple'i sülearvuti abil tulnukate emalaeva arvutisse viiruse.

TEADUS

Topeltlammas Dolly

5. juulil kloonitakse maailmas esimese imetajana lammas Dolly. Dolly elas Edinburghis teadlaste hoole all ja ta pandi magama 2003. aastal.

Barbi, vaata mujale!

10 asja, mis tehti kiiremini kui „Duke Nukem Forever”

- 1** **14 aastat piina**
„Duke Nukem Forever” oli arenduses üle 14 aasta ehk kauem kui The Beatlesil kulus kokkutulemiseks, kõikide originaalalbumite väljaandmiseks ja laialiminekuks.
- 2** **Ideest teostuseni**
Vendadel Wrightidel kulus vähem aega, et kavandada, ehitada ja lendama panna esimene lennuk.
- 4** **216 Cartmani**
„Duke Nukem Forever” kuulutati ametlikult välja aprillis 1997. Augustis valmis esimene
- ne episood „South Parkist”. Vahepeal on tehtud kuulsat multikasarja kokku 14 hooaega ehk 216 osa.
- 3** **Labidatöö**
164 kilomeetri pikkune Suessi kanal kaevati 11 aastaga. Ja kaevati muidugi KÄSITSI.
- 9** **See kuulus tunnel**
Inglismaad ja Prantsusmaad ühendav veelune La Manche'i tunnel (37,9 km) valmis kuue aastaga. „Duke Nukem Foreveril” oli selleks ajaks juba neli korda mängumootorit vahetatud, tunneliga seda ei pidanud tegema.
- 5** **Kogu GTA**
Uue „Duke Nukemi” arendamise keskel on Rockstar välja andnud kõik 14 „Grand Theft Auto” sarja mängu.
- 6** **Maalt Kuule**
USA kuuprogramm, alates esimestest plaanidest Maal kuni esimeste sammudeni Kuul, võttis vähem aega.
- 7** **Need kaks kuulsat sõda**
Esimene ja Teine maailmasõda võtsid kokku vähem aega kui „Duke Nukem Foreveri” valmistamiseks aega kulus.
- 8** **Maailma kõrgeim maja**
828 meetri kõrgune Burj Khalifa, Dubais asuv maailma kõige kõrgem ehitis, valmis kõigest kuue aastaga.
- 10** **USA jõudis tuumapommi valmis teha**
„Duke Nukem Foreveri” tegemine on väga-väga keeruline ja see pole isegi võrreldav näiteks tuumapommi arendustsükliga. Manhattan Project, mille raames ameeriklased ehitasid ja testisid Teise maailmasõja ajal esimest tuumapommi, kestis viis aastat. Aga nad said ka sakslastelt veidi abi, nii et see on arusaadav.

Viis kasulikku linki jalgratturile

1. Hiljuti käima lükatud blogi, kus põhimõttekindel jalgrattur Andrus dokumenteerib Tallinna jalgrattateede mannetut olemust. Juttu ilmes-tavad pildid koos seletavate skeemide ja märkustega. Teemaks on ka muu rattasõiduga seotu, mitte ainult liikluskorraldus. Kas kiiver peaks olema kohustuslik? Miks foorid jalgrattureid ignoreerivad? Mine ja loe!

pedaalid.wordpress.com

2. Eesti Rattarikkaks on äraütlemata vahva algatus, mille eesmärgiks on julgustada linnaelanikke kasutama igapäevaseks liikumiseks auto asemel jalgratast. Rattarikkaks.ee lehele on koondatud tarvilikke ja huvitavaid viitu ning seal leiab positiivseid näiteid selle kohta, kuidas siin-seal ratturitele mõeldakse ja nendega arvestatakse.

rattarikkaks.ee

3. Staažikas rattafoorum, mille lugemine on kohustuslik igale rattasõitjale, olgu ta siis sportlane, hobisõitja või iga päev tööle väntav pintsaklipslane.

Foorumist leiab abi tüüpiliste probleemide korral, näpunäiteid tõhusamaks treenimiseks ning lihtsalt lahedat juttu rataste teemal.

velo.clubbers.ee

4. Paljud igapäevavarurid ei teagi, et Tallinna rattateede ametlik kaart on veebis olemas ja avalikult kättesaadav. Kas tahad teada, kuidas oleks võimalik mööda rattateed sõites saada Viimsist Öismäele? Ega muud, kui ava brauser ja vaata kaardilt järele! is.gd/pjynKu

5. Rattaga sõitmiseks ei pea olema seljas silma kriipiv puna-kolla-must liibuv kostüüm, rattaga võib sõita ka viigipükste, seeliku või mantliga. Sellest annab tunnistust Tallinn Cycle Chici blogi, mis jäädvustab igapäevasõitjaid sellistena, nagu need on.

Meil on ikka väga palju lahedaid rattureid liikvel.

www.tallinncyclechic.com

10 uuendust sügisel ilmavas iOS 5-s

1 **Hüvasti, valge juhe!**
Laadimiseks on teda müüdi veel vaja, kuid sünkimiseks ja telefoni tarkvara uuendamiseks enam mitte. Ammu oli juba aeg.

2 **Teadetekeskus**
Inglise keeles Notification Center ehk sarnane teavitussüsteem nagu Androidis, kus on ühes kohas kirjas teavitused saabunud sõnumitest, vastamata kõnedest, Facebookis toimuvast jne.

3 **Twitteri-integratsioon**
Twitter on nüüd korralikult integreeritud YouTube'i, fotogalerii ja muu säärasega. Eks ole näha, kuidas see tegelikult toimib, kuigi teade on paljulubav.

4 **Instapaperi surm**
Näed linki huvitavale artiklile, aga ei saa seda kohe hetkel lugeda? Praegu on selliste linkide salvestamiseks ja hiljem suvalisel seadmel lugemiseks eraldi rakendus Instapaper, uues iOS-is on Safaris aga „Read later“.

5 **Sakid!**
Jah, Safaris saab nüüd lõpuks ometi sakkides brausida. Kes arvutialast eesti keelt ei oska, siis *tabbed browsing*.

TOP 5

5 põhjust, miks ei tasu osta peegelkaamerat

1 **Makro!**
Digipeegli pildid on selgemad, aga lillekestest lähivõtete jaoks tuleb raha välja käia makroobjektiivist. Seebikas oskab seda niisamagi.

2 **... ega matkale**
Maastikku on peegelkaameraga tore pildistada, aga matkamisel on iga lisakilo kurjast.

Seebikas on otstarbekam.

3 **Sinust ei saa fotograafi**
Peegelkaamera ei tee sind automaatselt profiks ega tee ka automaatselt ise ilusaid pilte. Ära mitte loodagi.

4 **Lisavarustus maksab**
Kaamera ost on alles al-

ja särilukk, lisatud on ka korralikum fototöötlus.

7 **Postiprogramm**
Enamus uuendusi on nii pisikesed, et me ei hakka neid siin välja tooma. Aga kokkuvõttes: Mail on jälle pisut parem.

9 **iMessage**
Ehk tasuta sõnumivahetus iOS 5 seadmete vahel. Haukab ära osa SMSi tulust.

6 **Kaamera**
Lukustatud kodulekraanil on nüüd kaameraikoon, nii et saad telefoni taskust rabada ja kohe pildistama asuda. Samuti on nüüd kaamerale autofookuse

8 **Uudisekiosk ehk Newsstand**
Enamjaolt ilmselt iPadi kasutajatele mõeldud uuendus ehk virtuaalne riiul, kus on korraga saadaval su ostetud ajalehed-ajakirjad, siit saab ka uusi ajalehti osta nagu kioskist ikka.

10 **iCloud**
Terve suur teenustepagas, mis varundab su telefoni pilve, näiteks fotod ja muu sisu, seadistused jne.

Muusika läbi karusnaha!

Mõistagi ei saa naised ka kõrvaklappe valida, pööramata põhitähelepanu nende välimusele. Seekord keskendumegi puhtalt välimusele ja uurime, millised naislikest kõrvaklapidest igapäevaseks kasutamiseks kõige sobivamad on.

Kõrvaklapid	Philips SHL1601	Skullcandy Ti	Satzuma Diamante
Millega tegu?	Väga lakoonilised ja väidetavalt ülikerged kõrvaklapid, mille peavõruosa on peenike ja klappid meenutavad väga puudritupsu või muud kosmeetikakotist pärit iluvidinat. Juhtmel pikkust ja gub, seda on tervelt 1,2 meetrit. Heli klappide küljest reguleerida ei saa.	Tegu on ilmselt kõige naiselikumate kõrvaklapidega, mis iial loodud: peavõru ja klappe kaunistab roosa kunstkarusnahk, mille palava ilmaga eemaldada saab. Juhe on küll lühike, kuid komplektis oleva tagavarajuhtme abil saab seda pikendada. Juhtme küljes on heli reguleerimise nupp, mis kasutamise mugavaks muudab.	Tegu on sisuliselt hunniku võlts-teemantidega, mis kedagi tähelepanuta ei jäta. Neil klappidel juhet 1,2 meetri jagu nagu Philip-silgi. Ka sellel klappipaaril ei saa klappide küljest heli reguleerida.
Seisukoht	Üsna tagasihoidliku moega, aga siiski naiseliku välimusega klappid võidavad südame väga ruttu. Hinna ja kvaliteedi suhe tundub täiesti paigas olevat ja vähene bling ei valmista peavalu ka siis, kui on vaja väga ametlikud kontori riided selga tõmmata.	Nii naiselikud klappid õieti ei pasigi hästi teistega võrdlemiseks, tegu on täitsa omaette klassiga. Paraku ei sobi nii julge välimusega kõrvaklapid just paljude rõivastuste juurde, nii et krõbedat hinda arvestades on neid üsna riskantne soetada. Aga nunnud on küll!	<i>Bling'i</i> -maiaid räpitudrukuid need klappid kindlasti külmaks ei jäta, aga keskmisele eesti naisele igapäevaseks kasutamiseks ... No kuidas sa lähed, viisakad riided seljas, selliste klappidega tööle? Liiga nišitoode, edevuse pärast võivad ju olemas olla.
Hind	18.90, Euronics	64.99, Photopoint	25.37, Klick
Hinne kokku	★★★★★	★★★★☆	★★★★☆

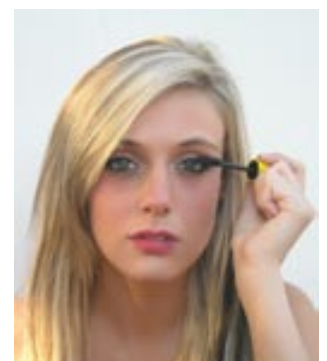
Louis Vuitton tõi turule iPhone'i ümbrised

Jõudsime ära oodata! Kuigi iPhone 4 on turul olnud juba päris pikka aega, polnud ükski tuntud moelooja sellele tõeliselt stiilset ümbrist loonud. Nüüd võttis Louis Vuitton asja käsile ja disainis neli erinevat kvaliteetsest kangast valmistatud ümbrist. Iga mudeli sisemuses on eriti pehme ja telefonisõbralik mikrofiiberkangas ja ümbris ise on imeõhuke.

Sinu Android on nüüd isegi peegli eest!

Preilid Androidi-omanikud võivad oma õlakottidest välja korjata taskupeeglid, sest lõpuks ometi on telefonile loodud üks tõeliselt praktiline, ainult naisele suunatud rakendus: peeglifunktsioon! Selle esmapilgul tehnoloogilise ime loomises pole tegelikult midagi erilist. Rakendus kasutab sinu poole suunatud kaamerat ja kuvab ekraanile videokaamera pildi.

Laura Põldvere on läbi ja lõhki Maci-inimene

Seekord jutustab oma armsaks saanud tehnikavidinatest noorke lauljatar Laura Põldvere, kes hindab muusika kõrval kõrgelt ka fotokunsti.

1

iPhone

Üldiselt ei ole minu jaoks oluline, millega ma helistan ja sõnumeid saadan, kuid aina leviv iPhone'i-pisik on ka minusse kandunud. Liigume ju nii või naa selles suunas, et telefon on kõigi tegemiste keskuseks ning kui e-posti ei ole paari tunni jooksul vaadanud, siis oled millestki heast juba ilma jäänud.

2

MacBook Pro

Minu lahmakas arvuti, mis ei mahu ühtegi käekotti ning võtab üüratult palju ruumi, kuid on siiamani mu truu töökaaslane. Ta on päevinäinud ning kordi maha kukkunud ning igatpidi paindunud, kuid käsi ei liigu uue suunas.

3

iPod

Kui ta on laetud ja töökorras, siis ta on suurepärase sõber trammisõidul. Ta aitab eirata trügivate inimeste kurje pilke, kui on seljas viiul või siis trennikott. Kahjuks on akulaadija juba viimased paar kuud kadunud ning kotis on iPodi asemel alati mõni hea raamat.

4

Vinüülimängija

Kuidas ikka muidu kuulata vanu plaate, millel on rägisev saund ja tummine kõla?

5

Fotoaparaat Diana F+

Genereerib pilte, mille kvaliteedis ei saa mitte kunagi kindel olla. Oskab üllatada ning tabada momente, millest ise polnudki teadlik, kui see juhtus. Pluss see, et ta on alati tähelepanu keskpunktis.

KÖÖK

Eriti kuumakindlad pajakindad

Paljakäsi ei kipu ilmselt keegi meist koogivormi ahjust haarama, aga liiga tihti jääb ka tavalisest pajakindast väheks ja käel hakkab kuum. Sellepärast töötatigi USAs välja kindad Duncan Kitchen Grip Set, mis taluvad temperatuure vahemikus -92 kuni +260 kraadi. Ameerika Kulinaariainstituudi auhinna võitnud kindad on vett- ja plekke hülgavad ning pesta saab neid mugavalt nõudepesumasina ülemisel riulil. Mõeldud nii parema- kui ka vasakukäelistele kokkadele. Müügil näiteks Amazonis umbes 25 euroga.

Karu käpad ongi mustad.

Rabarberi-maasikakook

VAJA LÄHEB:

Põhi

- 1,5 dl speltanisu lihtjahu
- 1 dl tuhksuhkrut
- 1 tl vaniilsuhkrut
- 0,5 tl küpsetuspulbrit
- 0,5 tl soola
- 100 g võid
- 1 munakollane

Kate

- 400 g hapukoort
- 3 muna
- 1 dl suhkrut
- 1 tl vaniilsuhkrut
- 200 g rabarberit
- 200 g maasikaid

VALMISTAMINE:

Sega omavahel jahu, tuhksuhkur, vaniilsuhkur, küpsetuspulber ja sool.

Lisa tükeldatud või ja näpi purutaoliseks massiks. Lisa munakollane ja sega ühtlaseks tainaks. Suru tainas võitatud 24sentimeetrise pirukavormi põhja ja äärtele.

Täidiseks sega hapukoort, munad, suhkur ja vaniilsuhkur. Vala segu põhjale ja kata tükeldatud rabarberi ja maasikatega. Küpseta 200kraadises ahjus 25 minutit.

Tootetruudusest

Mul ei ole küll käepärast vastavat statistikat, aga pakun, et tubli 70% inimestest ostab endale uueks telefoniks taas sama tootja telefoni ning teise tootja poole vaadatakse alles viimases hädas.

Paari nädala eest küsis üks mu tuttav, kas ma ei soovitaks talle mõnda kompaktkamerat. Ta tahaks endale midagi osta, aga ei oska valida. Ta on nõus välja käima nii ja nii palju raha ning kaamera võiks olla enam-vähem selline ja selline. Millist ma soovitan? Istusime koos arvuti taha ja sorisime mööda veebipoode. Valisin talle välja 5-6 kaamerat, mis võiksid tema kriteeriumidele vastata. Valiku tegemise käigus ilmnis aga veel midagi, mida ta algselt ei olnud välja toonud, kuid mis ilmselgelt tema otsust mõjutas. Kui lisasin valikusse Samsungi kaamera, tõmbas ta suu kriipsuks kokku ja lasi kuuldavale rahulolematu ühmatuse. „Samsung ei ole just see, mida ma mõtlesin,” ütles ta, „ma ei usalda Samsungi.” Hoolimata mu kinnitustest, et see konkreetne mudel on täiesti kõlbulik kaamera, jäi ta endale kindlaks. Viskasimegi Samsungi välja.

Kunagist head või halba kogemust ühe seadme baasil ei saa laiendada sama tootja kõikidele seadmetele

Teine taoline jutuajamine leidis aset eelmisel nädalal, kui üks kolleeg tuli uurima, millised on need popimad ja paremad telefonid, mille poole tasuks uue ostmisel vaadata. Kui olin talle mõned enda arvates head mudelid üles lugenud, küsis ta selle peale, kas Nokiatest siis midagi võtta pole? No öelnud siis kohe, et väike eelistus on juba olemas!

Need pole sugugi erandlikud näited, kus

meil on mõne konkreetse tootja suhtes selge sümpaatia või antipaatia. Iseenesest pole selles ju halba, sest kes meist ei tahaks uuesti saada positiivset kogemust. Lihtne on siduda positiivsed elamused konkreetse tootjaga.

Probleem on aga selles, et tänapäeval on tehnoloogiamaailm muutunud liiga keeruliseks, liiga fragmenteerituks, et seda saaks jagada puhtalt tootjate või kaubamärkide järgi. Kõikidel vähegi nimekatel firmadel on raha nagu muda - vastasel juhul poleks me neist kuulnudki - ja nad kõik panustavad arendusse kolossaalseid summasid. Iga tooterühmaga töötab erinev allüksus ja isegi sama tooteperekonna raames võivad kahe uue mudeli väljatöötamisel osaleda erinevad meeskonnad. Muutuvad juhtkonnad, muutuvad prioriteetidid, muutuvad rahavood. See kogemus, mis sul on Nokia 3110 telefonist, ei pruugi sugugi olla üle kantav uutele Nokiatele. Ja see kogemus, mis sul on Samsungi sülearvutite või pesumasinatega ei ole tingimata üle kantav Samsungi kaameratele. Kogemus 8 aastat vana Delli sülearvutiga ei pruugi mitte midagi tähendada uute mudelite kontekstis.

Tootetruudus annab meile silmaklapid. Sentimentaalset ja emotsionaalset väärtust võib omistada vanemate maakodule või lapsepõlvest pärit kaisukarule, aga tehnika puhul lõikame sellega endalt ära terve hulga potentsiaalselt häid võimalusi. Lihtsalt ei osta Samsungi ja kõik! Vaat ei taha Sonyt ja kõik! Ja ma ei kuula üldse, mida head te selle kohta räägite, la-la-lalalalal, ma ei kuule!

Maailm ei ole enam nii lihtne, et seda saaks jagada kaubamärkideks ja tootjateks ja selle baasil otsuseid teha. Astugem vahel ka sisseharjunud rajalt välja.

Sven Vahar

toimetaja

KUU PLUSSID

Neljatuumalised mobiilprotssessorid

Nvidia näitas avalikusele Tegra 3 kiipi koodnime-tusega „Ka EI”. Kiibil on neli tuuma, GeForce'i graafikamootor ja kiibi võimsus ületab Tegra 2 võimsuse umbes viiekordselt.

Windows 8

Microsoft esitles tulevase Windows 8 tööversiooni, mis on mõeldud nii arvutite kui ka puuetundlike seadmete jaoks. Windowsi-maailmas puhuvad uued tuuled.

Samsung toetab arendajaid

Samsung saatis populaarse Androidi mitteametliku versiooni Cyanogen Mod arendajatele uued telefonid Galaxy S2, et need tagaksid CMi tulevaste versioonide prima ühilduvuse S2-ga.

TSITAADID

„2% eestimaalastest on midagi öelda, 32% on midagi jagada ja ülejäänud on digitaalse lõhe taga.”

Zone Media arendusjuhi Ardi Jürgensi kommentaar uudise kohta, et tervelt 32% eestimaalastest kasutab Facebooki ja ainult 2% Twitterit.

„Inimkonna jaoks on see paigalhüpe, aga Nokia jaoks on see suur samm edasi.”

Nii võttis Nokia uue telefoni N9 kohta tulnud uudised tabavalt kokku Vit Nevis (@nevismk), teravakeelne tehnoviitija.

Konsooligigantide heitlus esikoha pärast

Martin Mets
toimetaja

Juuni alguses toimunud elektroonikamessil E3 olid fookuses mängukonsoolid. Nintendo tutvustas enda uut huvitava puldi ja FullHD eraldusvõimega Wii U-d ja Microsoft rääkis Kinecti uutest võimalustest. Samuti selgus, et Sony uus pihukonsool, PSP järglane, hakkab kandma nime Vita ja selle WiFi-versiooni hinnaks saab täiesti mõistlik 249 eurot.

Need kõik on käegakatsutavad uudised, kuid mulle tundub,

et palju põnevam on see, mis toimub nende väljahõigatud uudiste varjus. Aina rohkem vihjeid on tulnud selle kohta, et järgmise aasta E3-l tutvustab Microsoft uue põlvkonna konsooli Xbox 720 (vähemalt nii nimetatakse seda praegu). Juba on ka teada, et mõned arendajad töötavad mängude kallal, mis ilmuvad järgmisele Xboxile, nende hulgas ka „Crysisega” kuulsaks saanud Crytek. Kui Microsoft tutvustaks uut konsooli 2012. aastal, jõuaks see tõenäoliselt 2013. aastal juba müügile.

Sony on aga öelnud, et nende meistriteos Playstation 3 ei vanane enne aastat 2015 või 2016 ... kuigi on samuti teada, et Playstation 4 arendus juba käib. Kui Microsoft saadaks uue konsooli 2013. aastaks poelettidele, peab Sony hakkama end palju kiiremini liigutama, sest konkurendile ei saa ju alla jääda.

Google'i +1
Google üritab Facebookiga sammu pidada ja käivitas oma Like-nupu kloni nimega „+1”, astudes veel ühe sammu veebi solkimise suunas. Varsti on kõik veebilehed klepekaid täis.

google.com/+1button

TAGASISIDE

Mida arvatakse Nokia uue MeeGo operatsioonisüsteemiga telefoni N9 kohta?

+ Fantastiline telefon!

Engadget on N9-t juba katsuda saanud ja kiidab taevani. Kumer Gorilla Glass ekraan olevat kohutavalt seksikas ja AMOLED-ekraan olevat ka päikese käes vaadatav. Kasutajaliides on intuiitiline, ilus ja kiire reageerimisega, Nokia on suutnud mitte just kõige uuema protsessoriga imet teha. Engadgeti väitel on N9 korpus nii hea, kui üks plastist korpus üldse olla saab, ja üldse on N9 üks igati õnnestunud telefon.

+ Kuuldused Nokia surmast on tugevasti liialdatud

Tehnoloogiauringu- ja analüüsifirma Gartneri mobiilseadmete spetsialisti Carolina Milanese sõnul näitab N9, et Nokia ei ole veel kõht ülespidi mobiilitehnoloogias. Telefoni disain ja kasutajaliides annavad tunnistust sellest, et Nokial on veel jaksu üllatada. N9 aitab Nokial püsida, enne kui müügile jõuavad Nokia esimesed Windows Phone 7 operatsioonisüsteemiga telefonid. N9 on üle hulga aja tõesti hea ponnistus Nokialt.

- Nagu iPhone, ainult et viis aastat hiljaks jäänud

Just nii pealkirjastas The Wall Street Journali kolumnist Sven Grundberg oma kriitilise artikli N9 kohta. Telefonis pole midagi revolutsioonilist, teised on kõik samad asjad juba varem ära teinud. Kõige suurem probleem on see, et MeeGo seadmena on N9 ainus omasugune ja arendajate huvi selle vastu on pehmelt öeldes leige. Ometi on just sõltumatute arendajate rakendused need, mis nutitelefoni elu sisse puhuvad. N9-l puudub toetav ökosüsteem, millest Nokia uus juht Stephen Elop põlevi silmi muudkui jutlustab.

KUU MIINUSED

- Hiinlane müüs iPadi eest neeru

Keegi loll 17aastane hiinlane müüs Apple'i toodete ostmiseks maha oma neeru. Saadud 2100 euro eest ostis ta kuuldavasti endale iPad 2.

- Apple keelab pildistamise

Apple patenteeris sellise mobiilikaamera, mida jõustruktuurid saavad vajadusel välja lülitada, takistades kodanikel oma telefonidega keelatud kohtades pildistamist. Suur vend valvab.

Esimene MeeGo'ga Nokia

Pärast veebruarikuist Nokia ja Microsofti diili kandsid paljud MeeGo maha, kuid nüüd on saabunud vastupidist tõestavad uudised: Nokia kuulutas vahetult enne jaanipäeva välja esimese MeeGo operatsioonisüsteemiga telefoni N9.

Kui päris täpne olla, siis sai juba tegelikult ka N900-le sel-

le Linuxi-põhise operatsioonisüsteemi paigaldada, kuid tegemist oli rohkem arendajate-asjahuviliste eralõbuga, mida Nokia kunagi ametlikult ei toetanud.

Nokia N9 on 3,9tollise AMOLED-ekraaniga (854 x 480) ja mis kõige üllatavam - ilma füüsilise klaviatuurita. Salvesta-

misruumi antakse kaasa vastavalt 16 või 64 (!) GB, mälu on 1 GB, protsessoritööd teeb 1 GHz OMAP3630 ja graafika eest hoolitseb PowerVR SGX530 graafikaprotsessor.

Ühendustest on olemas kõik, mida ühel tänapäeva telefonil näha tahaks, ja kaamera on Nokiale omaselt esin-

duslik, autofookusega 8 Mpx lainurkkaamera, mis salvestab ka 720p videot. MeeGo 1.2-ga Nokia N9-t valmistatakse kolmes värvitoonis, kuid millal täpselt see müügile tuleb, pole veel teada.

Kes tahab siiski klaviatuuri-ga MeeGo't, peab ära ootama Nokia N950-i.

Tahveli-Androidide sõda

Huawei on valmis teinud maailma esimese Android 3.2-ga seitsmetollise tahvelarvuti MediaPad. Android 3.2 on põhimõtteliselt sama mis 3.1, kuid Huawei väitel sobib see märksa paremini pisikesse seitsmetollise ekraaniga. Näitajate järgi on tegu soliidse vidinaga, mille IPS-paneeli jooksutab kahetuumaline 1,2 GHz Qualcommi protsessor. Korpuses on peidus veel GPS, kaamerat, HDMI jne.

Viisakale mängurile

Asus muretseb selle pärast, et järgmisel võrgupeol ei peaks sa enda arvutit häbenema, ja on valmis teinud mängimiseks mõeldud sülearvuti G74, mis näeb välja täiesti ... viisakas. G74 kapotialusele on raske etteheiteid teha: Core i7-2630QM protsessor, NVIDIA GeForce GTX 560M graafikakaart (3 GB videomälu), 12 GB mälu, kaks 750 GB 7200 rpm kõvaketast, 1080p ekraan, Blu-ray jne.

Igaks
päevaks.
Igale poole.
Igaühele.

Sülearvuti Dell Inspiron N5110

Lahe. Funktsionaalne. Soodne.

Protsessor Intel Core i3-2310M 2.1 GHz, 15.6" WLED (1366×768 px) läikega ekraan, 4 GB DDR3 1333 MHz mälu, 320 GB SATA 5400 rpm kõvaketas, DVD-RW, Intel HD 3000 graafikakaart, 1.3 Mp veebikaamera, WiFi b/g/n, 3× USB2.0, eSATA, HDMI, Bluetooth V3.0, 7in1 mälukaartilugeja, SWE klaviatuur, 6cell aku, kaal 2.64 kg, Windows 7 Home Premium 64bit.

Euroncisi kauplustes

soodushinnaga **639.-**, norm hind 749.-

Kaupluste info telefonidel 651 2222 ja 512 4220 või www.euronics.ee

Your PC,
simplified.

Windows 7

Ise olen väike, kuid mu jõud on suur!

„Päeval paistab päike, öösel kumab kuu, ise olen väike, kuid mu jõud on suur!” - nii laulis Aatomik Beekmani lasteraamatus ja nii võiksid end tutvustada ka ARMi peresse kuuluvad protsessorid. Mis nad on, millal loodi ja kus neid kasutatakse?

Oleme palju testinud Inteli ja AMD protsessoreid ja neist kirjutanud, kuid tavakasutaja teab vähe või mitte midagi selle kohta, milline on nutitelefonide, tahvelarvutite, MIDide ja paljude muude masinate aju. Enamikul neist on selleks mingi ARMi RISC-protsessorite perekonna modifikatsioon. Isegi autos on mitukümmend, uusimates mudelites aga juba üle saja mikroprotsessori.

ARMi teha pole olemas

RISC - *Reduced instruction set computing* (kärbitud käsustikuga arvuti) - on protsessorite alaliik, mille ajalugu ulatub arvutiasjanduse algaegadesse. Nii loetaksegi esimeseks RISC-masinaks 1964. aastal ehitatud CDC 6600 superarvuti, mille looja järgi on humoorikalt RISC-i tõlgendatud kui „Really Invented by Seymour Cray”.

Eelmainitud Inteli ja AMD „tavalised” protsessorid kuuluvad CISC-klassi (*complex instruction set computer*), mis suudavad kasutada mitmetesse sadadesse ulatuvat käskude komplekti. See muudab aga protsessorid suurteks (nõuab oluliselt enam transistore) ning energianusteks ja kalliteks. RISC kasutab aga mõnikümmend käsku ja lubab valmistada väike-seid ning odavaid kiipe. Samas on tagasilöögiks keerukam ja kallim tarkvara, kuid seetõttu kasutataksegi RISC-CPU-sid mingit kindlat ülesannet täitvates seadmetes. Üheks selliseks „tootjaks” ongi ARM.

Jutumärke kasutasin ma seetõttu, et ARM on selline huvitav protsessorite looja, kel endal kiibitehast polegi, ta vaid litsentsib oma disaini teistele tootjatele. Algu tähendas lühend ARM Acorn RISC Machine'i ja oli Briti arvutitootja Acorn Groupi tütarettevõtte. Hiljem arenes Acornil tihe koostöö Apple'iga ning nii moodustati 1990. aastal tänaseni tegutsev firma ARM Holdings, kus ARM tõlgiti juba

„Advanced RISC Machine”.

Kolmanda liikmena lõi algses ARMis kaasa ränimeisterdaja VLSI. Läbi aastate on firma omandanud suure hulga kiibidisaiani- ja tarkvaraettevõtteid ning ettevõtete käive oli eelmisel aastal üle poole miljardi dollari.

Esimene aastal 1985 VLSI tehases valminud ARMi oli 8 MHz taksagedusega 32bitine protsessor, mille transistoride arv oli vaid 25 tuhat. Võrdluseks siia juur-

numbrit kusagilt veebist leida, sest enamik neist on suurelt integreeritud muude komponentidega samasse ränikristalli.

Nende puhul kasutatakse nimetust SoC (System on Chip) või mõnel juhul SiP (System in Package), milles erinevad ränikiibid on n-ö ühe katuse all.

Nendeks lisakomponentideks on graafikaprotsessor, mitmesugused kontrolleriid (mälu, siinide, ketta- ja USB-liideste, võrgu- ja traadita võrgu jne).

10 miljardit CPUd aastas

Peale telefonide leiavad ARMid kasutust paljudes elektroonikaseadmetes: kalkulaatorid, digitaalsed meediapleierid, mängukonsoolid, välised kõvakettad ja võrguseadmed, intelligentsed koduelektroonikavahendid (telerid, külmkapid, pesumasinad jpm), autokontrollerid ja integreeritud tööstusseadmed.

Kõik need vajavad just spetsiifilist andmetöötlust, mitte äärest ääreni arvutusjõudlust.

Kui näiteks 2008. aastal toodeti umbes 10 miljardit protsessorit, siis vaid 2% olid neist meie mõistes CPUd: laua- või sülearvutite või serverite keskprotsessorid.

Suurimad ARMi litsentsipartnerid ning kiipide reaalsed tootjad on Alcatel-Lucent, Apple, Atmel, Broadcom, Cirrus Logic, Digital Equipment Corporation, Freescale, Intel (DEC), LG, Marvell Technology Group, Microsoft, NEC, Nuvoton, Nvidia, NXP, Oki, ON Semiconductor, Qualcomm, Samsung, Sharp, STMicroelectronics, Symbios Logic, Texas Instruments, VLSI Technology, Yamaha ja ZiiLABS. ARMi protsessorite tuntuimad esindajad elektroonikaturul on kaasajal nende endi ARM7, ARM9, ARM11 ja Cortex, DEC StrongARM, Freescale'i i.MX, Marvell'i XScale, Nvidia Tegra, ST-Ericsson'i Nomadik, Qualcomm'i Snap-

Peale telefonide leiavad ARMid kasutust paljudes elektroonikaseadmetes: kalkulaatorid, digitaalsed meediapleierid, telerid, külmkapid, pesumasinad ehk seal, kus Intelit ei ole

de - Inteli esimene laia kasutust leidnud ja IBM PC ja tema kloonide südameks olnud 8086 protsessor koosnes 29 000 transistorist, 80486 sisaldas juba 1,18 miljonit, Pentium 3,1 miljonit ning Pentium 4 tervelt 42 miljonit transistori. Kaasaja kõige lahmakam CPU - Xeon Westmere-EX - koosneb juba 2,6 miljardist transistorist.

Kõik ühel kiibil

Seda aga, kui suur on neis see nn arvutatav x86 protsessor, Intel ei avalikusta: uusimate CPUde miljonitest transistoridest on enam kui pool L2/L3-cache mälu all. Kui palju kaasaegeid ARMid transistore sisaldavad, on samuti raske öelda või seda

dragon, Texas Instruments'i OMAP, Samsungi Hummingbird ning Apple'i A4 ja A5.

ARM-süsteemid kasutavad laialdaselt Linuxi/UNIXi operatsioonisüsteeme või nende baasil arendatud operatsioonisüsteeme, nagu Android, iOS, ChromeOS, MeeGo, Maemo ja webOS. Microsoft lõi

juba 1996. aastal ARMide tarbeks oma Windows CE. Telefonide tarbeks on sellest aretatud Windows Mobile ja uusim Windows Phone 7 ning sel aastal CES2011 ajal Las Vegases avalikustas Microsoft ametlikult ARM-protssessorite toe oma järgmisel aastal saabus „ehtsas” Windows 8 operatsioonisüsteemis.

LÜHIPROOV

Küberneetiline karu

Saitek alustas juba 1979. aastal elektrooniliste malmängude tootjana, hilisemal ajal aga positioneerus peamiselt PC perifeeriasse (klaviatuurid, hiired, juhtpuldid jne), hoides Logitech'i järel maailmas teist kohta PC mängukontrollerite vallas ning olles kiireimini kasvav hiirte ja klaviatuuride tootja.

Karbist välja võttes lipsas üle huulte ainus sõna - vau! Justkui ulmelise kosmoselaeva juhtpaneel. Klaviatuuri Tru-Vu taustavalgustust saab valida viies värvitoonis: erepunane, oranž, merevaikne, helerohekaskollane ja erkroheline. Eriti vahva on see, et mängurile eriti olulistest alades (WASD, kursorklahvid, NumPad ning programmeeritavad Cyborg-klahvid) saab ise valida värvitooni ja eredust.

Ülaservas on puutetundlike nuppudega juhtpaneel heli ja valgustuse seadmiseks. Kummaski küljes asub kuus programmeeritavat Cyborg-klahvi kasutaja makrode jaoks ning iga mängu jaoks saab salvestada oma profiili. Cyborg-klahvide paiknemine mõlemal küljel on mugav omadus eri stiilide ja erikäeliste kasutajate jaoks. „Klaveril” on tagaosa kahe kõrgusega jalad ning ees üks paar, mis lubab leida sobivaima kõrguse ja kaldenurga, samuti on kaasas reguleeritav randmetugi.

Esmakordselt kohtasin klaviatuuril kahte USB-sisendit: see lubab nn *pass-through* USB-toitega pesa klaviatuuril, mille taga ka väline kõvaketas tõrkumata ja söögipuuduse üle kaeblemata töötas. Lisaks on audio- ja mikrofonitsikud, et tuua need väljundid mugavalt klaviatuuri külge

Ning mainigem lõpuks hinda: tippklassi mänguriklaviatuuri kalleima versiooni V.7 leiame Arvutikeskusest vaid 55,80 € eest (võrdluseks: Logitech G510 eest on vaja lauda laduda 105 € ja G19 eest koguni 166 €)!

MEIE HINDED

Fantastiline. Uskumatu toode, praktiliselt veatu ning pakub rohkem, kui oleksime osanud oodata.

Tippklass. Väga hea toode, oma klassi tipp ja tõuseb teiste seast kindlalt esile.

Harju keskmine. Plussid kaaluvad miinused üles, kuid samas ei midagi erilist.

Kolmepoiss. Midagi temas nagu on, ent miinused on selgelt rohkem kui plussed ning ostusoovitust talle anda ei saa.

Hoia eemale! See toode on nii halb, et poleks mitte kunagi tohtinud sündidagi.

«[digi] testi võitja» märki kannavad tooted, mis on võitnud [digi] võrdlustesti.

Selle märgi lisame soodsaima hinnaga toodetele.

Kolmas finalist

Kõige-kõigemaid Androidi-telefone tuleb sel suvel nagu seeni pärast vihma. Õigemini, vihma polegi ju oieti olnud, aga telefone tuleb ikka. Uus nägu seltskonnas on HTC Sensation ning järelikult tuleb ta kriitilise pilguga üle vaadata.

Ilmselt on Mihkel Raul ja Rein Rannapil päris keeruline superstaarisaate žüriis olla, sest aja möödudes praagitakse need välja, kes kohe üldse viisi ei pea, seejärel kaovad keskmikud ja alles jäävad need, kelle vahel ongi raske valida. See siin pole küll mingi superstaarisaade, aga sama keeruline on meil ka: esmalt oli testis LG Optimus 2X, seejärel Samsung Galaxy S2 ja nüüd HTC Sensation.

Kõige tihedama ekraaniga Android

Kõik nad on vastavate tootjate hetke tippmudeliid ja neid reklaamitakse kui kõige võimsamaid, kõige paremaid ja kõige mugavamaid telefone, millega 1960ndatel oleks võinud Kuule lennata ja mis on ei tea kui mitu korda võimsamad kui see arvuti, millega sa 15 aastat tagasi „Doomi” mängisid. Nojah, osad meie lugejad mängisid 15 aastat tagasi võib-olla veel lutiga, neile ütleme siis lihtsalt, et kõik need uued nutitelefonid on päris kiired ja muidu ka igati okeid.

HTC Sensation ei jää muidugi konkurentidest maha, vaid keerab karussellile veel vunki juurde. Tegemist on maailma esimese nutitelefoni, millel on 4,3tollise ekraani juures qHD ehk 960 x 540-piksline eraldusvõime. Ühtlasi võib öelda, et tegemist on kõige tihedama eraldusvõimega normaalsuuruses Androidi-telefoniga, mis maailmas olemas. Teised, tuletame meelde, istuvad veel 800 x 480 piksli peal.

Muidugi on see HTC pealt kohe näha. Ekraan on tihe, teksti hea lugeda ja ekraanile mahub korraga rohkem, nii Gmaili rakenduses, brauseris, kalendris kui ka mujal. Kahjuks ei saa Androidis igal pool teksti suurust muuta (näiteks Facebooki rakenduses) ja nii ongi tekst tihti väga kriibu ja raske lugeda. Kui aga saab, keera tekst väga suureks ja naudi tiheda ekraani ilu.

Kvaliteetne, aga raske korpus

Kui Sensationi kõrvale panna Galaxy S2 oma Super AMOLED ekraaniga, hakkab nalja saada. Esmalt jääb kohe silma, kui absurdult ületuunitud on Samsungi värvid, Galaxy S2 on nii värviline, et päris looduslikul loodusel jääb üle ainult omaette pobiseda ja kuhugi peitu puge-da. Sellist rõhelist ei leia ühestki metsast ega kollast ühelteki rapsipõllult. See on korraga tore

ja väga närvi ajav ja HTC LCD-ekraan tundub Samsungi kõrval ikka nagu pimeduses kobamine. Samas on selge, et AMOLED on LCDst tegelikult üle. Valge on väga valge ja must ilus must, lisaks on ekraan päikse käes võrratult paremini loetav kui Sensationi oma. Ilmselt on just ekraanitehnoloogia üheks põhjuseks, miks Samsung on suutnud oma telefoni teha neljandiku võrra õhema ja lausa 32 grammi kergema. Hea uudis on see, et niipea, kui Galaxy S2 kõrvale panna, tundub HTC ekraan tegelikult päris tore ja kõlbab kasutada küll.

Koostekvaliteedi poolest on Sensation kõigest kolmest peajagu üle. Samsung on küll õhuke ja kerge, aga tundub õrn ja ka plast tundub õhuke, LG on lihtsalt plastmassine, kuid HTC oma alumiiniumraami ja *unibody*-disainiga tundub tugev ja vastupidav. HTC on disaini lisanud ka

Telefoni korpus on kergelt kummise olekuga, nii et erinevalt iPhone'ist pole ohtu, et ta sõrmede vahelt maha libiseks

mitmeid kasulikke pisiasju, näiteks on ekraani servad natuke kõrgemal kui ekraani tasapind, nii et telefoni lauale pannes ei kriimusta sa ekraani ära. Telefoni korpus on aga kergelt kummise olekuga, nii et pole mingit ohtu, et Sensation näppude vahelt maha libiseks. Aga, nagu öeldud, ta on raskem ja paksem kui konkurendid ning minu arvates ka kole: kaarjad jooned ja läikivad elemendid esipaneelil on nagu rullnoka bemmi küljest ega tundu Samsungi šiki musta minimalismi kõrval küll sellest sajandist olevat. Mõnele jälle Sensation hirmsasti meeldib, nii et olgu, see on maitse asi.

Riistvaraliste näitajate poolest on ta teistega sarnane: kahetuumaline protsessor, 8-megapiksline kaamera ja nii edasi, mingit üllatust ei ole. Küll aga leiab Sensationist esimese telefonina HTC Sense 3.0 kasutajaliidese ehk just selle, mille poolest HTC nii kuulus on. Väiksemaid uuendusi nagu oleks (lulus kodulekraanilt saad nüüd otse mitmesuguste rakenduste juurde),

aga tegelikult on neid vähe ja kui üsna sarnase riistvara juures on Sensationi menüüd ja brauser tuntuvalt aeglasemad kui Galaxy S2-l, siis ei jäägi muud üle, kui oletada, et ju see Sense 3.0 telefoni nii palju aeglasemaks teeb.

Sense 3.0 on veel natuke vigane

Lisaks tundus Sense 3.0 veidi *bug*-ine olevat. Näiteks unustas ta mind mõnikord äratada ja vähemalt ühe korra näitas ekraanil telefoni lukust avades sekundikese vale kella, misjärel selle ise õigeks keeras. Võib-olla oli see äratusejama sellega seotud?

Ka klaviatuur on nii LG-l kui Samsungil parem ning kuigi keeleks sai HTC-l valitud English (Estonia), ei tundnud ta ühtegi eestikeelset

sõna ja tahtis ise kõigis sõnumites minu sõnad suvaliste ingliskeelsetega asendada. Nii ei tohiks teha, see ei ole ilus.

Seega on igal neist kolmest omad head ja vead. LG on teistest 100 eurot odavam, aga vanema Androidiga ja tarkvara oli konarlik. HTC-l on väga hea koostekvaliteet, kenasti Android 2.3 peal, kuid telefon ise on võrreldes Samsungiga raskevõitu ja Sense 3.0 kipub ajale jalgu jääma. Samsung jällegi on oma ekraani värvid totaalselt üle keeranud ning mõnele ei meeldi õhukesest plastmassist korpus. Ühte on teisele raske eelistada, head telefonid kõik, kuid see tunne jääb, et HTC-lt oleks rohkem oodanud.

HENRIK ROONEMAA

HTC Sensation

Müügil: EMT

Hind: 599 eurot (kliendile)

Võrgud: 3,5G

900/2100 MHz, GSM
850/900/1800/1900 MHz

Protsessor: 1,2 GHz, kahe-
tuumaline

Ekraan: 4,3 tolli, 540 x 960
pikslit qHD

Kaamera: 8 megapikslit,
LED-välg

Mälu: 1 GB, microSD-pesa

Androidi versioon: 2.3

Mõõtmed: 12,6 x 6,5 x 1,1 cm

Kaal: 148 g

KOKKUVÕTE

Esmaklassiline võimas ja kiire nutitelefon, tugev ja vastupidav korpus. Samas natuke liiga raske ja paks ning Sense 3.0 ei paku üllatusi.

HINNE

Peaaegu nagu Mac

Sony on osanud oma Vaio-sülearvutitele kujundada PC-de seas harvaesinevalt luksusliku maine. Vaiodel on küll Windows, aga nad ise oleksid justkui teisest maailmast pärit. Võtsime ühe Vaio testi ja proovisime järele, kas ikka on.

Peale selle, et Vaiod konkureerivad Windowsi-arvutitega, on nende peamiseks vastaseks muidugi Apple Macbook Pro. Pilk arvuti disainile, tehnilistele näitajatele ja hinnale ütleb, et Vaio proovibki olla midagi Macbooki sarnast - ja mis pakuks meile rohkem rõõmu kui ühe sülearvuti võrdlemine Maciga. Hakkame aga peale.

Kuigi Mac on hõbedane ja Vaio must, on üsna selge, et Vaiot disainides on Sony Macbookile otsa vaadanud. Nad on enam-vähem ühesuurused ja mõlemal on sarnased kandilised klahvid ning üldse tundub Vaio kuidagi macilik. Konkurendist on Vaio 300 grammi võrra kergem, aga siin

on kindlasti üheks põhjuseks see, et Mac on alumiiniumist, Vaio aga plastist. Rahulik ja soliidne must korpus saab meilt kiitva hinnangu. Ei mingit üleliigset tilulilu.

Sisu on täiesti tasemel

Tehniliste näitajate poolest on Vaio päris hea. Protsessoriks on Intel Core i5 ja ekraan 1366 x 768 pikslit nagu Macil, aga see-eest saab juurde ühe USB 3 pesa ning Qualcommi Gobi 2000 3,5G-kaardi ehk kui Vaio põhja all olev kummilatakas lahti teha, saab sinna torgata SIM-kaardi ja üle mobiilivõrgu surfata. Proovisime, toimib, kiidame. Vaio on varustatud ka mälukaardilugeja ning nii VGA- kui HDMI-väljundiga, nii et väljundite poolest ta küll kedagi hätta jätta ei tohiks. Üheks suurimaks probleemiks on aga aeglane, 5400 rpm kõvaketas. Macil on ka sama aeglane, aga vähemalt Windowsis annab see ikka kõvasti tunda. Kui ostad selle Vaio, siis meie siiras soovitus on leida veel paarsada eurot ja panna sinna sisse 120 GB suurune

Sony Vaio VPC-SB1V9E/B

Hind: 1299 €

Müüb: Sony Center

Protsessor: Intel Core i5-2410M 2,3 GHz

Ekraan: 13,3 tolli LED, WXGA 1366 x 768 pikslit

Kõvaketas: 500 GB 5400 rpm

Mälu: 4 GB

Graafikakaart: AMD Radeon HD 6470M ja Intel HD

Ühendused: Gigabit LAN, WiFi b/g/n, Qualcomm Gobi 2000 3G-kaart, Bluetooth 2.1+EDR, 2 x USB 2, 1 x USB 3, mälukaardipesa, HDMI-väljund, VGA-väljund, 3,5 mm stereopesa, 0,3 Mpx veebikaamera

Optiline seade: DVD RW DL

Operatsioonisüsteem: Windows 7 Professional 64-bit

Mõõtmed: 33,1 x 22,5 x 2,4 cm

Kaal: 1,7 kg

SSD. Siis peaks Vaio lausa lendu tõusma. Seega, hinnalt on ta enam-vähem kõige odavama Macbook Pro'ga sarnane, aga on samas kergem ning tal on sees 3,5G-kaart. See pole sugugi halb pakkumine.

Nõrgaks kohaks on tarkvara

Samas ei saa üle ega ümber asjaolust, et Vaio ei ole Mac, vaid ikkagi Windowsi-arvuti. Sony on küll ehitanud muidu tavalisesse Windowsisse töölaua ülaserava ilusa ja kasutajat mitte eriti segava doki, aga ega ta muu poolest Windowsiga konkurentidest eriti ei erine. Kui Maci mõte on selles, et see on ilus ja kvaliteetne arvuti, mida on lihtne kasutada ja mis kasutajat tehniliste küsimustega hulluks ei aja, vaid lihtsalt töötab, siis Vaio kohta seda öelda ei saa. Näiteks teatas ta ühel hetkel, et tema enda Vaio lisatarkvara vajab uuendamist, ning suutis selle uuendamise käigus anda terve rodu krüptilisi veateateid. Jah, välimuselt võib arvuti Maci-sarnaseks tuunida, aga tarkvara küsimus jääb.

Seega: kui sul on vaja korralikku Windowsi-arvutit, võid minna poodi Vaiot vaatama. Kui valid selle ja Maci vahel, võta kindlasti Mac.

HENRIK ROONEMAA

Hinnalt Macbook Pro'ga sarnane, aga plussiks on 3,5G-kaart. Võta ja surfa!

KOKKUVÕTE

Hea kerge ja tehniliselt tasemel sülearvuti, mis nagu üritaks olla Macbook Pro, aga jääb Macile siiski peaaegu igas mõttes alla.

HINNE

Teisest puust tahvel

Aceri Iconia Tab W500 tahvelarvuti on võrreldes suvalise Androidi-tahvliga ikka väga raske ja näeb robustne välja. Selgub aga, et tänu Windows 7-le on tegu hoopis teisest mastist tahvliga, mida polegi funktsionaalsuse poolest võimalik Androididega võrrelda.

Tehniliste andmete järgi on tegu soliidse minisüleriga, millel Windows 7 jookseb hämmastavalt sujuvalt, lausa paremini kui enamike pisikeste arvutite peal. SSD-kiht, HDMI-väljund, kaks päris USB-pesa, üks füüsiline nupp esipaneelil (Windowsi-klahv) ja küljel lausa ventilaatorivõred, kust tõesti hakkab mõnikord filmi vaadates õhku välja pahiema.

Excelit juba sõrmega ei kasuta

Ekraan on üsna korralik, enamikule nimetutele Androidide teeb see tuule alla, kuigi iPadi tasemeni siiski ei küündi. Virtuaalne klaviatuur töötab nii hästi, nagu üks virtuaalne klaviatuur ikka töötab, kuid tänu Windowsile pole probleemi sellega eesti täpitähed häkkimata otse ekraanile tuua.

720p video jookseb libedalt ja Windowsi puhul ei ole küsimust, kas Flash funktsioneerib või kuidas mingi riistvara Windowsiga ühildub - kõik töötab! Ühenda järele klaviatuur, hiir või ükskõik milline muu seade. 3G-kaardi pesa küll pole, aga netipulka saab mõistagi kasutada, sest tegu on ju täiesti tavalise Windowsiga. Aceri tahvelarvutile saab juurde osta ka doki, mille kinnitamiseks on korpuse allküljel kaks auku - nii saab tahvli muuta täisväärtuslikuks minisüleriks. Dokk aga pole odav, 300 euro eest saaks juba päris

Lõpuks jääb üle ainult üks küsimus: kellel ja miks läheb vaja puuetundliku ekraaniga Windowsi-arvutit?

sülearvuti osta.

Puuetundliku Windowsi puhul tuleb siiski arvesse võtta, et see on mõeldud hiirega kasutamiseks ja kuigi kõik failide lohistamised ja rippmenüüde avamised on teostatavad, siis mugavus on siinkohal siiski teisejärguliseks jäänud. Mugavusefunktsionaalsuse suhet ilmestab hästi see, et tahvelarvutil saab sujuvalt jooksutada Excelit, kuid sõrmega pole seda võimalik kasutada. Päeva päästavad mõned mugavust lisavad žestid, näiteks brauseris mitmikpuude suurendamiseks-vähendamiseks ja viibates saab liikuda edasi-tagasi.

Kellel seda vaja on?

Koos hiire ja klaviatuuriga kasutades pole seade enam aga kompaktne - üle jääb üksnes dokk, millega koos oleks tegu hirmkalli hübriidseadmega. Õnneks ei ole Acer vähemal tarkvaraga seadet üle valanud: viite sõrme korruga ekraanil hoides avaneb menüü, kus pääseb ligi olulisema-

Acer Iconia Tab W500

Hind: 499 eurot
Müügil: Photopoint
Ekraan: 10,1tolline (1280 x 800 pikslit, mahutundlik)
Protsessor: AMD kahetuumaline 1 GHz C-50
Graafikakaart: AMD Radeon HD 6250; 256MB
Mälu: 2 GB
SSD: 32 GB
Ühendused: WiFi 802.11b/g/n, 2x USB 2.0, HDMI, 3,5 mm audioväljund, Bluetooth 3.0, kaardilugeja
Kaamera: 1,3 Mpx esiküljel, 1,3 Mpx tagaküljel
Operatsioonisüsteem: Windows 7 Home Premium
Mõõtmed: 27,4 x 1,5 x 19,3 mm
Kaal: 970 g

tele programmidele.

Lõpuks jääb ainult üks küsimus: kellel läheb vaja puuetundlikku Windowsiga tahvlit? No kellelgi kindlasti, aga mina ei oska kohe sõrmega näidata, kes see võiks olla. Hoolimata lõplikust mugavuse puudumisest, on kahtlemata tegemist valmis-tootega, mitte pooliku, kuid paljulubava lahendusega.

MARTIN METS

KOKKUVÕTE

Aceri Windows 7-ga tahvelarvuti on paljude võimalustega valmis-toote, kõik töötab, kuid meile jääb segaseks, kes võiks olla sihtgrupp.

HINNE

Näppudega vaadatakse

Muuseumitädid, kes hoiatavad, et „silmadega vaadatakse, noormees, mitte näppudega!” jääksid selle kuvariga kimpu, sest Dell ST2220T on mõeldud nii vaatamiseks kui ka katsumiseks. See puutetundlik kuvar on meie üllatuseks isegi üsna taskukohase hinnaga.

Kuvar on parasjagu paks ja pontsakas. Kui ei teaks, et tegu pelgalt kuvariga, võiks arvata, et tegemist on kuvararvutiga. Huvitavaid aspekte on selle kuvari juures lausa õige mitu.

Nagu mainitud, on tegemist puutetundliku kuvariga, mis, kui ühendada see Windows 7 arvugita, ei vaja eraldi tarkvara installimist. Ühenda kuvar arvuti videoväljundiga, ühenda ka USB-kaabel ja ülejäänud eest hoolitseb Windows 7 ise.

Puutetundlikkus ei ole realiseeritud mitte nii, nagu seda võib näha nutitelefoni, vaid ekraan reageerib näpu puudutusele tänu kaameratele, mis paiknevad ekraani ümbritseva ja selle pinnast kõrgemale tõusva raami nurkades. Kui midagi kaamera vaatevälja tõkestab, siis täpsus kaob. Kaamerate kasutamine tähendab ühtlasi ka seda, et näpu asemel võib kasutada ka pliiatsit, märkmikunurka, võtmeid või midagi muud käepärast, ei pea tingimata olema sõrm.

Teine märkimisväärne asi selle kuva-

ri juures on IPS-paneel, mis annab parema vaatenurga ja keskmisest etema värviedastuse. Head vaatenurka on ka vaja, kuna kuvaril puudub püstjalg ja see toetub harkraamile.

Ei saa me läbi hiireta

Kui korra kuvar paika sättida, siis ei ole selle kasutamise midagi erilist, kuvar nagu kuvar ikka. Pilt on hea ja selge, kuid nii on ka paljudel teistel kuvaritel. ST2220T ostmisel on mõtet siis, kui tahta ära kasutada puutetundliku ekraani võimalusi. Algul kujutasin ette, et see on imelihtne, et nüüd viskan hiire minema ja muudkui udjan näpuga mööda ekraani, kuid tege-likkus osutus hoopis teistsuguseks. Probleem pole mitte selles, et ekraan ei reageeriks piisavalt hästi, ei, probleem on selles, et Windows praegusel kujul ei ole mõeldud puutetundlikuks tööks. Kui kasutada kuvarit tema loomulikul eraldusvõimel 1920 x 1080, siis saab nuppudele veel pihta, aga kerimisribad jäävad

Dell ST2220T

Hind: 269 eurot

Müügil: Elion

Suurus: 21,5 tolli

Eraldusvõime: 1920 x 1080

Punkti suurus: 0,248 mm

Heledus: 250 cd/m²

Kontrastsus: 1000 : 1, dünaamiline 50000 : 1

Reageerimisaeg: 8 ms

Vaatenurk: 178°/178°

Muu: IPS-paneel, sisseehitatud kõlarid

Liidesed: analoog-VGA, DVI, HDMI, 3 x USB jaotur, 3,5 mm audiosisend- ja -väljundpesa

Mõõtmed: 38, x 52,8 x 5,8 cm

Kaal: 6,3 kg

Delli puutetundliku kuvari kontseptsioon on küll lahe, aga sellest üksi on vähe: tarkvara tugi peab ka olema

juba kitsukesteks ning täisekraanil olevate akende nurganuppude tabamisega on probleeme. Kasutajaliideses ei ole lihtsalt arvestatud niivõrd kohmaka ja suure osutusvahendiga, kui seda on näpp.

Windowsi jaoks on ikka vara

Põhimõtteliselt mulle ST2220T meeldib, kontseptsioon on lahe - viisaka pildiga kuvar, mis reageerib ka puudutustele -, aga tuleb tunnistada, et ainuüksi riistvarast on vähe, peab olema ka rakendus, mis oskab seda ära kasutada. ST2220T on ideaalne esitluste pidamiseks või muu tarkvara kasutamiseks, mis puutespetsiifika arvestab, aga koduseks Windowsi kasutamiseks on veidi varavõitu. Filmi- ja muusikamängijates on ka mugav sõrmega mahamängivat osa edasi või tagasi nihutada ja lihtsates klõpsamismängudes on tore hiire asemel sõrmega vehkida, aga sellega ka asi piirdub.

SVEN VAHAR

KOKKUVÕTE

Kontseptsioon on hea, kuid kasutamiseks on vaja tarkvara, mis puutespetsiifika arvestada oskab. Uudsuse võlu kuvaril siiski on, tasub järeleproovimist.

HINNE

Lõhestunud identiteediga hiirematt

Hiiremattidest me enamasti ülevaateid ei anna, kuid Roccati kahepoolsele mängurimatile Alumatic teeme siinkohal erandi. Nimi viitab sellele, et mati sees on alumiiniumist vaheleht, mistõttu ei tohiks hiirealune mitte kunagi muutuda muhklikuks või kõveraks.

Hiiremattidega on see probleem, et mõne mängu jaoks oleks vaja väga libedat pinda, teiste jaoks aga stabiilsemat, parema kontrolliga pinda. Täpselt seda probleemi üritabki Roccat Alumatic lahendada.

Kuna matt on mõlemalt poolt kasutatav, siis ei toetu see tegelikult vastu lauda, vaid neljale servades asuvale jalale. Esimese hoo-ga tundub kahtlane, kas jalad ikka suudavad matti paigal hoida ega jää mängimisel ette, kuid võin kinnitada, et probleemi nendega pole.

Normaalselt hiirt kasutades matt ei paindu, kui aga tugevamat survet avaldada, siis tõmbub see siiski natuke kumeraks. Samas on selge, et Alumatic on kõige

vastupidavam hiirematt, mida ma kunagi kasutanud olen. Mugavuse nautijatele on karbis kaasas ka geelipõhine elastne randmetugi, mis samuti ei nihku käe alt millimeetritki.

Mängudes käitub hiir matil täpselt nii, nagu lubatud. Testisime matti SteelSeries Kinzu ja Roccat Kone[+]iga ja tulemus oli

Roccat Alumatic

Hind: umbes 36 eurot

Müügil: küsi poodidest

Möötm: 33,1 x 27,2 x 0,3 cm

mõlemal juhul enam kui rahuldav. FPSides („Crysis 2”) oli libe pool väga mõnus, samas strateegiamängudes („HOMM V”) oli parem kasutada stabiilsemat pinda. Hiirte erinevate tundlikkustega mängides võis avastada põnevaid kooslusi, näiteks madal tundlikkus koostöös libeda pinnaga andis ka mõnusa mängukogemuse.

Niikaua, kui pole tehtud korralikku hiirematti pinda, mis suudaks libedust ja stabiilsust ideaalselt ühendada, on Roccat Alumatic alternatiivina väga hea valik.

MARTIN METS

KOKKUVÖTE

Roccat Alumatic on kõige vastupidavam hiirematt, mida me kasutanud oleme. Kaks erineva pinnaga poolt annavad mitmesuguseid katsetamisvõimalusi.

HINNE

Kui pilt Sind petab...

räägib Spyder3 tõtt.

Patenteeritud tehnoloogial põhinevad Spyder3 kolorimeetrid muudavad Sinu kuvari värvid õigeaks. Kindlasti ja kiiresti.

Spyder3Elite - kalibreerib projektori, CRT, LCD ja sülearvuti ekraani.

Maailmklassi disain ning konkurentsituul kiireim jõudlus tagavad suurepärase tulemuse nii ühe kui mitme ekraani korraga kasutamise puhul.

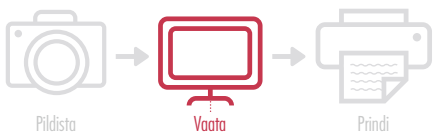
Spyder3Pro - kalibreerib CRT, LCD ja sülearvuti ekraani. Väga hea tulemus

nii ühe kui mitme ekraani korraga kasutamise puhul.

Spyder3Express - Lihtne ja automaatne kalibreerimiseseade ühele

CRT, LCD või sülearvuti ekraanile.

Spyder3Elite: 249.00 | Spyder3Pro: 159.00 | Spyder3Express: 109.00

SPYDER-EFEKT!

Spyder™

AS Fotoluks | www.fotoluks.ee
info@fotoluks.ee
tel: 655 6045

www.datacolor.com/truth

datacolor

Parima heliga iPodi-dokk

MP3-de ja iPodide võidukäik on ka *high-end*-audioseadmete tootjate elu raskeks teinud. Nüüd on vaja teha võimendi külge USB-pesa, panna mängijasse pühaduseteotuseks WiFi või hakata lihtsalt iPodi-dokke tootma, nagu näiteks B&W teeb.

Ilmselt ei tule see otsus kergelt, kui sa oled juba pool sajandit tegutsenud auväärne ülima klassi kõlarite tootja ning su kõige kallim kõlarimudel maksab üle 30 000 euro paarist, aga kuidagi on Bowers & Wilkins ehk B&W selleni siiski jõudnud ning juba mitu aastat oma Zeppelini-nimelise iPodi-dokiga turul olnud. Nüüd on sellest väljas uus, AirPlay toega versioon.

Sisemuses on kõik uus

Lihtsuses peitub võlu, seda teavad luksuskaupade tootjad hästi. Ainult nimeta Hiina tehased panevad oma seadmetesse kümneid funktsioone ja siis veel igaks juhuks paarkümmend ning kleebivad seejärel oma tooted läikivate kleepsudega üle, pannes igale tarbetule tehnoloogiale ette sõna „Magic” või „Miracle”. B&W on soliidselt vana Euroopa firma, nemad selliste labasustega ei tegele.

Zeppelin on oma nime saanud ilmselt õhulaeva järgi, vähemalt on ta ühe korraliku tsepeliini kujuga, sanga peal on iPodi pesa, karbis kaasas lutsukivi moodi pisike ovaalne pult ja ongi kõik. Tagaküljel on võrgukaabli pesa, USB ja 3,5 mm audiosisend.

Kuigi uus Zeppelin Air näeb välja umbes täpselt nagu eelmine mudel, on

sisemuses kõik uus. Uued kõlaridraiverid, igal draiveril oma võimendi, nii et kokku on neid Zeppelin Airis viis tükki. Pardal on ka uus DAC ning kõigist sisenditest saadetaksegi signaal esimese asjana Zeppelini enda DACi, mis digisignaali analoogiks muundab ja kõlaritesse saadab või läbi 3,5 mm pesa tulnud analoogsignaali *upsample*’ib ja siis kõlaritesse saadab. Eesmärgiks on loomulikult parem helikvaliteet.

Heli saabki Zeppelini saata väga mitmel moel: läbi USB arvutist, dokitud iPodi või iPhone’i abil või läbi AirPlay, kui sul on seade, mis seda toetab, ehk iPod Touch, iPhone, iPad või iTunes arvutist. i-seadmed peavad lihtsalt samas WiFi-võrgus olema kui Zeppelin Air ja pärast veidikest konfigureerimist hakkabki muusika mängima. Parima helikvaliteedi saab aga ikkagi seadme külge dokitud i-seadmest, sest üle õhu muusika liigutamine jätab helikvaliteedile küll pisikesed, ent audiofiili kõrvale kahtlemata märgatava jälje.

Heli on omaette klassist

Kes on seni harjunud kuulama odavaid arvutikõlareid, sellele Zeppelin kindlasti meeldib. Nad on ikkagi kõlaritootjad ja oskavad teha ka pisikesest seadmest sellist,

B&W Zeppelin Air

Müügil: www.arratt.ee

Hind: 570 €

Sisendid: võrk, 3,5 mm, USB, Apple AirPlay, Apple’i 30-pin-ühendus

Elemendid: 2 x 75 mm kesksagedus, 2 x 25 mm tviiter, 1 x 125 mm subwoofer

Sagedusvahemik: 51 Hz - 36 kHz

Mõõtmed: 17,3 x 64 x 20,8 cm

Kaal: 6,2 kg

mis terve toa täidab. Bassi oli minu kõrva jaoks isegi liiga palju ja kohati kippus see muud muusikas toimuvat matma, aga paljudele bass muidugi meeldib.

Kindlasti on tegemist ühe kõige parema heliga iPodi-dokiga, mis Eestis saada, aga sellel on ka oma hind: 570 eurot. Selle raha eest saab juba päris head B&W *bookshelf*-kõlarid koos jalgadega, aga võimendi tuleb ikkagi endal juurde leida, nii et see kokkuvõttes kergitaks hinda. Tulemus oleks heli mõttes ka kindlasti oluliselt parem. Aga suur osa Zeppelini võlust seisneb muidugi selles, et ta on Zeppelin: ilus, ühes tükis, ei mingeid juhtmeid ja lihtne kasutada. Miks mitte.

HENRIK ROONEMAA

KOKKUVÕTE

Kindlasti üks parema helikvaliteediga iPodi-dokke, mis Eestis saada, aga hind on üsna kõrge, eraldi kõlarid ja võimendi annavad parema heli.

HINNE

Ei niida jalust, kahjuks

Eelmise kuu väikese testi panid kinni SteelSeriese mänguriklapid. Meil avanes võimalus kohe proovida sama firma kompaktsed mänguriklappe 7H. Aga nii väga kui ka tahaks, ei saa neid tunnistada nii headeks ja erilisteks kui testi võitjat SteelSeries Siberia V2.

Steelseries 7H mänguriklapid on saadaval kahes versioonis. Meie testimudel on tavalise 3,5 mm ühendusega versioon, mis pakub stereoeheli. Olemas on aga ka USB-ühendusega klappid, millel on küljes helikaart, mistõttu tekitavad need virtuaalse ruumilise 7.1-heli.

Pikk kaabel on tore

Ühe asja vastu vaielda ei saa - SteelSeries teeb mõnusaid ja kvaliteetseid asju. Hoolimata sellest, et plastmassi on klappide juures natuke liiga palju kasutatud, näevad need välja soliidseid ja tunduvad käes vastupidavad. Tekstiiliga kaetud mugava kaheosalise kaabli eest tulevad ka lisa-

Tundub, et raske on teha klappe, mis oleksid ühelt poolt kompaktsed ja samas istuksid hästi pähe

punktid: ühemeetrine on sülearvutiga kasutuseks, kaks lisameetrit aga lauaarvutiga mängimiseks. Kaabli otsas on pisike pult, kus nupud, mis annavad kontrolli helivaljuse ja mikrofonile üle.

Heli on hea, aga mitte eriline

7H kandev idee on kompaktsus, need käivad isegi natuke liiga palju juppideks lahiti: üksteisest saab eraldada nii peavõru, klappid kui ka klapipadjad, ka vasaku klapi küljest on kaabel eemaldatav. Mikrofonit ära võtta ei saa, see käib ühe klapi sisse peitu nagu Siberia V2-lgi. Lisaks on klapipadjad vahetatavad, peale pehmete patjade on karbis kaasas ka nahksed padjad.

Tundub, et raske on teha klappe, mis oleksid ühelt poolt kompaktsed ja osadeks võetavad ning samas istuksid täiuslikult peas. 7H käib väga kavalalt osadeks lahti, kuid seetõttu pole need peas nii mugavad - kerge pitsitus pea ümber jääb siiski häirima. Minu soovitus on teha klappide ostul valik, kumba on rohkem vaja, kas mugavust või kompaktsust.

Lõpuks kõige tähtsam. Heli on hea,

kuid ei midagi sellist, mis annaks 7H-le sama (hinna)klassi klappide ees mingi määratu eelise, kuigi sagedusvahemik on peale madala otsa kenasti paigas. Võrreldes mõnusalt tasakaalus kõlaga Siberia V2-ga on heli tõrtsu ebamääraselt bassisem, mistõttu on need soovitatavad eelkõige tulistamismängude fännidele.

Võta võrgupeole kaasa

Kui on vaja kompaktsed klappe, mida oleks mugav võrgupeole kaasa võtta, siis on SteelSeries 7H päris hea valik, kuid olgem ausad, mitte just kõige soodsam. Isegi eelmise kuu väikeses testis teiseks jäänud kallivõitu klappid AKG GHS 1 on siiski 7H-st selgelt odavamad, aga mitte kuidagi kehvemad. Rääkimata Roccat Kulo tavaversioonist, mis on küll peas (vähemalt mul, kuid tasub ise proovida) ebamugavad ja liialt teravad, kuid maksvad kõigest 60 eurot.

MARTIN METS

Steelseries 7H

Hind: 109.00

Müügil: Euronics

Ühendus: 3,5 mm

Sagedusvahemik: 18 - 28 000 Hz

Takistus: 32 oomi

Tundlikkus: 112 dB

Mikrofonisagedusvahemik:

50 - 16 000 Hz

Kaabel: 1 + 2 = 3 m

KOKKUVÕTE

Hind, hind, hind. SteelSeries 7H on head ja kvaliteetsed mänguriklapid, kuid ei midagi silmapaistvalt erilist. Ka otsesed konkurendid on soodsamad.

HINNE

Androididiga maanteele ristlema

Kuu tagasi arvati meidki väljavalitute hulka - võime Eestis Android Marketist rakendusi osta. Ongi paras aeg uurida, milliseid autonavigaatoreid meile raha eest pakutakse.

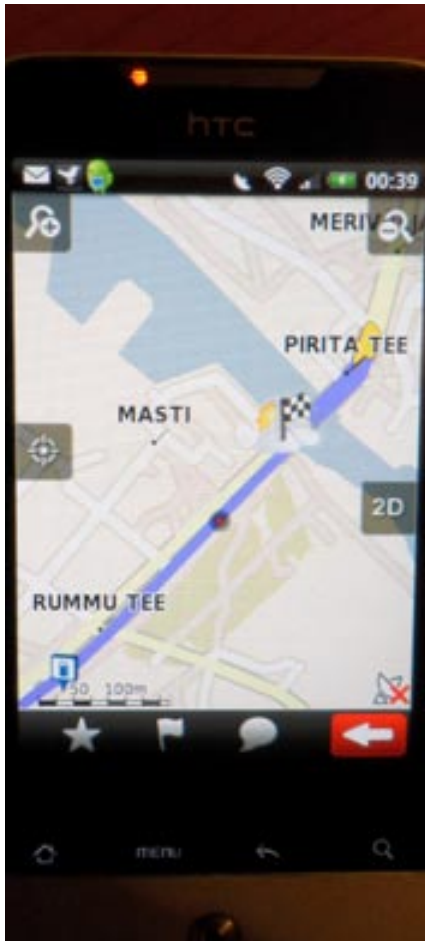
Tõesti, valik on olemas ligi kümnekonna rakenduse hulgas, kuid vaid üksikud nimed tulevad „päris” maailmast tuttavate ette. „Päris” tähendab siin poest ostetavat füüsilist kasti, mis kinnitub iminapaga esiklaasile või auto armatuurile ja hakkab karmilt käskima, kuhu pöörata. Näiteks just 20. sünnipäeva tähistanud Navigon müüb eraldi seadmeid, samuti Vene päritolu Navitel. Aga kus on Garmin, Tomtom ja teised? Jah, neid Androidis veel pole. Ühelt poolt pole suured seadmetootjad huvitatud seadmeturgu isuga hävitavate mobiilirakenduste turuletulekust. Samas tuleb neil peagi paratamatult ümber orienteeruda, sest kui enamusel inimestest on taskus nutitelefon, siis eraldi seadme ainus argument - suur ekraan - enam ei tööta.

Telefoniga navigeerimisel ongi kaks suuremat puudust. Esiteks - ekraani väiksus. Kui just tahvelarvutisse navigatsioonirakendust ei tõmba, tuleb kaarti piiluda

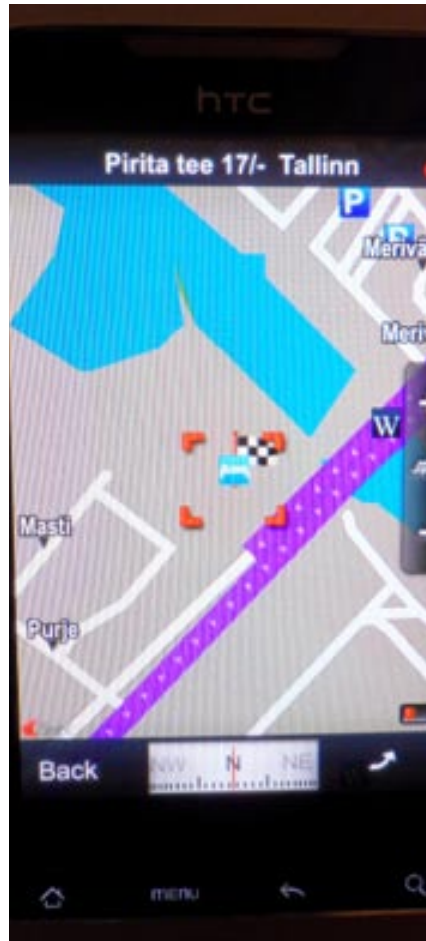
TESTITELEFONID

- HTC Legend: 600 MHz protsessor, 384 MB operatiivmälu, 4 GB microSD-mälukaart, 320 x 480-piksliline ekraan, operatsioonisüsteem Android 2.2
- LG P970: 1 GHz protsessor, 512 MB operatiivmälu, 4 GB microSD-mälukaart, 480 x 800-piksliline ekraan, operatsioonisüsteem Android 2.2

nagu lukuaukt. Ent uuemate mobiilide ekraanid on juba väga head ja eristusvõimelised. Pealegi peab mainima, et alates 1. juulist ei tohi oma telefoni sõidu ajal katsudagi ja hääljuhtiminegi on selleks, et nina ekraanis autot ei juhiks. Teine probleem võib olla telefoni võimekus: olgu nõrgaks lülis siis vilets kõlar või aeglane protsessor. Kuigi testimises osalenud kaks äärmuslikku telefoni - praeguse seisuga juba suhteliselt lahja HTC Legend ja korra-

NDrive

Sygic

Be-on-road

liku võimsusega LG P970 - said mõlemad kaardi jooksutamiseks üsna hästi hakkama, tühjenesid telefonide akud mõne tunniga ja juhe pidi ikkagi küljes olema. Oleva rakendusest kostis hääli telefonist ka rohkem või vähem kvaliteetselt.

Suhtlevad sotsiaalvõrkudes

Eriti koomiline on aga Androidiga kaasas olev TTS ehk tekst-kõneks funktsioon. Jah, mõned navigaatorid, just need odavamad, kasutasid seda sisseehitatud funktsiooni. Masinlik-robotlik hääli on küll ingliskeelsete juhenditega enam-vähem arusaadav, aga Eesti kohanimedega läheb asi kurbkoomiliseks kätte. Kuhupoole tuleb hoida, kui navigaator juhendab: järgmine pööre on Musta-mai-ei tii või olete jõudnud Lii-em-ai tänavale?

Telefonidel on aga mitu suurt eelist. Peale selle, et reisil saab kõik asjad ühe aparaadiga ära aetud, oskab telefonis asuv navigaator ära kasutada ka telefoni teisi funktsioone. Näiteks kui telefoniraamatus on kontaktid ilusti aadressiga kirjas, siis saab lasta end navigeerida kontakti juurde. Või kui bensiinijaamade, poodide ja hotellide juurde navigeerida vaja, võib paljude navigaatorites kohapeale ilma rakendusest lahkumata ka helistada. Navigonil oli ainukesena olemas täiendatud

reaalsus, mis ilmselt jõuab tulevikus kõigi navigaatorite põhivarustusse: tõstavad telefoni püsti ja vaatavad läbi kaamera ümbrust, „päris” objektide juurde on pildile kantud lähedal asuvate asutuste info. Nii on mugav jala linnas kohale jalutada.

Uus asi on suhtlusvõrgud: navigeerinäiteks Foursquare'i asukohta ja ühtlasi logi end sinna sisse, nii saavad ka sõb-

Kuhupoole tuleb hoida, kui navigaator juhendab: järgmine pööre on Musta-mai-ei tii või olete jõudnud Lii-em-ai tänavale?

rad teada, kus oled. Navigeerimise edukast lõpulejõudmisest või alustamisest saab paljude rakendustega teada anda ka Facebookis või Twitteris, mõned rakendused pakuvad sõprade asukoha jälgimist ja omavahelist tekstisuhtlust.

Kaardinduses on Android Marketi rakendused üsna üksmeelselt Navteqi kaartide poole hoidmas, vaid Sygic kasutas TeleAtlas, mis oli linna sisekvartalites

kohati ebatäpsem. Vene päritolu Navitel, mis tegutseb peamiselt SRÜ riikides, on kodulehe andmetel ise kaarte välja arendamas ja lubab selle aasta lõpuks põhjalikult Euroopa katta, tõeline säästunavigaator Osmand+ (kolm eurot!) aga kasutab kaartidena kommuuni arendatavat Openstreetmapi, mis on kaardinduse Linux. Openstreetmap oli oma tasuta kaardiga kohati üllatavalt detailne, kuigi teekonnaarvutus käis üle andmeside ja juhatas kohati veel rappa.

Lisavidinaid kulub vähe

Autoga navigeerima asudes tuleb endale hankida korralik mobiilihoidja. Hea, kui seda saaks pöörata horisontaal- või vertikaalasendisse, sest linnas on parem jälgida kaarti laiekraanilt ning maal püstipidi ekraanilt. Autolaadija on samuti hädavajalik. Kuna enamik telefone tarbivad voolu üle mikro-USB, siis pole autolaadijasse investeerimine suur - vaja vaid osta sigaretisüütelisse käiv USB-adapter ning USB-juhe. Kõik see maksab alla kümne euro. Lisaks on vaja suuremat microSD-kaarti - kuna Euroopa kaart võib võtta üle 2 GB (ja kõik navigaatorid ei toetanud riikide kaupa väiksemate tükkide laadimist), siis vähemalt 4 GB mälukaart oleks abiks.

KAIDO EINAMA

Rändur kolme tee lahkemel

Peale pikka, kohe tõesti pikka kaalumist, sai Navigon raske südamega esimeseks valitud. Kõigil testitavatel on omad eelised, aga kokku liites tuli neid Navigonil napilt kõige rohkem.

Esiolgu oli raske aru saada, kus, mis ja mida teeb, aga pikapeale harjus menüüdega ära. Kaart on suhteliselt täpne, kuigi teeb Tallinnas Peterburi tee kandis ühe suletud kvartalisisese tänavaga sama vea, mis paljud teisedki.

Kaardil on näha metsaseid ja lagedaid alasid, veekogusid, eriliigilisi teid, detaile jätkub. Kõige huvitavam on aga see, et masin pakub kohe välja kolm erinevat marsruuti: esimene valitakse vastavalt kogutud infole kasutaja harjumuste kohta (kuigi menüüst saab ka valida kas kiireim või lühim tee). Alternatiivmarsruudid läbisid mõnikord ka rohkem kinnipandud teid kui soovitatud marsruut või olid tunduvalt pikemad.

Kui kuhugi ei vajuta, hakatakse juhendama soovitatud marsruudil. Tekst-kõneps režiim töötab oma lõbustavas headuses: ingliskeelne hääl üritas Eesti tänavanimed häälda-

Navigon MobileNavigator Europe 3.6

Hind: 69,95 €

Kaart: Euroopa (2,32 GB)

des toimetusse „lii-ai-mi“ (ehk Liimi) tänavale juhatada.

Näite on mobiili ekraanil suhteliselt vähe, kaart üsna hästi loetav ja kirjad ka parajalt suured, et eemalt näha. Ülevaalt näitude ribalt sai valida, kas näidata kiirust ja reisi lõpuni jäänud aega või allesjäänud vahemaad ja kohalejõudmise kellaega.

Sõiduradade juhendamine on suurte liikluskorraldustega ära toodud. Parkimine oli aga selle navigaatori juures üks oluline lisaomadus: pakutakse, kus saab kohale jõudes läheduses parkida ja ka kaardil hõljub suur lähima parkla logo.

Täiendatud reaalsusega on igati hea vaadata läbi kaamerasilma enda ümber jäävaid asutusi „päris“ tänavapildi taustal ja siis kohale astuma hakata.

KOKKUVÕTE

Hea kaart (küll kallid, aga sisaldab kogu Euroopat), korralik hääl, mugav parkimisinfo ja täiendatud reaalsus, kuid suhtlusvõrkude tugi keskine.

HINNE

Vaadake, mu Facebooki ja Foursquare'i sõbrad!

NDrive'i kujundus põhjustas kahetisi tundeid, aga välimus ongi üsna subjektiivne. Hea oli aga see, et menüüdes pakutakse suuri selgeid nuppe ning üsna käbe oli rakendus ka vähem võimekal HTC Legendil.

Suhtlusvõrkudest olid esindatud Facebook ja Foursquare, mis üsna hästi navigatsiooniga ühendatud. Sai navigeerida näiteks ka Foursquare'i asukohta, kuhu kohale jõudes logib rakendus sind sellesse Foursquare'is automaatselt sisse, nii et sõbrad saavad teada, kus oled. Samast leiab ka Foursquare'i soodustusi kaupadele ja teenustele. Koos NDrive'iga pole see asukohapõhine suhtlusvõrk enam ainult mäng.

Mugav on jagada SMSiga oma asukohta või e-postiga oma teekond sõpradele saata. Saadetakse kaardilingid Google Mapi kaardile (algus ja lõpp).

Eesti kaart maksab eraldi 19,99 € ja on märtsi seisuga. Kaardi täpsusele pole miskit ette heita. Kaart on üldiselt loetav, aga näidud jäävad LG suurel ekraanil suhteliselt väikeseks. Seda, mida kaardi kõrval näidatakse, saab lihtsalt näidul vajutades muuta: vali-

NDrive Eastern Eur 11

Hind: 39,99 €

Kaart: Ida-Euroopa (2 GB)

da on kolme sõidunäidiku vahel kahel tablool. Pöörde skeem ja tänav nimi on ekraanil meeldivalt suurelt näha.

Teekonna juhatamisel jookseb vahepeal eelmine lause järgimisega liiga kokku, pausideta on raske aru saada sellest katkematast lobast, mis mitme pöördega üksteise järel tuleb.

Kaarti võib küll täpseks pidada, aga see on kuidagi vähekontrastne ja sellepärast ka halvasti loetav. Sõiduradasid ei näidata, kuigi tutvustuses mainitakse, et sõiduradade juhendamine on olemas. Planeerimisel saab lasta alternatiivset teekonda arvutada ja välitada kõiksugu kohti teel. Tekst kõneps (TTS) funktsioon on ka olemas, aga navigaator ei tunnud seda kasutatavat. Hääl, mida sai valida, ei toetanud TTSi, kuigi kodulehel lubatakse võimalust TTS-hääli valida.

KOKKUVÕTE

Hea ümberplaneerimise võimalus: märgid ära, mitme kilomeetri pärast on teesulg, või valid nimekirjast lõigu, mida vältida. Teata sellest ka sõbrale!

HINNE

Tark abimees seljakotireisijale

Kui reisi ajal plaanis peale autosõidu ka seiklusrikkad seljakotirännakud, on Wisepilot tark kaaslane, eriti Saksamaal ja Skandinaavias. Nimelt on sellesse navigaatorisse peidetud aadressiotsing Austria, Saksa, Norra, Taani, Hollandi ning Rootsi telefoniraamatutest, kus sees kõik nende riikide kodanikud ja firmad, kes lubavad oma kontakte avalikustada. Peale jalgsi ja autoga kohalejuhutamise võib valida ka liikumise ühistranspordiga. Viimane jäi küll testimata, kuna Eesti transpordiinfo veel ei toiminud.

Navteqi hea detailse graafikaga kaart on eelmise aasta lõpu seisuga. Eesti katvus märgitakse turunduslikult ilusa numbriga – 100 protsenti –, aga seda ei maksa tõe pähe võtta.

Multipuutega ei saa kaarti suurendada-vähendada, on pluss-miinus nupud. Saab valida nii *online*- kui ka telefoni salvestatud kaarte. Wisepilot laseb kaarte navigeerimiseks jooksvalt laadida, seega ei pea tervet Euroopat oma mälukaartile mahutama, vaid saab jupikaupa või lausa jooksvalt üle interneti näidata, kui andmesidepakett pole selle jaoks

liiga kõrge hinnaga.

Mitme punktiga teekonnal tuleb esialgu arvutada teekond lõpp-punkti ja siis saab sisestada vahepunkte, mida läbida. Nende vahepunktide lisamisega on võimalusi ohtlalt: teele jääv rahaautomaat, toidupood, bensiinijaam, ristmik või huvipunkt.

Wisepilotil on teenus nimega Trip report, kus saab odomeetri näite ja kommentaare edastada, seega hea näiteks sõidupäeviku pidajatele minimaalseks arvepidamiseks. Genereeritakse kena kaardiga PDF või Exceli tabel, mille saab pärast sõitu raamatupidajale esitada.

Wisepilot – GPS Navigator (Europe)

Hind: 24,99 €

Kaart: Euroopa („basic“), 56 MB (kui ainult Eesti alla laadida)

KOKKUVÕTE

Hea kaart, aga väikesed näidud ekraanil, toetab ka ühistransporti. Raamatupidajale võib esitada sõiduaruande kenasti PDFiks kujundatuna.

HINNE

Eestlane juhendab

Sygicul on hea süsteem: kaks eraldi raketust, millest üks haldab kaarte ja teine on navigaator. Ostad Euroopa kaardi, aga saad siiski telefonis hoida kaarte riikide kaupa, ei pea kogu mälukaart terve Euroopaga täis laadima. Allalaadimine käib kähku: Eesti suurus on näiteks 14 MB.

Kasutajaliides on küll inglise keeles, aga juhendaja hääleks saab ainukesena testitust valida koduse eesti keele – meeshääle Reto. Seitse päeva saab kasutada prooviks tasuta ning hea turundusliku nipina ongi Sygic tasuta rakenduste hulgas. Maksad hiljem ja kaartide eest, kuid mitte eriti palju.

Ostmisel kinnitatakse kaart mälukaardi külge ja teisel mälukaardil kasutada ei saa. Kaart on ainukesena testitust pärit Teelatlase ja veidi vähema infoga. Sama lakooniline nagu Tomtom – ainult teed ja veekogud. Mõned Tallinna kvartalisisesed teed olid puudu, võrreldes Navteqi kaartide kasutatavate navigaatoritega.

Tuleb luua kasutajakonto, kus küsitakse igasugust infot kuni avatari pildini välja. Hiljem selgub põhjus: saab oma asukohta teis-

Sygic: GPS Navigation

Hind: 49,99 €

Kaart: Euroopa (eraldi Eesti kaarti laadides maht 14 MB)

tele näidata ja suhelda.

Kaart liigub HTC Legendil pisut aeglaselt, aga siiski üsna mõistlikult. Panoramio pildid ilmuvad kaardile, kui kaardil ringi surfata, ja nende järgi saab panna Sygicu kohale juhatama. Telefoni aadressiraamatust saab valida, kelleni navigeerida, aga see funktsioon on küll mõlemal telefonil üliaeglane.

Kuna ka hääljuhtimine tundus aeglasema telefoniga veidi uimane, siis aitas hädast välja Sygicu hea seadistusvõimalus: hääljuhtimise kiirust asulas ja asulaväliselt võib ise reguleerida.

Oma asukohta saab sõpradega jagada Twitteri ja Facebooki kaudu. Näita end kas linna või aadressi täpsusega ja vaata, kus reiskaaslased hetkel asuvad.

HINNE

KOKKUVÕTE

Eestikeelne juhendaja veidi nõrgema kaardiga, kuid mälusäästlik ja paindlik kaardimajandamisega. Sõbrad võivad Sygicu vahendusel asukohta jagada.

Selgete näitudega Euroopasse

See navigatsioonirakendus on vana tuttav juba Windows Mobile'i ajast: oli üks esimesi autonavigaatoreid, mis Windowsiga mobiilidele tuli. Lihtne graafika, kõik vajalik olemas, autonavigaatorile omaselt suured näidud ja kirev, eristuvate detailidega kaart.

Nüüd on asi Windows Mobile'i aegadest midugi edasi arenenud, aga kohati ka top-pama jäänud. Sõiduradade juhendamine ja kiirusinfo näiteks on olemas vaid Euroopa jaoks, mujal maailmas tuleb leppida lahjema versiooniga. Aga eks tootja arendab kaarte edasi, nii et maksab kodulehel reisisihtkoha olukorda enne reisi hindamas käia.

Eesti kohta polnud näiteks sõiduradade infot ja kiiruskaamerate asukohti endiselt saadaval.

Kontaktideni telefoniraamatus CoPilot juhendab, ehkki ka selle navigaatori jaoks on see omadus üsna aeglane. Samuti saab huvipunktesse otse rakendusest helistada – et uurida, kas on vabu laudu restoranis, vabu tube hotellis või küsida viimases hädas, kui navigeerimistarkvara hätta jääb, kuhu peab edasi sõitma.

CoPilot Live Europe

Hind: 56 €

Kaart: Euroopa (2,1 GB)

TTS ehk tekst-kõneks oli varem lisaraha eest saadaval, aga nüüd, kui Android 2.2 on selle omadusega vaikimisi varustatud, piisab vaid TTSi aktiveerimisest. Kui valida TTS, tuleb leppida ninahääle masinliku robothäälega, mis hääldab Eesti nimesid võimatult suure aktsendiga. Parem on see välja lülitada, sest korralik häälnavigeerimine on CoPilotil ilusti olemas. Poolläbipaistvad näidukaknad jätavad ka kaardi akende alt nähtavaks.

Vana kooli navigaatorina on CoPilotiga võimalik kaasa võtta ka arvutisse käiv rakendus, mis majandab kaarte, ekspordib salvestatud teekondi ja majandab huvipunktidega. Huvipunkte saab telefoni laadida OV2-vormingus. Arvutis oleva rakendusega saab laadida ka uuendusi ja hankida uusi kaarte.

KOKKUVÕTE

Suurte näitudega, selge pildiga. Kaart väheste lisateenustega, selle tõttu võiks hind madalam olla.

HINNE

SRÜ maanteeristleja unistus

Vene päritolu navigaator Navitel on asendamatu Venemaal ja SRÜ riikides. Kaart sealtkandi teedega on väga põhjalik ning koos liiklusinfoga, mis Peterburis ja Moskvast lausa ülivajalik. Seda, mismoodi kaart navigaatoris välja näeb, saab nende veebist vaadata – isegi Narvast Peterburi poole teel olles on üsna Peterburist eemal märgata liiklusinfoga kaetud tänavaid.

Haldus käib Navitelil vana kooli moodi kaardifailide ja litsentsivõtmetega, mis on põhjustanud ka üsna suure piraatluse Naviteli kaartidega, kuna selle võtmemajandust on võimalik lahti muukida.

Android Marketist saab aga tasuta rakenduse koos demokaartidega. Vana kool tähendab ka seda, et võib ise kaarte nikerdada ja POI-sid lisada, samuti oskab rakendus salvestada teekonna levinud vormingutes eraldi faili.

Puuduseks jääb praegu kaartide vähesus: endise NSVLi mõjualad katab, kuid Euroopat lubatakse põhjalikumalt alles 2011. aasta jooksul. Eesti ja Tallinn olid testimise hetkel küll n-ö kaetud, kuid 73 protsendi ulatuses,

Navitel Navigator

Hind: 60 €

Kaart: Ida-Euroopa + Venemaa

mis muude kaartidega võrreldes on hõre.

Natuke netifoorumites ringi liikudes selgub, et küllaltki kalli Naviteli enda kaardi asemel kasutatakse ka Openstreetmapi tasuta kaarte. Neid on konvertitud Navitelile sobivaks ja neid saab alla laadida (Euroopa ja Venemaa kokku 160 MB). Openstreetmap on teatavasti tasuta vabatahtlike ülalhoitav projekt. Openstreetmapi kaarte Navitelile otsides maksab aga olla ettevaatlik – enamik otsingutulemusi viib piraattarkvara saitidele, mis viirustõrje jalule ajab. Kui Venemaa alternatiivi otsida, siis veel üks hea rakendus (tasuta) on Progorod, mis pakub kogu Venemaa kaarte tasuta, kuid üle andmesidevõrgu. Vajalik on andmesidepakett Venemaal. Ka jookseb see LG telefoni peal pidevalt kokku, seega on Navitel kasutusõhlikum.

KOKKUVÕTE

Kui saaks korda kaardid väljaspool SRÜ-d, oleks see üsna hea ja universaalne navigaator neile, kes tahavad kaartide ja GPS-teekondadega ise majandada.

HINNE

Navigeeri käidud radu pidi

Be-on-road Navigator laseb mõned päevad täisversiooni tasuta proovida ja küsib siis raha. Nii nagu Navitel, on ka Be-on-road võimaline teekondi GPX-failidesse salvestama ning neid ka lugema ja kaardile kandma.

Be-on-road majandab kaartidega eraldi rakendusega nagu Sygic. Tasu küsitakse aastase litsentsi eest (Euroopa kaardi puhul 25 eurot), kuid eluaegne litsents maksab juba poole rohkem: 54,90 € koos kaardiuuendustega.

Suhelda saab teiste sama tarkvara kasutajate sõnumeid vahetades. Kaart on kollakas-rohekas ja lakooniline, aadressi saab sisestada üsna kitsa klaviatuuri pealt, mis on rakenduse enda oma ja sarnane Tomtomiga: jätab sõna sisestades valikusse vaid need tähed, millele vastavaid kohti veel on.

Ka suurel LG mobiilil ekraanil olid menüüd ja kirjad väga pisikesed, kuigi ruumi palju. Postiindeksi järgi ei saa kohale navigeerida, aga paljudes kohtades pole sellest niikuinii kasu – hoopis olulisem puudus on, et pole ka kontaktideni navigeerimise tuge.

Kaart on üsna täpne, eristatud on metsa-

Be-on-road Navigation

Hind: 37,90 €

Kaart: Euroopa (eraldi Eesti kaarti laadides 24 MB)

ja põllualad ning asulad, teed on varustatud teede numeratsiooniga, kuid kaardigraafika on ebamugav: teed väga peenikesed ja jooned sulavad tihedama teederägastikuga kohtades kokku.

Üsna vaikne on selle navigaatoriga teel olla, see ei karju iga natukese aja tagant ja juhendab minimaalselt. POI-deni navigeerimine on natuke segasevõitu ega suuda kõigest menüüdest kohe aru saada, samuti teeb teekonnavarustus vigu mõnede Tallinna kvartalisisestest tänavatega, kus on ühesuunaline liiklus või liiklus keelatud, korrates navteqi kaardi vigu. Lihtsa näpuvajutusega võib kaardil blokeerida mõne teelõigu.

Väiksema eraldusvõimega ekraanil olid kiiruse ja aja näidud ning teed paremini loetavad, sest joonistati siis natuke suuremana.

KOKKUVÕTE

Kaart on liiga peente joontega ja näidud üliväikesed, kuid hea omadus on teekonna salvestamine ja salvestatud teekondade järgi uuesti navigeerimine.

HINNE

Vabadus vabavaraga

Osmand+ on kaardimaailma Linux. Või õigemini – kaardimaailma Linux navigeerimises. Osmandist leiab küll tasuta variandi, aga selleks et vabatahtlikud asja edasi arendaksid, on olemas Osmand+, mille eest küsitakse peaaegu sümboolsed kolm eurot. Toetagem siis vabavariat platvormi. Seda nimetatakse annetustarkvaraks.

Laadime kõigepealt Eesti Openstreetmap'i kaardi. Seda kohendab Eestis mittetulundusühing, kuhu kuulub nii endisi Regio töötajaid kui ka EO MAPi kaarditegijaid. Nende ja ühise kogukonna abiga on Eesti kaart üsna detailseks saanud.

Hea asi, mida teistel polnud, oli täpsusemullike kaardil ja vaate sektor, millises suunas telefoni kasutaja kaardi suhtes vaatab ehk telefoni hoiab. Korras saime ka navigeerimise tööle – see sõltub andmesidest ja valitud kaardikihtidest. Alati see ei õnnestu. Inglisekeelne hääldus juhendab, aga milleks küll on kasutajaliides nii keeruline? Tohutult seadeid, tohutult kaarte – kui keegi tunneb sügavat huvi, siis saab ta selle rakendusega timmida endale valmis just sellise navigaatori, nagu

Osmand+

Hind: 2,99 €

Kaart: 29 MB (maailma kaardilt Eesti eraldi laadides)

tabab. Korduva kruttimise tulemusena sai ilmselt mõnes menüüs asi ära krutitud, nii et navigaator enam kuhugi juhatada ei osanud. Alglähtestamisel hakkas jälle tööle.

Juhendaja keel on veel üsna vigane ... „more than more than 2 kilometers“ ja muud lauseehituslikud vead korduvad, aga tuletagem meelde hinda – rakendus pole siiski kümme korda kehvem kui kommertslikud. Tekstist-kõneks režiimi peale lülitades on navigaator pahaendeliselt vait. Aga selle mõne euro eest saab laadida oma telefoni kogu maailma kaardid (näiteks isegi Afganistan jäi silma) ja mis eriti hea – ka transpordikihid on sees. Saab lasta soovitada, mis bussiga kuhu peaks suunduma. Peatuste ja liinide info on sees erinevalt tasulisest Wisepilotist, mis Eesti transporti veel üldse ei tundnud.

KOKKUVÕTE

Vaese mehe võimalusterohke tööriist: tavakasutajale keeruline ja veidi ebaühtlase kvaliteediga, kaardientusiastile aga hindamatu abimees.

HINNE

KOKKUVÕTE JA TULEMUSED

Tegelikult oli navigaatoreid rohkem. Aga testimise käigus selgus, et vaatamata meie kuumlumisele väljavalitud riikide hulka, kust saab osta Android Marketist rakendusi, ei saa me siiski kõike. Navdroid teatas, et riik ei sobi.

Testimise käigus tekkis ka küsimus, eriti just Osmand+ navigaatorit testides, kas täiesti tasuta ka saab. On ju olemas Google Navigation, mis Google'i kaartide põhjal juhendab. Saab ikka, silma hakkas selline üliilhtne (ja Marketis palju kirjutud) rakendus nagu Voice Directions, üksiku India arenda-

ja Google Mapi põhine navigaator, mis juhatub telefoni TTS-häälega punktist A punkti B, vedades kaardile üsna koledaid jooni. Hädapärast saab sellega hakkama. Või teine leid – vabavaraline Navit, mis ka just nagu juhatub, aga on täiesti sõrmevaenuliku üliväikese ja mõistetamatu loogikaga menüüga. Navit, muide, juhatas kohale ka hobusega – seda sõiduvahendivalikut pole küll varem näinud!

Testitud kaheksast rakendusest esimese selgitamisel kerkis küsimus, kas valida odavam ja kehvem või kallim, aga parem. Kü-

simus kadus siis, kui sai lähemalt uuritud kaartide valikut: odavam on kavalalt kaardid väiksemateks tükkideks jaganud, kallim aga müüb kogu Euroopat ühes tükis, mis „hulgi” on isegi natuke odavam.

Täpsuse poolest on seis üsna ühtlane – enamik tasulisi kasutavad samu Navteqi kaarte, Sygic veidi vähemate detailidega TeleAtlant, Opertsreetmap'i kasutavad odavalahendused aga on üsna ebaühtlase kvaliteediga: kohati täpsemad kui kommertskaardid, kohati valitseb avastamata tühi maa.

	Navigon Mobile-navigaator Europe	NDrive Eastern Eur 11	Wisepilot – GPS Navigaator (Europe)	Sygic: GPS Navigaator Europe	CoPilot Live Europe	Navitel Navigator (Ida-Euroopa ja Venemaa)	Be-on-road Navigaator Europe	OsmAnd+
Hind	69,95 €	39,99 €	24,99 €	49,99 €	56,03 €	60 €	37,90 €	2,99 €
Hinna sees	Rakendus ja kogu Euroopa kaardid	Rakendus ja Ida-Euroopa kaardid	Rakendus ja kogu Euroopa kaardid	Rakendus ja Euroopa kaardid	Rakendus ja Euroopa kaardid	Rakendus ja kaardid (Ida-Euroopa + Venemaa)	Rakendus ja Euroopa kaardid (koos eluuegse- te uuendustega 54,90 €)	Rakendus ja Openstreetmap'i tasuta kaardid
Kaardi ligikaudne maht	2,32 GB (Euroopa)	2 GB (Euroopa)	56 MB (Eesti), laaditav riikide kaupa või online-kaart	14 MB (Eesti), laaditav riikide kaupa	2,1 GB (Euroopa)	3,13 GB	24 MB (Eesti), laaditav riikide kaupa	26 MB (Eesti), laaditav riikide kaupa
Töötab SD-kaardil	jah	jah	jah	jah	jah	jah	ei	jah
Toetatavad Androidi versioonid	alates 1.5	alates 1.5	alates 1.1	2.0-2.3	alates 1.5	alates 1.5	alates 2.1	alates 1.5
Hääljuhendamine	jah, kas tekst kõn- naks või eelsal- vestatud	jah, kas tekst kõn- naks või eelsal- vestatud	jah	jah, eesti keeles	jah, kas tekst kõn- naks või eelsal- vestatud	jah	jah	jah, kas tekst kõn- naks või eelsal- vestatud
Autoga või jalgsi	jah	jah	jah (+ ühistrans- port)	jah	jah	jah	jah	jah (+ ühistrans- port)
Mitme punktiga teekond	jah	jah	jah	jah	jah	jah	jah	ei
Navigeeri koordi- naatideni	jah, lähima teeni	jah, koordinaati- deni („adventure mode“)	jah, lähima teeni	jah, lähima teeni	jah, lähima teeni	jah, lähima teeni	jah, lähima teeni	jah, lähima teeni
Navigeeri kontak- tideni	jah	ei	ei	jah	ei	ei	ei	ei
Oma teekonna- failid, huvipunktid	ei (spetstarkvara- ga saab)	jah, kml-vormin- gus lemmikud	ei (veebikonto kaudu saab lem- mikuid lisada)	ei	jah (OV2-vormin- gus)	jah, salvestab ka teekonda GPX- ja MPS-vormingus	jah (GPX failid, salvestab ka tee- kondi GPX-faili)	jah
kaart	NAVTEQ	NAVTEQ	NAVTEQ	Tele Atlas (Tom- tom)	NAVTEQ	Navitel / OSM	NAVTEQ	OSM, Google Maps jt
Hinnang täp- susele	täpne: metsa- alad, veekogud, kõnniteed jm	keskmise detail- susega, metsa- alasid ei näita	täpne, kaardil metsa-alad ja hea kaardigraafika	ülevaatlilik, ei eris- tata metsa- ja asula-alasid, ain- nult veekogud	keskmise detail- sus, sõiduradade infot pole	Venemaa üsna täpne, Eesti vaid 73% kaetud	hea detailsusega, halb graafika	keskmise, koha- ti väga hea detail- sus, ebaühtlase kvaliteediga
Loetavus	väga hea (suured kirjad, eristuvad kaardidetailid)	väikesed näidud, katkendlik kaar- digraafika	väikesed näidud, karvane kaar- digraafika	ebamugavalt väik- sed näidud	väga hea	kaart ja ekraan hea, menüüd sel- ged	ebamugavalt väi- kesed näidud	ebamugavalt väi- kesed näidud
Ekraan püsti või pikali	jah	jah	jah	jah	jah	jah	jah	jah
Sotsiaalmeedia	ei	Facebook, Foursquare	Twitter, Facebook	Sygic (asukoha ja- gamine sõprade- ga), Twitter, Face- book	Facebook (läbi CoPilot Livelinki)	ei (Navitel.SMS kasutajate omava- helised teated)	sõnumivahetus kasutajatele	ei
PUNKTE:	5	5	5	4	4	3	3	3
KOHT:	1.	2.-3.	2.-3.	4.-5.	4.-5.	6.-8.	6.-8.	6.-8.

Lähme metsa internetti!

Suvi on käes ja kõik eestlased, kes vähegi saavad, võtavad netipulga ja kolivad maale tööle. Meie küll kolime. Peamine küsimus on muidugi see, millise firma mobiilset internetti eelistada. [digi] proovis järele.

Mobiilse interneti testiga alustasime möödunud aasta juunis ning nagu tookord, tegime seda ka nüüd enam-vähem sama skeemi järgi. Võtsime ette GPS-mängu Geodashing, mis jagab üle terve maakera igal kuul laiali täiesti juhuslikud GPS-koordinaadid. Mängu mõte on selles, et GPS-idega varustatud fännid lähevad ja otsivad need punktid üles ning raporteerivad, mis seal on. Asja võlu on selles, et kuna punktid valib arvuti täiesti kiretult ja teadmata, mis seal üldse võiks olla, võid sa sattuda imeilusale heinamaale, keset linna või

kuhu sisse põigatud sai.

Muidugi ei ole selle testi tulemus mingi teaduslik materjal ning meie ressursid ei võimalda tellida Soomest spetsiaalset testimisfirmat, kes mitu nädalat mööda Eestit sõidaks ja muudkui levi möödaks, nagu Eestis ka tehtud on. Aga me kehasusime tavaliseks tarbijaks tavalistel hetkedel ning paarikümnest üle Eesti valitud punktist tekkinud tabel annab piisavalt selge ülevaate sellest, mis mobiilse internetiga toimub: kellel üldiselt on levi, kellel ei ole ning kes on kui kiire.

Kiirus ja leviala on asja üks pool, kuid hind ja paketid on ka olulised. Seetõttu panime tabelis-

se kokku kõik mobiilifirmade hinnapaketid ja mahupiirangud ning proovisime leida sealt kõige mõistlikumaid pakkumisi.

Nagu te siitsamast kõrvalt ka ise lugeda võite, oli võitjat üsna raske valida. Samas oli selge, et asjad on aastaga väga palju edasi liikunud ja olukord mobiilse interneti alal on Eestis väga hea. Seega on kõik omamoodi võitjad.

HENRIK ROONEMAA

Kuna punktid valib täiesti kiretult arvuti, siis sattusime testi tehes nii koledasse võsasse kui kaunile luhale

kurja koera kuudi katusele.

Eestisse langes neid punkte juunis 12, millest suurema osa sõitsime ka läbi, meie eesmärk oli teada saada, kuidas on neis punktides lood 3,5G-leviga. Erinevalt eelmisest aastast ei hakanud me aga paljudes kohtades murdma näiteks keset sood või lootusetut võsa asuva punktini, vaid kõmpisime sellele nii lähedale, kui mõistlikult sai, istusime maha, avasime arvuti ja mõõtsime www.speedtest.net'i abil tulemused. Iga pulka testisime kolm korda, et võimalikud ebaühtlused välja siluda. Paljudesse punktidesse saime tegelikult meetri täpsusega kohale ka ning ühtlasi tegime mõõtmisi linnades, mis tee peale jäid, ning muudes huvitavates paikades,

EMT levib tõesti igal pool

Alles see oli, kui EMT andis välja pressiteate, et Eesti on nüüd 3,5G-levialaga kaetud ning avalikkus suhtus sellesse pehmelts öeldes mõningase kahtlusega.

Ka me ise „Digitunni“ raadiosaates polnud selle väite suhtes just kõige leebemad, aga praegu tuleb tunnistada, et selles uskumatu-na tunduv väites on päris palju tõtt.

Muidugi ei saa tõsimeeli väita, et Eesti on 100% EMT 3,5G-leviga kaetud, sest kindlasti leiab terve hulga kohti, kus seda ei ole, aga meie 20st täiesti juhuslikult valitud punktist polnud 3,5G-levi EMT-I vaid kolmes võsavalises kohas.

Üks neist oli Ida-Virumaal üsna piiri lähedal, nii et seal polnud kellelgi 3,5G-katvust, ning kahes kohas, kus EMT-I levi puudus, oli see Tele2-I ilusti olemas.

Pilk testitulemuste tabelisse kinnitab, et võrreldes teistega on EMT leviala parem ning kui sa kusagil üsna suvalises kohas arvuti lahti teed ja netti tahad saada, on EMT-I seal

levi olemas.

Ettevaatlikuks teeb EMT puhul aga üleslaadimise väike kiirus. Enamikus kohtades jäi üleslaadimiskiirus 0,5 ja 1 Mbps vahele, mida on kordades vähem kui konkurentidel.

Allalaadimiskiiruste üle ei kurda, kuigi testiperioodi absoluutse rekordi tegi Tele2, aga ka EMT lahtrites on üksteise järel kiirusenumbrid 6,22, 7,46, 8,82, 4,14 ja nii edasi. Kelle jaoks on üleslaadimiskiirus oluline, need peaksid EMTd vältima.

Ühtlasi on EMT neljast operaatorist kõige kallim, vahed on küll üsna väikesed, aga olgu see siiski märgitud. Kõige odavam pakett näiteks on EMT-I 5,99 €, Elisal ja Tele2-I 5,93 € kuus, kõige mõistlikuma ehk keskmise paketi eest küsib EMT 10,94 €, teised vastavalt 9,52 ja 8,95 €.

Keda huvitab, siis EMT-I on kõige väiksem mõistliku mahu piiirang: neil on õigus hakata su kasutust piirama, kui oled kasutanud 15 GB kuus. Kõige kallim pakett (24,95 €) on

EMT mobiilne internet

Hind: alates 5,99 €

Müügil: EMT

igasugustest piirangutest vaba.

Otsustasime valida EMT tänavuse testi võitjaks, sest on tõenäoline, et kui sa Eestis kusagil arvuti lahti teed, on seal EMT 3,5G olemas ja see on mobiilse interneti puhul meie arvates olulisem kui kiirus.

Aga samas - kui sa kasutad mobiilset interneti vaid teatud kohtades, näiteks oma maamajas ja sõbra suvilas ja seal on Elisa või Tele2 levi olemas ja üleriigiline katvus pole su jaoks esmatähtis, tasuks neid EMT-le eelistada, sest nad on odavamad ja tõenäoliselt ka kiiremad, vähemalt üleslaadimisel. Küllap on selle üheks põhjuseks EMT kui suurima operaatori võrgu koormus.

KOKKUVÕTE

EMT 3,5G-levi oli tõesti olemas peaaegu igal pool Eestis, kus me testimasime, ja teenus on kvaliteetne, kuid üleslaadimiskiirus on üsna kesine.

HINNE

Tele2 on napilt parem kui Elisa

Tele2 oli selle aasta testi üllataja, sest ega nad ei ole ju kunagi olnud tuntud oma laialdase leviala ja kvaliteetse teenuse poolest, aga nüüd võib küll öelda, et tegelikult on imagost pikalt ette jõudnud.

Geodashingu punktides olid nii Tele2 kui Elisa levi poolest selgelt nõrgemad kui EMT. Mõnes punktis oli Tele2 levi olemas ja Elisal mitte, mõnes punktis oli vastupidi. Üldiselt on pilt siiski suhteliselt hea: 20 juhuslikust punktist, kus me arvuti lahti tegime, oli Tele2 3,5G-levi olemas 13s. Küll aga tuleb öelda, et kui Tele2 levi juba olemas on, siis teenus on vägagi kvaliteetne ja seda on rõõm kasutada. Tele2 tegi ka testi absoluutse kiiruserekordi, venitades ühes Hiiumaa maamajas välja allalaadimiskiiruse 13,6 Mbps ning seda mitte ainult korra, vaid terve 660megabaidise faili sai tervenisti selle kiirusega alla laadida. Ühtlasi oli Tele2 ainus mobiiloperaator, kelle netipulgaga sai Tallinna-Tartu bussis terve tee netis surfata nii, et ühendus katkes lühidalt vaid paaril korral. Nii EMT-l kui ka Elisal oli pikki leviauke sees (siiski mitte päris leviauke, vaid 3,5G auke, aga internetis surfami-

Tele2 mobiilne internet

Hind: alates 5,93 €

Müügil: Tele2

se kontekstis ei pea me EDGE-ühendust kasutuskõlblikuks). Üleslaadimiskiirus on Tele2-l selgelt parem kui EMT-l.

Mõistliku mahu piiranguks on Tele2-l 30 GB kuus ning see kehtib ka kõige kallimas, XL-paketis.

Kui levialatesti poolest saavutas Tele2 Eli-

saga täpselt võrdse tulemuse, siis pisiasjad kallutasid meie eelistuse Tele2 poole. Esiteks on nad kallimates ja suurema kiirusega pakettides mõnevõrra odavamad kui Elisa. Teiseks saab netipulga Tele2-st odavamalt kui EMTst või Elisast (jah, pikkade lepingutega saab kõikjal tasuta, aga meie soovitus on kulutada see 30 eurot ja osta netipulk kohe välja, siis oled ise oma lepingute peremees ja võid liituda-lahkuda, kunas aga soovid).

Kui su peamistes kasutuspaikades on korralik Tele2 3,5G-levi olemas, võid julgelt nende mobiilset interneti osta.

KOKKUVÕTE

Leviala on veidi auklik, aga tähtsamates paikades on kõikjal kenasti olemas, hinnad on teistest madalamad ning teenus igati kiire ja kvaliteetne.

HINNE

Elisa on hea keskmine

Elisa on leviala mõttes täpselt samal pulgal Tele2-ga: 20 punktist oli levi olemas 13s ja seitsmes puudus (ehk oli EDGE). Tõsi, need punktid enamjaolt loomulikult ei kattunud, aga tuleb ka öelda, et vähegi tsiviliseeritud paikades levis ka Elisa 3,5G kenasti ja näitas ka päris häid kiirusi.

Mõneti on Elisal ikka seesama vana probleem: kuidas positsioneerida end EMT ja Tele2 vahele. Leviala poolest on nad võrreldavad Tele2-ga, hinda hoiavad Tele2 ja EMT vahel, mobiilse interneti kiirused on korralikud ja kõik toimib.

Kui su peamises tarbimiskohas on Elisa 3,5G olemas, võiksid kindlasti nendega liitumist kaaluda, sest nad on pisut odavamad kui EMT, üleslaadimiskiirused olid pea kõikjal paremad ning allalaadimiskiirustes on peal kord üks, kord teine.

Mõistliku mahu piiranguks on Elisal väga mõistlik 50 GB kuus ning sarnaselt EMT-le ei kehti see kõige kallimas, Mint Extra Strong paketi, mis on päris piiramatult mahuga.

Üldine soovitus on aga see, et kindlasti tuleks oma peamistes mobiilse interneti tar-

Elisa Mint mobiilne internet

Hind: alates 5,93 €

Müügil: Elisa

bimiskohtades kõik operaatorid läbi katsetada. Kiirused ja side stabiilsus sõltuvad palju võrgu ehitusest, signaali tugevusest antud paigas ja võrgu koormusest, nii et kui ühes punktis on ühel operaatoril kõik hästi, siis kilomeeter kaugemal võib olukord olla hoo-

pis teine. Seega on kõige mõistlikum järelalus, mida Elisa kohta teha saab, see, et nad ei küündi leviala ulatuse poolest EMTni, kuid ei jää ka alla Tele2-le, ent on samas Tele2-st pisut kallimad.

Kui mobiilset interneti on vaja igal pool, võta EMT, kui enamjaolt teatud kindlates kohtades, võta julgelt kampa ka Tele2 ja Elisa, sest nende teenus ei ole millegi poolest halvem kui EMT-l, pigem isegi vastupidi. Elisa on samal pulgal kui Tele2.

KOKKUVÕTE

Leviala poolest võrreldav Tele2-ga, teenus on kiire ja korralik, kuid veidi kallim kui Tele2-l. Väärib kindlasti kaalumist, kui valimiseks läheb.

HINNE

Kõu on nagu usaldusväärne traktor

Eelmise aasta testi võitis Kõu ja sellel oli ka selge põhjus: nad levisid absoluutselt igal pool Eestis. Nüüdseks on aga mobiilioperaatorid oma levialasid nii palju laiendanud, et Kõu konkurentsieelis on kiiresti kadumas. Oma nišš neil siiski veel on.

Kõu on nagu traktor, mis on küll aeglane ja oma aegluse kohta väga kallis, aga mille kogu mõte on selles, et ta on tõsine tööriist ja roomab lõpuks igalt poolt läbi. Üsna kiiresti sai selgeks, et Kõu USB-modemile tuleb külge panna õnneks meile kaasa antud väike väline antenn, sest muidu on levi ikka väga nõrguke, aga selle antenniga saime levi kätte kõigis kohtades, välja arvatud ühes. Aga ... sama tulemuse tegi ju EMT, eks ole. Realistlikult olukorda hinnates saame aga siiski öelda, et ülimalt tõenäoliselt on Kõu levi olemas peaaegu kõigis neis kohtades, kus EMT 3,5G-levi veel ei ole, ja neid punkte kahtlemata Eestis leidub.

Kõu oli testides kas aeglane või väga aeglane, kuid seejuures tõesti väga kindlameelne. Kui ta juba kord signaali kätte sai, siis tiksusid kiirusetestis paketid enam-vähem

Kõu mobiilne internet

Hind: 19,04 €

Müügil: Kõu.ee

ühtlase kiirusega, miski ei hangunud ega katkenud, nagu mobiilioperaatoritel seda mõnikord juhtus. Allalaadimiskiirused jäid üldiselt mõnesaja kbps piiresse, absoluutne rekord oli 2,24 Mbps, mille mõõtsime Antsla keskkonnas. Aga Elisa tegi seal 5,96 ja EMT 3,96 Mbps. Ka üleslaadimiskiirused olid Kõul ma-

dalad, üldjuhul mõnisada kilobitti sekundis.

Paraku on Kõu ka üsna kallis: kuumakse on 19,04 € ning seade vähemalt poole kallim kui 3,5G puhul. On ka igasuguseid pikemaid lepinguid, aga olgem ausad: kui 3,5G levib juba üsna hästi, on odavam ja kiirem kui Kõu, siis tuleks kindlasti neid eelistada.

Seega on Kõu nišiks just need paigad, kus 3,5G-levi täna ei ole. Kui sa elad või suvitad mõnes sellises või su töö või hobi viib sind suurte laante ja soode keskele, kust sul on absoluutselt kindlasti tarvis sülearvutiga internetti saada, võta Kõu. Muidu aga ära võta.

KOKKUVÕTE

Kõud on keeruline hinnata, sest teenuse suurim tugevus on endiselt väga hea leviala. Aga Kõu on aeglane ja kallis. Kui sul on Kõud vaja, on see hea teenus.

HINNE

KOKKUVÕTE JA TULEMUSED

Aastaga on 3,5G-levialade ulatus Eestis tohutult edasi arenenud, nii et hetkel on ikka päris tõenäoline, et kui sa kusagil arvuti lahti teed, on seal 3,5G ka olemas.

See on halb uudis Kõule, kelle peamine konkurentsieelis sulab nagu kevadine lumi, kuid hea uudis tarbijatele, kes saavad oma maakodudes või suvalistes metsatukkades mitu megabitti sekundis allalaadimiskiirust ning maksavad selle eest vaid kümme eurot kuus.

Testi võitjaks kuulutasime seekord EMT, kelle 3,5G-leviala on kahtlemata kolmest

operaatorist kõige suurem. Nad tõepoolest jõudsid ka kõige kaugemate võsade ja soodeni, kus me kiirusi testisime.

EMT probleemiks on aga nadid üleslaadimiskiirused, see probleem ei tundunud Tele2 ega Elisat kimbutavat. Vastupidi, kui neil levi oli, siis olid nad vähemalt sama kiired või tihhti ka kiiremad kui EMT, nii et statsionaarsemaks kasutamiseks soovitame vaadata Tele2 ja Elisa poole, ringirändajad peaksid kindlasti aga just EMT hankima.

Aga Kõu? Aeglane, aga töötab raudkindlalt. Kõu tuleb võtta siis, kui teisi ei saa võtta,

sest Kõu ulatub üldjuhul ka kõige-kõige kaugemate maanurkadeni. Kiirused ei ole kiita, kuigi sõltuvad väga suurel määral levi kvaliteedist, nii et väline antenn on Kõu kasutajale peaaegu kohustuslik. Samas on hea, et Eestis on ka selline teenus olemas, mis sisuliselt raudse kindlusega sulle kõikjal mingigi internetiühenduse tagab.

Ennustame, et järgmisel aastal on seda testi teha päris keeruline. Mobiilioperaatorite levialad ühtlustuvad ja hinnad on niikuinii väga sarnased. Täna veel on vahet, millist kasutada, aasta pärast võibolla enam ei olegi.

VÕITJAD

1

EMT

EMT 3,5G-leviala ulatus on väga muljet avaldav. Jah, muidugi on kohti, kus see ei levi, aga kui sa suvalises Eestis punktis sülearvuti lahti teed ja USB-modemi külge ühendad, siis on tõenäoliselt, et EMT-l on seal 3,5G, suurem kui see, et 3,5G-d ei ole. Allalaadimiskiirus on hea, üleslaadimiskiirus kehavõitu.

2

Tele2

Testi üllataja. Leviala on üsna hea, kuigi ei küündi veel EMT tasemele, aga kiirus on lausa väga hea ja teenus stabiilne. Ühtlasi on Tele2 kõige odavam. Leviala on ainus, millega Tele2 EMT-le alla jääb, aga kui just sinu suvilas on levi olemas, katseta kindlasti Tele2.

3

Elisa

Hinna poolest EMT ja Tele2 vahel, levialalt tundus pigem olevat sarnane Tele2-ga. Teenuse kiirusele ega kvaliteedile pole mitte midagi ette heita, aga tõelisele maanteehundile soovitaks siiski EMT-d.

Kuidas ...

DVD-filmi MKV-failiks salvestamine

DVD-lt filmide arvutisse salvestamine ei ole kuigi raske, kuid niipea, kui on tarvis salvestada film kõvakettale koos mitmes keeles heliradade ja erinevate subtiitritega, on olukord keerulisem. Selleks tuleb valida õige failivorming ja õiged töövahendid.

1

Kuidas säilitada kõik helirajad ja subtiitrid?

Tihti peale on meil müüdavatel DVD-plaatidel mitu helirada, eriti siis, kui on tegemist mitte mõne järjekordse odava Hollywoodi märuliga, vaid mõne Euroopa või Aasia väärtfilmiga. Sage li on mitu helirada ka parematel kommerts-filmidel, mille taga on suuremad ärihuvid. Alljärgneva õpetuse tarbeks võtsin oma plaadiriulist filmi „Quantum of Solace“, millel on kaasas inglise-, vene-, prantsuse- ja ukraina-keelne helirada ning eesti-, läti-, leedu-, inglise-, vene-, bulgaaria-, hollandi-, prantsuse-, ukraina- ja isegi kasahhikeelset subtiitrid. Sellised filmid on keeleõppijatele tõeliseks maiuspalaks ja kuldvad marjaks ära ka olukordades, kus filmi on vaja näidata mõnele välismaalasele tuttavale, kelle jaoks on tarvis teistusugust keele-subtiitrite komplekti.

Kui tahta DVD-l olev film täielikult arvutisse kopeerida, et seda oleks mugavam vaadata, siis oleks ühtlasi mõistlik säilitada ka kõik helirajad ja subtiitrid, sest ei või iial teada, millal sul neid võib vaja minna.

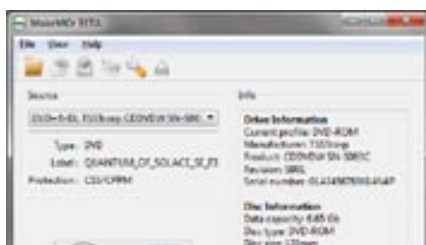
Mitmete heliradade ja subtiitrite säilitamiseks ühes failis peab kasutatav failivorming seda toetama. Selleks on tarvis kasutada mõnda konteiner vormingut. Konteiner vorming on vorming, mis võib sisaldada mitut eri tüüpi andmevoogu või -massiivi, pakendades need kõik üheks mugavaks failiks kokku. Levinumad konteiner vormingud on traditsiooniliselt olnud AVI, MPEG-TS, MP4 jt, kuid viimastel aastatel on üha rohkem populaarsust kogunud avatud ja vaba MKV-vorming (Matroska). MKV-failidesse on võimalik salvestada suvalisel arvul video- ja helivooge ning subtiitrid. MKV-faili kasutamisel on tagatud, et tänu avatud spetsifikatsioonile leidub hulgaliselt rakendusi, mis seda vormingut lugeda mõistavad.

Mitmekeelse DVD salvestamiseks on mõistlik valida just MKV-vorming.

2

Kõige kiirem ja lihtsam võimalus: MakeMKV

MakeMKV on rakendus, mille-ga on kõige mugavam toimetada,

kui ainsaks eesmärgiks on lihtsalt film DVD pealt arvuti kõvakettale saada. Olgu kohe ära öeldud, et see programm ei võimalda seadistada kasutatavat koodekit ega muid peenhäälestuse parameetreid, sh tihendusmäära. MakeMKV sisuliselt lihtsalt kandib DVD peal oleva MPEG-2 voo lihtsalt kõvakettale ümber ja pakendab selle mugavalt kasutatavaks MKV-failiks. Tänu sellele on loodavad failid ka üsna suured, kuid terabaidistatavaid ajastul ei ole see sageli enam probleemiks.

Laadi MakeMKV alla aadressilt www.makemkv.com, installi see ning käivita. Programm ootab, kuni sa DVD plaadimängijasse paned, eraldi seda programmile ütlema ei pea, ta tunneb ise ära, kui plaat lugejas on.

3

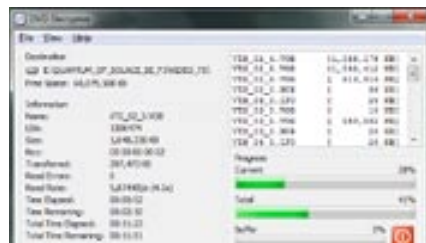
MakeMKV: vali sobivad videod

Klõpsa rakenduse avakuval DVD-plaadi ja kõvaketta kujutisega pilti. Programm analüüsib plaadil leiduvaid videoid, selleks võib kuluda paar minutit. Seejärel kuvatakse nimekirja videolõikudest, mis on pikemad kui 120 sekundit. 120 sekundit on rakenduse vaikeväärtus, mille järgi see eristab ebaolulised klipid põhifilmist. Vähem kui 120 sekundit kestavad reklaamid, vaheanimatsioonid ja muu selline, mida sa tõenäoliselt ei soovi kõvakettale koos filmiga kaasa salvestada. Kui sul siiski on lühiklipidega DVD, siis saad vaikeväärtust muuta MakeMKV menüüst View valikust Preferences vahekaardilt Video.

Tavaliselt on DVD-plaatidel peale põhifilmi ka treilerid ja muud ebahuvitavat jura, siis võid sa tahta neid mitte ära salvestada. Selleks tühistä märkeruudud lühemate, paarisajamegabaidiste klipide eest ja jäta mär-

gituks vaid kõige suurema (või mitme suurema, kui plaadil on mitu filmi) ees. Antud juhul on põhifilm klipp, mille mahuks on näidatud 5,7 GB.

Parameetrites määratakse, kuhu video salvestatakse. Veendu, et sel kettal oleks salvestatava video jagu ruumi. Seejärel klõpsa nuppu Make MKV. Arvuti müdistab mõnikümme minutit kuni tund ning kui ta lõpetab, on sul sihtkaustas üksainus .mkv laiendiga fail, milles on kõik helirajad ja subtiitrid sees.

4

Rohkem võimalusi: DVDDecrypter + Handbrake

MakeMKV on konkurentsituult kõige lihtsam ja kiirem viis DVD-plaadist kõvakettale koopia teha, kuid selle puuduseks on olematu seadistusvõimalused. Niipea, kui sa tahaksid kontrollida salvestatava faili mahtu, koodekit või rakendada videole, on vaja kasutada mõnda paremat rakendust. Üheks selliseks tasuta rakenduseks on Handbrake, mille leiab aadressilt handbrake.fr.

Kuid ka Handbrake'il on üks puudus, nimelt ei saa ta hakkama koopiakaitsega DVD-plaatidega. Kui sa sooviksid plaadist lihtsalt koopia teha, siis sobiks selleks väga hästi tarkvara DVDShrink, mis oskab nii koopiakaitset kõrvaldada kui ka plaadist koopia teha, kuid kui on tarvis luua plaadil olevast filmist mitte ISO, vaid MKV, siis tuleb seda teha kahes järgus ja enne Handbrake'iga tööle asumist tuleb plaadilt film lahtikrüptituna esmalt kõvakettale saada.

Laadi alla DVDDecrypter aadressilt www.dvddecrypter.org.uk, installi see ja käivita. Programm leiab plaadi automaatselt üles ja

stada ehk rippida

kuvab seal leiduvad failid parempoolses veerus. Veendu, et menüüs Mode oleks märgitud käsk File. Vali jaotises Destination sihtkaust, kuhu DVD-lt lahtikopeeritud failid salvestatakse, ning klõpsa DVD ja kõvaketta kujutisega nuppu.

5

Handbrake: kõike saab muuta

Vali tööriistaribalt ikooni Source alt sisendiks Folder ja näita programmile selle kaudu ette kaust, kuhu DVD-Decrypter videofailid salvestas. Handbrake analüüsib faile ja koostab nimekirja.

Õige filmiklipi valimiseks võta lahti avakuval tööriistariba all olev rippmenüü Title ja vali sealt õige kestvusega klipp. Kõik selles videos sisalduvad peatükid on juba automaatselt valitud, soovi korral saad sa ette öelda ka peatükkide vahemiku, kui tead, et sind huvitav lõik on ainult peatükkide X ja Y vahel.

Faili maksimaalse mahu saad ette öelda vahekaardil Video. Seal saad määrata nii koodi kui ka salvestuskvaliteedi. Failimaht megabitides määrab lahtis Target Size. Sellega tasub olla ettevaatlik, sest kui sa täpselt ei tea tihendamisalgoritmi efektiivsuse ja kvaliteedi suhet, siis võid sa liiga väikest mahu peale sundides saada tulemuseks kohutavalt viletsa kvaliteediga video. Parimad seadistused pead välja selgitama katse-eksituse meetodil. Kohe kuidagi ei ole võimalik saada 4-5 GB videost hea kvaliteediga SD-resolutsiooniga 700 MB videot, milles veel sees mitu 5.1-helirada. Palju mõttekam on mängida kvaliteediliuguriga ja katsetada esmalt väiksemate klippide peal, milline on sinu jaoks aktsepteeritav kvaliteet, ning siis terve film sama kvaliteediga failiks teha.

Subtiitrite lisamiseks mine vahekaardile Audio ja klõpsa nuppu Add Track. See lisab alla loetelusse subtiitrid, kuid vaikimisi on

seal plaadil esimesena märgitud subtiitrid. Mitmekeelsete subtiitrite valimiseks aktiveeri rida ja vali nimistu kohalt rippmenüüst sobiv keel. Samamoodi toimib ka heliradadega: esmalt lisa uus helirada nimistusse ja seejärel määra sellele keel. Kui sa tähelepanelik ei ole ja lihtsalt lisad helirajad ja subtiitrid vaid Add-nuppu klõpsates, siis on tulemuseks fail, millel on mitu identset helirada ja identsed subtiitrid. Subtiitrid ruumi ei võta, aga helirada võib olla mitusada megabaiti suur, see pärast tuleks topeltlisamist vältida. Kui kõik seadistused on valitud, klõpsa nuppu Start.

Handbrake leiab praegu kõvakettal olevatest failidest ise vajalikud üles ja salvestab neist kokku üheainsa MKV-faili.

6

Kuidas MKV-faile maha mängida?

Võib juhtuda, et sinu praegune lemmikrakendus neid avada ei oskagi. Näiteks Windows Media Player ei oska MKV-failidega midagi peale hakata, MKV-failide jaoks tuleb kasutada mõnda nutikamat rakendust. Populaarsemad MKV-faile maha mängida oskavad rakendused on VLC, Media Player Classic (ja MPC HC) ja nende baasil loodud rakendused nagu SM-Player, UMPPlayer, GOM Player jt.

Tegelikult tuleb eristada kahte võimekust: oskust lugeda MKV-faili ja oskust MKV sees olevaid vorminguid maha mängida. Kui arvutisse on installitud vajalikud koodid, võib ka Windows Media Player osata MKV-faili maha mängida. Nii sobivaid rakendusi kui ka koodid leiab ametlikult veebisaidilt matroska.org. Igal rakendusel, mis toetab valitavaid heliradu või subtiitriteid, on menüüdes vastavad valikud. Näiteks eestikeelse VLC puhul on heli valimine menüüs Audio -> Audiorada ja subtiitrite valik menüüs Video -> Subtiitrite rada.

SVEN VAHAR

KIIRKURSUS

Kuidas ...

Windowsi automaatset restarti keelata?

Windowsil on tore komme automaatselt uuendusi tõmmata (kui see on lubatud muidugi) ja siis automaatselt, 10 või 15 minutit pärast vastavat hoiatust juhmalt restart teha. Kui sind arvuti juures ei ole, et seda takistada, siis täpselt seda Windows teebki. Aga ehk oli sul mõni oluline asi pooleli? Siin on lihtne õpetus, kuidas Windows XP, Vista või 7 enam kunagi ise pärast uuenduste tõmbamist restarte ei tee.

1 Registrisse

Ava Registry Editor, kirjutades Start-menüüsse „regedit“. Mine HKEY_LOCAL_MACHINE -> SOFTWARE -> Policies -> Microsoft -> Windows. Loo uus võti, klõpsates Edit -> New -> Key, pane selle nimeks Windows Update.

2 Uued parameetrid

Mine loodud võtme juurde ja tee paremklõps samas kaustas. Vali New -> DWORD (32-bit) Value. Pane selle nimeks NoAutoRebootWithLoggedOnUsers.

3 Väärtuste muutmine

Klõpsa NoAutoRebootWithLoggedOnUsers peale ja sea välja Value väärtuseks 1 (enne on seal kirjas 0). Klõpsa OK.

4 Ühe restardi kaugusel

Pane Registry Editor kinni ja tee arvutile restart. Pärast seda Windows enam ise restarte ei tee.

MARTIN METS

Kuidas ...

installida Wikipediat

Mida teha siis, kui tahad kasutada Wikipediat, aga internet on aeglane või pole teist sootukski? Kas ei saaks Wikipediat kuidagi oma arvutisse salvestada? Saab, see pole sugugi keeruline. Selleks on vaja ainult veidi vaba aega ja ohtralt kõvakettaruumi.

1 Mis ja kuidas?
Wikipedia kõik materjalid on täiesti seaduslikult täismahus allalaaditavad. Wikipedial on iseigi hea meel, kui sa terve Wikipedia täismahus enda arvutisse tird, sest see vähendab Wikipedia serverite koormust. Andmebaasid on saadaval siin: dumps.wikimedia.org. Probleem on pigem selles, et kui sa laadid sealt midagi alla, siis ei saa sa seda faili niisama kasutada, vaid pead selleks appi võtma spetsiaalselt selle jaoks mõeldud tarkvara.

2 Okawix aitab hädast välja
Wikipedia allalaadimiseks ja oma arvutist sirvimiseks on mitmeid programme, neist üks lihtsamini kasutatavamaid on Okawix. Okawix on saadaval Windowsi, Maci, Linuxi ja Androidi jaoks.

Laadi veebisaidilt www.okawix.com alla oma operatsioonisüsteemi jaoks sobiv versioon ja installi see. Hiljem allalaaditavad Wikipedia failid ei pea tingimata olema Okawixiga samas kaustas, sa võid Okawixi programmi enese installida rahulikult sinna, kuhu teisedki programmid installitakse, ja pärast laadida Wikipedia failid alla juba mõnele suurema mahuga kõvakettale või teisele partitsioonile. Pärast installi käivita Okawix.

3 Vali keel ja laadi failid alla
Avakuval on suur tabel saadaolevate Wikipedia keeleversioonidega. Esimese installi puhul on mõttekas harjutada mõne väiksema keelega, näiteks eesti keelega, sest selle installimine käib kähku ja sa saad aimu, kuidas Okawix töötab. Kohe inglise keele kallale asudes kuulub ainuüksi andmefaili allalaadimiseks kaua aega.

Klõpsa soovitud keele märkeruudul. Nüüd avaneb uus kuva, kus sul on valida selle keele Wikipedia, Wiktionary, Wikinews ja muude saadaolevate andmete vahel. Vali sulle sobiv. Kui tahad Wikipedia põhibaasi, siis vali Wi-

kikipedia jaotis ja klõpsa selle all olevat nuppu Download. Nüüd palutakse sul valida kaust, kuhu failid alla laadida.

Installimisel vali see ketas, kus on kaks korda rohkem vaba ruumi sinu soovitud Wikipedia versiooni mahutamiseks.

Topeltmahuga peab arvestama seepärast, et esmalt laaditakse sobiv fail alla ja seejärel luuakse selle alusel paigaldus. Näiteks ingliskeelse Wikipedia jaoks, mille maht on 12 GB, peab sul olema vaba ruumi vähemalt 24–25 GB. Eestikeelse Wikipedia jaoks piisab umbes 300 MB vabast ruumist.

Soovitav on esmakordsel installil mitte märkida ruutu Install images, sest see suurendab allalaadimise mahtu. Eestikeelse Wikipedia piltide maht on üle 560 MB, seda on neli korda rohkem kui tekstiliste andmete maht. Pildid saad sa hiljem alati juurde installida. Klõpsa nuppu Install.

4 Kasuta, nagu oled harjunud
Kohe pärast allalaadimist ongi Wikipedia kasutamiseks valmis. Selles navigeerimine käib täpselt nii, nagu sa oled brauseris seda harjunud tegema. Okawixi kasutajaliides ongi tegelikult muudetud välimusega brauser. Paremklõpsata saab nii lehel kui linkidel. Kasutajaliides on pisut inetu ja Wikipedia enda lehed ei ole ka nii ilusad, kui need on Wikipedia.org veebis, aga vähemalt on kogu info olemas. Ot-

singulahter on sisulehe ja vasakpoolse menüü kohal.

Tasub siiski teada, et Okawixi andmebaasid ei ole jooksvalt värsked, vaid need on reaalselt seisust paar kuud taga. Seega peab värsked artikleid ikkagi veebiversioonist lugema.

5 Lisa pildid ja teised keeled
Kui kõik läks kenasti tööle, lisa juurde pildid ja teised keeled, kui su arvuti kõvakettal ruumi on.

Piltide lisamiseks klõpsa akna all vasakul servas olevat nuppu Add images. Pildid laaditakse alla juba eelnevalt määratud kausta õige keeleversiooni juurde.

Teiste keelte lisamiseks klõpsa tööriistariibal kollast kaustaikooni More content. Seejärel vali keel ning selle keele jaoks pakutavad andmebaasid, täpselt nagu esimeselgi korral.

Võib juhtuda, et Okawix jääb keele installimisel passima, sellisel juhul pead sa rakenduse sulgema ja taas käivitama ning uuesti keele lisama.

Suuremahuliste keelte, nagu inglise või saksa jaoks on seepärast parem fail torrenti kaudu alla laadida, nii tuleb see kindlamalt ja kiiremini kohale. Allalaaditavad failid leiad aadressilt www.okawix.com/?page=torrent. Laadi fail kõvakettale, paremklõpsa Okawixi aknas ning vali käsk Add new corpus from local file.

6 Korista oma kõvakettalt liigsed failid ära

Pärast installimist ja veendumist, et kõik allalaaditud Wikipedia versioonid töötavad, võid kustutada oma kõvakettalt ära kõik .okawix laiendiga failid, sest tegelik Wikipedia andmebaas on installitud Okawixi kausta.

SVEN VAHAR

Kuidas ...

pildistada rannas

Suvine rannailm ei tähenda, et ftoharrastus tuleb mõneks ajaks unarusse jätta. Kui oled piisavalt ettevaatlik, saad ka rannas kaameraga toimetades lahedaid pilte. Allpool mõned näpunäited, mida rannafotograafias meeles pidada.

1 Kaitse varustust hoolikalt
Rannas tuleb kalli fotovarustuse kaitsemisele eriti suurt tähelepanu pöörata. Raske öelda, mis on tehnikale ohtlikum, kas soolane merevesi või väikesed liivaterad, mis võivad objektiiviklaasi hetkega rikkuda. Lisaks veel kuumus ning varguseoht ... Ole ettevaatlik ning ära kunagi aseta kaamerat lihtsalt liivale ega jätta päikese kätte vedelema. Isegi liivaste kätega katsumine võib kurvvalt lõppeda. Kui eelarve võimaldab, tasuks kaaluda kaitseka (soovitavalt veekindla) hankimist. Ole ekstra ettevaatlik, kui pead kindlasti just rannas objektiivi vahetama. Varja end ootamatu tuuleliili ning hooletult jooksvate võõraste eest ning hoiä käeulatuses suruõhupudel ning mikrofiibirst lapp, millega kaamerat vajadusel puhastada. Targem on aga objektiiv kodus ette keerata ja seda rannas mitte torkida.

2 Varusta end filtritega
Kuigi korralik UV-filter võiks kalmil objektiivil kogu aeg ees olla, on see randa minnes veel eriti vajalik. UV-filter aitab vähendada õhuvinest tingitud sinakat loori pildil ning on juba niigi siniste toonide keskel suureks abiks. Teiseks pakub odav neutraalfilter tõhusat füüsilist kaitset – siis ei saa objektiiv nii kergesti märjaks ega liivaseks.

Polariseeriv filter on samuti suvise fotovarustuse tähtis osa. Esiteks aitab see vältida peegeldusi, nii et päikesega sobiva nurga korral näed, mis vee all toimub. Teiseks aitab polariseeriv filter värve kirkamaks muuta ning ka luitunud taevasinine saab seeläbi sügavamaks ja mõjuvamaks.

Kolmandaks võiks fotokotis olla neutraalhällide (ND) filtrite komplekt, mille abil saab eredas valguses pikemaid säriaegu ja suuremat ava kasutada.

3 Õpi kaamerat tundma
Puhkuse eelõhtu ei ole parim aeg uue fotoka ostmiseks, alati tasuks uue aparaadiga pisut pikemalt tutvust sobitada. Nii tead täpselt, millised on sinu fotoka võimalused ja kust mingeid seadeid muuta saab. Randa manuaali kaasa vedada sa ju ometi ei viitsi.

4 Kompaktkaamera rannarežiimile
Kompaktkaamera eelseadistatud valikutest tasub randa minnes üles otsida vastav režiim. Kui sinu kaamerale seda pole, sobib ka lumerežiim, sest lumi ja liiv on kaamera jaoks ühtviisi rasked jäädvustada.

5 Väldi teravat valgust
Keskpäevane ere päike tekitab liiga suuri kontraste ning teravaid varju ja valguse üleminekuid. Kui saad, säti rannas pildistamised hommikupoolikule või pärastlõunale ja õhtule, mil päike on mahedam ning valgus kuldsem. Ohtra valguse juures on muidugi tore see, et saad kasutada madalaid ISO väärtusi.

6 Võta varjukapist välja
Kui objektiiviga kaasa tulnud varjuk sul seni eriti rakendust pole leidnud, siis päikselisel päeval randa tasub see igal juhul kaasa võtta. Esiteks aitab see vältida otse objektiivi langevast päikesevalgusest tingitud moonutusi, lisaks võib ootamatu müksu või kukkumise korral objektiivi suurematest vigastustest päästa. Kui varjuk siiski koju ununes, varja pildistamisel päikest ajalehe või kas või käelabaga.

7 Kasuta punktmõõtmist
Peegelkaamera omanikule on rannas abiks punktmõõtmise funktsioon, mis võimaldab määrata säriaja just soovitud koha põhjal. See aitab vältida üldisest valgusrohkest tingitud liiga lühikest säriaega, mis inimeste näod ja muud varjualad tumedaks jätab.

8 Ära lase kaamerale end petta
Särikompensatsioon on veel üks kasulik abimees, kui vaja säriaega kaamera pakutust pisut pikemaks krutti-

da. Sobiva kompensatsiooni väärtuse leiad katsetades, alusta nt ühepunktise muutusega. Loojangute pildistamisel on abiks särikahvel, mis võimaldab teha kolm ühesugust pilti pisut erineva säriajaga, mille hulgast siis hiljem just sobiva valida saad.

9 Vesi uduseks või pritsmed pildile
Kui pildistad liikuvat vett, saad sõltuvalt valitud säriajast sootuks erinevaid tulemusi. Lühike säriaeg jäädvustab iga lendava veepiisa stoppkaadrina, samas kui pikka säri kasutades saad lainetuse ning kivide ümber loksuva vee pehme vatina pildile. Pikk säriaeg valgel ajal rannas eeldab ülevalgustuse vältimiseks kindlasti ka neutraalhälli filtri kasutamist.

10 Leia silmadele pidepunkt
Päris tühja ranna – taevas, vesi, liiv – pildistamine ei ole kuigivõrd põnev ei fotograafi enda ega ka vaatajate jaoks. Püüa pildile paigutada midagi sellist, mis kohe tähelepanu püüab. See võib olla mis iganes, alates paadisillast, kivist või palgijupist, lõpetades pilveriba, põneva muistri või varjumänguga. Ja loomulikult ka inimesed!

11 Tee inimkatseid
Inimesi pildistades jälgi, et päike neile otse silma ei paistaks, sest see paneb silmi kissitamata. Vastu valgust pildistades pead aga arvestama varjudega ning neid vajadusel täitevälgu või peegeldi abil leevendada. Väldi kompensatsiooni juures tavalisi ülesrivistusi ning lähene ülesandele loomingulisemalt: pane inimesed pikali, mine koos nendega vette või

kasuta juhuslikke aksessuaare, et pilti põnevamaks muuta.

12 Vöta välklamp appi
Välklambi kasutamine ereda päikese käes ei ole sugugi nii rumal mõte, kui esmapilgul tundub. Nn täitevõlk aitab hoopis esile tuua ka need piirkonnad, mis muidu terava varju tõttu hämaraks jääksid, näiteks kübarat või nokamütsi kandva inimese näo. Katseta erineva tugevusega välkudega, sest liiale minnes saad ülevalgustatud ning lamedad näod.

13 Otsi tegevust
Mererand on ilus taust küll, aga sageli ka pisut igav. Pildi elavamaks muutmiseks proovi sinna lisada mängulisi elemente või tegevust. Ka täiskasvanud võivad liivalossi ehitada, vett pritsida või lihtsalt piki randa joosta, hea õnne korral on saadav tulemus Baywatchi vääriline. Ja muidugi leiab rannast ka võrkpallimängijaid, lohelenutajaid, kivikorjajaid ja palju teisi põnevaid tegelasi.

14 Liiguta horisonti
Klassikaline kompositsioon, kus horisont on täpselt pildi keskel, kipub foto pooleks lõikama. Eriti hull on lugu siis, kui horisont pildil poseeriva

inimese pea otsast lõikab. Selle vältimiseks kadreeri nii, et horisont jääks alumise või ülemise kolmandiku joonele. Ning jälgi, et see oleks võimalikult otse – viltune horisont võib rikkuda parimagi rannapildi. Vajadusel saad seda ka hiljem arvutis pisut korrigeerida.

15 Liiguta iseennast
Lihtsalt ühe koha peal seistes ja klõpsides ei pruugi head tulemust saada. Katseta erinevaid pildistamiskõrgusi, maapinna lähedalt tehtud pilt mõjub hoopis teistmoodi kui silmade kõrguselt võetud kaader. Tee jalad märjaks ja pildista randa hoopis vee poolt või säti kaadrisse lapike märga liiva. Mõnikord on abiks ka veepiirist eemale minek, nii et kaadrit jäävad raamima kaldal kasvavad puud. Mida tavalisem võttenurga leiad, seda pilkupüüdvama foto saad, sest inimesed ei ole harjunud randa selliselt nägema.

16 Kasuta lainurka
Lainurkobjektiiv lisab pildile ruumilisust ning aitab süvendada muljet, et taust on kuskil kaugel. Ka esiplaanil olevad objektid hakkavad lainurgaga pildistades lihtsamini tööle.

17 Siluett päikeseloojangul
Kindlasti tasuks rannas katsetada ka siluettide jäädvustamist. Eriti hea on seda teha vastu loojuvat päikest, nii et pildistatav on päikese ja kaamera vahel. Lase kaamerale kaadri kõige heledama osa järgi säri määrata, vajadusel teravusta käsitsi ning veendu, et välg oleks välja lülitatud – ja ongi dramaatiline siluett jäädvustatud.

18 Peegeldused on alati abiks
Kui juba vee ääres pilti teha, tasub ära kasutada kõik võimalused, mida vesi pakub. Peegel-

dus siledalt veepinnalt või taanduva laine märjaks tehtud liivalt võimaldavad põnevaid kompositsioone.

19 Otsi värve
Lõputult siniseid toone, sekka pisut liivakollast – mererand ei pruugi olla just kõige kirevaim paik. Sestap kasuta iga leitud värvilaiku, olgu selleks siis rannapall või jäätisemüüja kiosk. Pastelsete meretoonide keskel tõusevad kirevamad laigud hästi esile.

20 Sõbrusta halva ilmaga
Maailisi maastikuvaateid on parem pildistada siis, kui klassikalist rannailma napib. Esiteks on vee ääres vähem inimesi, teiseks on valgus pehmem ning sõltuvalt ilmastikust sageli ka dramaatilisem. Vihm, udu ja tuuleilid panevad ranna hoopis teistmoodi elama kui ujumisilmaga harjunud olemele.

21 Pildista detaile
Lisaks inimestele ja maastikuvaadetele tasub silmad lahti hoida ka elutute asjade ning väikeste detailide suhtes. Sandaalipaar, jalajälejääd liival, katkine mänguasi on vaid mõned näited, mida rannas pildistamisel huvitava lõpptulemuse nimel appi võtta võiks.

22 Ära unusta pisiasju
Põnev maailm avaneb rannas ka makrotasandil. Suures plaanis liivaterad, teokarp, rohuline, veepiisk ja muud säärased detailid, mis pealiskaudsel vaatamisel märkamata jäävad, võivad pildil domineerides väga võimsalt mõjuda. Tõsi, see eeldab juba pisut kaalukamat makrofotovarustust, aga tulemused on tänuväärised.

23 Katseta panoraamiga
Kui kõik korraga siiski pildile ei mahu, tee käsi valgeks panoraamifotograafias. Pildista seeria pilte kaamerat iga kord natuke keerates ning monteeri kaadrid hiljem arvutis üheks tervikuks kokku. Mõned kompaktkamerad teevad elu veelgi lihtsamaks ning oskavad panoraampildi ise kokku kleepida.

KRISTJAN KALJUND

Kuidas turvata nutitelefone

Kätte jõudnud suvi ja puhkusteperiood toob palju rõõme, kuid vahel võib ilusasse suvepäeva tulla ka mõni tumedam pilv, näiteks kui juhtub midagi mobiiltelefoniga. Täna, kui kõikide telefonide müügist moodustab nutitefonide osakaal 40% ja see kasvab iga kuuga, muutub üha olulisemaks telefonis oleva info turvamine. Siit ka kõige esmane ja lihtsamini teostatav soovitus – vaheta oma operaatoripoolne SIM-kaardi PIN-kood ja nutitefonidel kasuta ekraanilukku.

Nutitefon on nagu väike arvuti, mis võimaldab selles hoida kogu meilivahetust, pilte, videoid ja erinevaid faile. Samuti võimaldab nutitefon juurdepääsu sotsiaalvõrgustikele nagu Facebook, Twitter, Rate jm. Seega võib telefoni kadumine või sellele niiskuskahjustuste tekimine olla tõeliselt murettekitav.

Ettevõtte saab kaitsta oma teavet

Väga paljud ettevõtted on varustanud oma töötajaid nutitefonidega, sest info liigutamise kiirus on tänase päeva ettevõtluses oluline tegur. Seega on ka ettevõtetel oluline kaitseda oma teavet, mis võib lihtsalt nutitelefoni sattumisel võrasteresse kätte, kas kaduma minna või sattuda konkurentide kätte. Seega on oluline enne nutitelefoni kasutuselevõttu teostada esmane seadistamine info kättesaamiseks Exchange serverist ja varustamine parooliga, mille seadistab ettevõtte IT-osakond läbi serveri. Telefonides, mis on ühendatud ettevõtte serveriga, saab kadumise korral teostada andmete kustutamist ja nii vältida info sattumist ettevõtetest väljaspoole.

Kadunud nutitelefoni saab otsida veebist

Pea kõikidel nutitefonidel, hoolimata operatsioonisüsteemist, on ühel või teisel moel olemas võimalus jälitada oma kaotsiläinud mobiiltelefoni, kauglukustada seda või äärmisel juhul kustutada kõik telefonis olevad and-

med. Näiteks Android marketist saab tellida endale Phone Locator Pro rakenduse, millega on võimalik oma kaotsiläinud telefoni jälitada, osadel HTC telefonidel on olemas juba sisseehitatuna telefoni otsimise programm. Nokia'l on sisseehitatud kaudselt telefoni lukustamise võimalus – kui saada kindla sisuga SMS oma kadunud telefonile, siis käivitub turvakood, mis lukustab telefoni hoolimata sellest, kas telefon on sisse lülitatud või võrgust väljas. Applel on olemas kõikide mobiilsete seadmete jaoks Find Me programm. GPS täpsusega saab telefoni otsida ja positsioneerida veebist ning hoiatada uut telefoniomanikku, et see annaks telefoni asukohast teada. Veebi kaudu saab telefonist kustutada andmed, selleks piisab vaid ühest nupulevajutusest.

Kuna aina uuemad ja võimsamad nutitefonid on meile ka foto- ja videopankadeks, siis on oluline, et sinu isiklikud pildid, failid jmt ei satuks võraste silmade alla. Uuema Android versiooni puhul saab turvaseadete alla määrata ka kustutamise mälukaartilt, juhuks kui telefon satub võrasteresse kätte.

Erinevaid rakendusi leidub juba piisavalt ning paljud neist on ka tasuta allalaetavad.

Tee regulaarselt varukoopiaid

Oma meilikontode ja sotsiaalvõrgustikes olevate kontode turvamiseks on võimalik need ümberseadistada juba arvutis nii, et need kasutavad turvalist veebilehitsemist. Siis on nende keskkondade kasutamine oma kontoga turvaline ka nutitefonis.

Selleks, et nutitelefoni kadumise korral ja andmete kahjustumisel või kustutamisel ei läheks need kaotsi, on oluline tagavarakoopia tegemine iga paari nädala tagant ja andmete sünkroniseerimine serveriga, ühendustarkvara kasutamine failide loomiseks arvutisse või nutitefonis lisa mälukaarti kasutamine andmete säilitamiseks. Näiteks Apple arvutites on iTunes programm – iPhone või iPad'i ühendamisel arvutiga salvestab programm automaatselt kõik andmed, mis on mobiilseadmes.

Nipid nutitelefoni töökorraks hoidmiseks

Veekindlaid nutitelefone täna veel ei tehta, seega tuleks neid kaitsta vette kukkumise ja niiske keskkonna eest, kuid on võimalik hankida telefonidele veekindlaid ümbriseid. Kindlasti on suvel ringliikudes oluline säästa ka telefoni akut – selleks kasuta ekraanisäästjat, meilide allalaadimise perioodi võiks reguleerida näiteks 15 minuti tagant või hoopis kord tunnis. Meilide puhul lae ainult päiseid – sellest on küll vähe abi, kuid kui meile tuleb väga palju, siis aitab ka see akut säästa. Need ühendused, mida hetkel ei vajata, näiteks Bluetooth, WiFi, tuleks välja lülitada.

Mõnusat turvalist mobiilset suve!

Kuidas ...

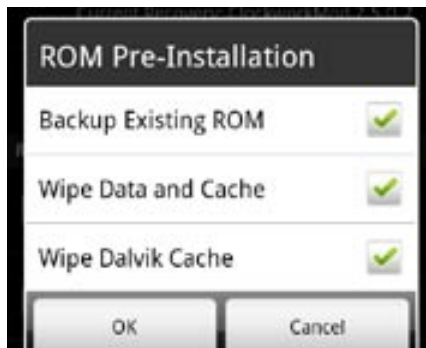
Androidil püsivara vahetada

Jätkame sealt, kus eelmisel korral juttu pooleli jäi ja juhatame HTC Desire näitel samm-sammult, kuidas uuendada telefoni püsivara. Asendame Desire 2.2 Androidi CyanogenModi abil Android 2.3-ga. See polegi nii keeruline, kui võiks arvata.

1

Miks püsivara vahetada?

See võimaldab sul kasutusele võtta mitmeid erivõimalusi, mida tootja pole ette näinud (nt Desire puhul võimalus puutenupuga telefoni äratada) või saada uusim Androidi versioon enne, kui tootja vastava versioonivärskendusega valmis saab. Lisaks pakuvad entusiastide loodud püsivarad tihti paremat akuaega ja võtavad telefonis vähem ruumi.

telefoni ROM Manager. Käivita see. Vali käsk Download ROM. Järgmisel kuval vali CyanogenMod ning pakutavas versioonide valikus tonksa versiooni 7.0.3. Vali käsk Download ning märgi dialoogiaknas ROM Addons valik Google Apps, kui soovid, et telefoni installitaks automaatselt mitmed rakendused (Gmail, Goggles, Maps jt). Kui ROM on alla laadinud, avaneb automaatselt dialoogikaken ROM Pre-Installation valikutega Backup Existing ROM, Wipe Data and Cache ja Wipe Dalvik Cache. Märgi kõik ruudud. Esimene teeb MicroSD-kaardile varukoopia sinu praegusest süsteemist ning teised kannavad hoolt selle eest, et uue süsteemi buttimisel ei oleks vale püsivara seadistusi ja faile segamas. Kui jätta vahemälud tühjendamata, võib juhtuda, et uus püsivara ei ole võimeline buttima ja telefon jääb lõputusse taaslaadimistsükklisse.

heb hästi, siis tervitab sind mõne aja pärast CyanogenMod'i sinine rulapoiis ja telefon palub sul läbi teha esimese käivitamise seadistusprotsessi. Palju õnne, nüüd on sul telefonis üks populaarsemaid alternatiivseid püsivarasid, CM7, ning ühes sellega ka Android 2.3 ja terve hulk kosmeetilisi ja sisulisi uuendusi. Head avastamisrõõmu!

2

Eeltöö: varunda!

Varunda olulised andmed. Kui oled telefoni sidunud Google'i kontoga, telefoninumbrid sinna salvestanud ning lasknud telefonil neid aegajalt sünkronida, siis saad telefoniraamatu pärast hõlpsalt taastada. Soovi korral saad telefoninumbreid telefoniraamatu menüü kaudu ka SD-kaardile ekspordida ja sealt arutisse kopeerida.

SMSide varundamiseks oleme varem soovitanud rakendust SMS Backup+. Rakendustest ja nende seadistustest teeb varukoopia rakenduse Titanium Backup Marketist saada olev tasuta versioon. Kontaktide ja muu varundamiseks Titaniumiga vali kindlasti käsk Backup/restore -> menüü -> Batch -> user apps + system data.

Veendu, et telefoni aku oleks täis laetud ja et mälukaardil oleks vähemalt paarsada megabaiti vaba ruumi süsteemi varukoopia jaoks. Täpne ruumivajadus sõltub telefonis olevate andmete ja rakenduste hulgast.

3

Käivita ROM Manager

Kui tegid eelmises numbris olnud õpetuse järgi ja kasutasid telefonis juurkasutaja õiguste saamiseks rakendust Unrevoked, siis installiti sulle

4

Oota ja hoi a pöialt

Edasi toimub kõik automaatselt. Telefon taaskäivitub ja ekraanil hakkavad jooksmas installimise käiku kirjeldavad tekstid. Kogu protsess võtab aega umbes 5-10 minutit. Kui kõik lä-

5

Kui midagi läks valesti

Kui midagi läks valesti, näiteks ei lasknud sa ROMi installimisel vahemälu tühjendada ja telefon jäi laadimistsükklisse või jookseb install miskipärast kinni, siis tee järgmist.

- 1) Lülita telefon välja. Kui nupp ei reageeri, eemalda aku.
- 2) Lülita telefon sisse, hoides samaaegselt all helvaljuse vähendamise nuppu ja siselülimisnuppu, see käivitab telefoni silumisrežiimis.
- 3) Liigu helivaljuse nuppe kasutades menüüvalikuni Recovery ja aktiveeri see siselülimisnuppu vajutades.
- 4) Liigu helivaljuse nuppude või trackball'i abil valikuni backup and restore ja aktiveeri see trackball'i vajutades.
- 5) Vali Restore.
- 6) Vali sobiva kuupäevaga menüüvalik, seal peaks olema vähemalt üks, tänase kuupäevaga valik.
- 7) Vali Restore. Nüüd taastatakse telefoni kogu sisu sellisel kujul, nagu see uue püsivara installimise eel oli.
- 8) Vali käsk „reboot system now“. Telefon taaskäivitub endise püsivaraga.

SVEN VAHAR

Failide taastamise võimalikkusest

? Mul oli, õigemini on praegugi veel üks väline kõvaketas, kuhu peale ma oma faile salvestasin. Võtsin selle reisile kaasa, olin ära mitu kuud. Kohusetundlikult hoidsin seal peal olulisi dokumente, pilte ja kõike, mis tähtis oli. Iga kord mõtlesin, et niipea, kui koju tagasi jõuan, kopeerin need kuhugi mujale ka. Aga selleni ma ei jõudnudki, sest kõvakettaga juhtus midagi ja sealt ei saanud enam faile kätte. Viisin selle tuttava IT-mehe kätte, kes sai sealt midagi taastada ja pani mulle taastatud asjad kõvaketale tagasi. Seal pole kahjuks kõiki faile. Siis andsin selle veel ühele inimesele, kes samuti proovis sealt taastada, aga ikka on faile puudu. Kas on mõtet veel edasi üritada või peaks failid kadunuks kuulutama?

HELE

D Siinkohal tuleks ohtralt lugeda moraali varundamise vajalikkusest, eriti kui asi puudutab olulisi dokumente. Iga inimese, kelle töö seisneb tähtsate failide loomises või muutmises, nädal peaks algama või lõppema sellega, et ta teeb varukoopiad. Sinu kõvaketta suhtes on lootused üsna kesised, kui sealt on juba kaks meest üle käinud ja midagi rohkem pole leida suutnud. Peamine probleem, mis selle kõvakettaga juhtunud on, on see, et sulle on sinnasamale ketrale andmed tagasi kopeeritud. Ideaalis tuleks kõvakettast teha tömmis ja töötada tömmisega seni, kuni on selge, et sealt rohkem midagi kätte ei saa. Teine võimalus on töötada otse kõvakettaga raua tasemel, aga seda iga IT-poiss, ükskõik, kui tore ja tark ta muidu ka poleks, teha ei saa. Kui kõvaketas on vahepeal üle vormindatud ja sinna peale on terve hulk faile tagasi kopeeritud, siis on tõenäoline, et sinu tähtsad failid on vähemalt osaliselt üle kirjutatud. Sõltuvalt failitüüpidest võib see muuta terve faili loetamatuks. Poolenisti ülekirjutatud tekstifailist on midagi võimalik taastada, aga poolenisti üle kirjutatud tihendatud arhiivist ei saa midagi taastada.

Teadmiseks sulle ja teistele hädalistele, kel kõvaketas streikima hakkab: katkesta kohe igasugune töö selle kõvakettaga! Iga katse sellelt kõvakettalt arvutit käivitada või sealt midagi ise mäkerdada ainult vähendab taastamise võimalust.

Cat5 vs. Cat6

? Tahan teha koju võrgukaabeldust ja mõtlesin panna Cat5 kaabli, aga olen kuulnud, et Cat5 pole mõtet enam panna, et peaks panema ikkagi Cat6, kuna see on parem. Mis neil vahet on ja kumba peaks kodus kasutama?

S.

D Cat5 laseb läbi kuni 100 Mbit/s, aga Cat5e ja Cat6 on juba gigabitise läbilaskevõimega, ehk 1000 Mbit/s. Vahe Cat5e ja Cat6 gigabiti vahel seisneb

ERITI HEA KÜSIMUS

Windows 7 ketta defragmentimine

? Windows 7-s peaks sees olema omadus, et ta ise defragmentib kõvaketast kogu aeg taustal. Seoses sellega tekkis mul küsimus, et kas mul siis on tarvis seda üldse veel eraldi defragmentida. Defraggler, mis on tore programm, näitab C-ketta kohta, et 16% fragmenteerunud. Kuidas see saab olla, kui Windows 7 peaks taustal ise kogu aeg defragmentima?

D See saab olla niimoodi sellepärast, et Windows 7 ei ole rumal, vaid defragmentib ainult neid faile, mis tegelikult seda ka vajavad. Windows XP ja paljud programmid raporteerivad fragmenteerunuks kõik faileid, mis koosnevad enam kui ühest jupist, kuid Windows Vista ja Windows 7 loevad fragmenteerunuks ainult neid faile, mis koosnevad mitmest tü-

kist, mis on ühtlasi väiksemad kui 64 MB. Suuremate tükide puhul ei ole pudelikaelaks mitte enam otsinguaeg vaid andmeedastusaeg, seepärast pole erilist mõtet defragmentida kahte 100 MB tükki üheks 200 MB tükiks. Samuti oskab Windows 7 intelligentset arvutada, millisest piirist alates defragmentimine enam kiirusevõitu ei anna, ning sellised failid rahule jätta. Rusikareegel on selline, et kui sul on arvutis Windows 7, siis ei ole sul vaja ise eraldi rakendustega defragmentimisega vaeva näha. Kui kõvaketas just silmini faile täis pole, võid usaldada Windowsi taustal toimuvat defragmentimist. Mitmete programmide poolt raporteeritavad hirmutavad fragmenteerumisnumbrid on rangelt võttes tõesed, kuid praktiliselt ei ole nende tähtsus üldsegi suur. Võid usaldada Windows 7 tarkust.

selles, et Cat5e on gigabitiks võimeline, aga Cat6 on sertifitseeritud tagama gigabitist kiirust. Cat5e ja eriti Cat6 on parema isolatsiooniga ja vähendavad tunduvalt kaablis tekkivat müra. Cat5e ja Cat6 puhul tuleb täpsemalt järgida paigalduseeskirju, sest liiga kitsalt nurki murdes võib isolatsiooni rikkuda ja kiiruse-eelise kaotada. Koduseks kaabelduseks piisab täiesti Cat5e kaablist, Cat6 on ülepingutamise. Poes võidakse sulle Cat5 nime all anda tänapäeval juba Cat5e kaablit, üks juhuks võid üle küsida, kas gigabit ikka läbi käib. Cat5 kasutab kahte paari, aga Cat5e juba kõiki nelja paari. Kui plaanid kodus kasutada splittereid mitme arvuti jaoks võrgu tarnimiseks mööda ühte ja sama kaablit, siis Cat5-ga see töötab, Cat5e-ga enam mitte.

Proxiga ja ilma

? Meil on ülikoolis sisse seatud süsteem, et sisevõrgu materjalidele saab ligi ainult mingi proksi abil ja parooliga. Ma vaatasin järele, kas ma seda

oma brauseris seadistada saan, aga kui ma tahan normaalsel moel muid veebisaitte vaadata, siis on läbi ülikooli serveri hirmus aeglane. Kui ma proksi seadistused ära võtan, siis ei saa ma jälle materjalidele ligi. Jube tülikas on käia seal kogu aeg seadistamas. Kas on mingi võimalus automaatselt vahetada või välja lülitada või midagi teha, et ei peaks käsitsi asjatama?

INGE

D On olemas proksilülitajaid või -vahetajaid, näiteks üks Windowsi all kasutatav rakendus on siin www.onyxbbox.co.uk/software/downloads/ps.htm, kuid neid on teisigi, otsi ainult internetist märksõnadega "proxy switcher". Teine ja võib-olla lihtsam võimalus on võtta kasutusele mingi teine brauser, näiteks teha oma igapäevaseid toimetusi Chrome'iga, aga ülikooli jaoks kasutada Firefox'i, milles on proksi õigesti seadistatud. Kolmas variant oleks kasutada brausimiseks Operat, sest Operal anevab F12 klahviga kiirvalikute menüü, kus ühe valikuna on kirjas ka võimalus proksi serverid mugavalt ühe hiireklõpsuga sisse või välja lülitada.

Patune inglite linn

„L.A. Noire” on kahtlusteta aasta üks oodatuid mängu. Kes aga loodab 1940ndate Los Angeleses kuulipildujaga igal tänavanurgal massimõrvu korraldada, siis see peab pettuma – tegu on loopõhise, originaalse õhustikuga ja metodoloogilise anti-GTAga.

Peaksin vist „L.A. Noire’i” arvustust alustama natuke kaugemalt. Mul on alati olnud kahju, et eelmise sajandi keskpaiga USA olustikku on äärmiselt vähe mängudesse toodud.

On ju sellest perioodist pärit mitmed tuntud krimikirjanikud alates karmist põlvkonnast pärit Raymond Chandlerist või Ross McDonaldist, kelle raamatute peategelasteks olid karmid eradetektiivid veel karmimas sõjajärgses, väga ebakindlas maailmas. Teate küll, soliidne kaabu

Mõrv või õnnetusjuhtum? Pole võimatu, et me ei saagi õiget lahendust teada ...

„L.A. Noire” on väga süsteemaatiline ja korrapärane, ka liikluses peab korra-kaitsja käituma eeskujulikult

peas, laitmatu tvüdülikond seljas, istusid nad õõsiti oma kontoris, viskipudel kirjutuslaua alumises sahtlis. See, et sellise fantastilise ajajärgu toob kvaliteedimärk Rockstar arendaja Team Bondi vahendusel meieni, valmistab mulle siirast rõõmu.

Raamatute järgi

„L.A. Noire’i” peategelane, mõõda politseiredelit üles roniv Cole Phelps, meenutab Rex Stouti Archie Goodwin’i. Paipoissi, kes pole suu peale kukkunud ja kes tegutseb enamasti seaduste ja südametunnistuse järgi. Samas pole ka Phelps’i minevik päris puhas, aga no millisel Rockstari mängu peategelasel see nii oleks, eks?

Tegu on küll avatud maailma mänguga, kuid piiranguid on siin mitmeid. Esiteks, ära mitte loodagi suvalisel hetkel relva välja tõmmata, sest seda saab teha ainult siis, kui olukord seda nõuab. Nagu ma ütlesin, Cole Phelps mängib reeglite järgi.

Veelgi enam, liikluses tuleb käituda eeskujulikult, püüdes vähe autosid mõlkida, pargipinke ümber sõita, rääkimata inimeste allaajamisest. Ja ära mitte arvagi, et salaja võid seda ikka teha: pärast iga juhtumit antakse hinnang, kus ka liikluspärad ette loetakse, ning kui asi on kehv, siis saad ropu suuga politseiülemalt võtta nii et maa must.

Teiseks on mäng väga süsteemaatiline

ja eeldab loo järgimist. Niisama võib ringi sõita küll, ajastutruus Los Angeleses kruisimine on lahe ja linna elluäratamisega on tõeliselt palju vaeva nähtud, kuid igal nurgal GTAlikke lisategevusi ei pakuta. Kui LA tänavate nautimisest peaks isu täis saama, siis võib rooli paarimehe hoolde anda ja aega kokku hoida.

Hoiatus märulisõpradele

„L.A. Noire’i” juured pole mitte märulis, vaid seiklusemängus. Lugu on jaotatud juhtumiteks, mis kõik kannavad *film noir*’likult draamatilist nime, näiteks „The Red Lipstick Murder” või „A Marriage Made in Heaven”. Iga juhtum koosneb

Üks oktoobris ilmuv FPS lubab „Call of Duty” sarjale tuule alla teha!

Mis mänguga on tegu? Saada õige vastus enne 25. juulit aadressile play@digi.ee. Õigesti vastanute vahel loosime välja hiiremati **Roccat Alomic!**

Cole Phelps satub, nagu detektiivid kriminullideski, iga nurga peal laipade otsa.

Mäng sobib, kui sulle meeldivad ...

„Heavy Rain”

„Grand Theft Auto IV”

Suur osa juhtumeid viivad Los Angelese surnukuuri, kus koroner annab sünge näoga vihjeid, kelle uksele võiks koputama minna.

kuriteopaiga uurimisest, juhtlõngade leidmisest, kahtlusaluste ülekuulamistest ... ja nii iga kord. Väga metodoloogiline ja korduv, aga kuna lood on kirjutatud niivõrd hästi, siis on väga raske pärast ühe juhtumi lõpetamist mitte järgmist käsile võtta.

Keegi pole süütu

Kuna sõjajärgne Los Angeles on koht, kus igaühel on midagi päevavalgust kartvat varjata, siis on pea igasse juhtumisse sisse poogitud ka rusikavõitlust, tagaajamist või tulistamist. Kõik need on olemuselt „GTA IV” või „Red Dead Redemptioni” mänginutele vähemal või rohkemal määral tuttavad adrenaliinirikad, läbimõeldud ja mitme lahendusega olukorrad.

Isegi siis, kui kahtlusalune pole uuritavas kuriteos süüdi, võib ta hingel olla mõni teine roim. Mõned juhtumid jäävad kummitama ja nagu Rockstarile kohane, siis on asjalood kohati päris karmid, „tavaliste” sarimõrtsukate vahele satuvad ka perverdid ja laibatükeldajad.

Kui kuriteopaiga uurimine on lihtne, otsid asitõendeid ja vaatled neid lähe-

dalt, siis ülekuulamistega seoses on kõige rohkem räägitud „L.A. Noire’i” tegelaste elutruust miimikast. Tõesti, tegemist on uue versta postiga, sest mitte kunagi varem pole ühegi mängu inimnäod olnud niivõrd ilmekad. Kusjuures, ilmekus pole mitte niisama silmailuks, vaid ülekuulamisel annavad kahtlusaluste näoilmed märku sellest, kas nad räägivad tõtt või valetavad. Tõeline detektiivitöö!

Miimikale sekundeerib esmaklassiliselt sisse loetud dialoog, mis nii mitmedki tegelased ka pärast juhtumi lõppugi veel meelde jätab. Kuna juhtumeid on 20 ringis, siis on igas osas umbes viis tegelast, mis teeb kokku aukartust äratava tegelaste ansambli, alates salakavalatest kodu-

perenaistest maffiabosside ja korrumppeerunud mundrikandjateni välja.

Juhtumid pole nii sirgjoonelised, kui võib esmapilgul tunduda. Kui ühel kuriteopaigal jätab ühe asitõendi leidmata, siis võib sellest oleneda see, millisele järgmisele sündmuskohale tee sind viib, milliseid küsimusi kahtlusalustele esitada saad, ja isegi kui sulle tundub, et kahtlusalune valetab, siis kas sul on asitõendeid, millega vale paljastada? See kõik teeb juhtumid dünaamilisemaks, hoolimata sellest, et nende taasmängitavus pole kõrge.

Märulirikad kõrvalpeõiked

Peale lugu edasi viivate juhtumite, mis on mõnikord üksteisega seotud ja toovad ikka ja jälle esile samu tegelasi, võib politseiautoga mööda linna ringi sõites vastata ka väljakutsetele. Need kõrvalmissioonid on lühikesed, kuni viie minuti pikkused pisijuhtumid, mis lõppevad tavaliselt autoga või jalgsi tagaajamise või tulistamisega. Paar lisategevust on veel, näiteks võib üles leida kõik Los Angelese vaatamisväärsused või sõita erinevate autodega.

Ilmekas miimika pole mitte üksnes elutruu, vaid selle põhjal saab ülekuulamistel ka valetajaid vahele võtta

KOKKUVÕTE

„L.A. Noire” on ainulaadse õhustikuga loopõhine ja süstemaatiline seiklusmärul, mis kergitab kehtivaid standardeid mitme nurga alt.

HINNE

Mediaplus

www.mediaplus.ee

Kõige
soodsam
ostukoht

Superhinnaga:

53.- €

Mängu konsool: PS3 / Xbox 360

TASUTA kohaletoimetamine!

Kõrvalmissioonid toimivad adrenaliinipadadena.

L.A. Noire

Hind: 56.99

Müügil: Progames.ee

Millega mängida? PS3 (testitud),
Xbox 360

„L.A. Noire” on võtnud GTA valemi ja selle julgelt pea peale pööranud - tegu on täiskasvanud mänguga. Parajalt tumeda, aga samas mitte depressiivse seiklusega. Tehniliselt on saavutatud täiesti uus tase ja vigu esile tuua on väga raske - pigem tuleks anda hoiatus mängu korrapärase kohta.

Jah, suurepärase näomiimika kõrval tunduvad tegelaste kehad mõnikord natuke kanged või kui oled kahtlusel üle kuulades vale valiku teinud, siis pole tagantjärele enam midagi teha, kuid kõik see on köömes võrreldes selle ainulaadse meelelahutusega, mida pakutakse.

Elu sõjajärgses Los Angeleses ei saa pärast mängu läbimist otsa, juba on saadaval ja juurde on tulemas uusi juhtumeid. Kuna mäng on praeguseks olnud edukas, siis räägitakse aina valjemini järjest, kuigi mulle meeldiks, kui veel kaua antaks välja kuus üks-kaks juhtumit, mida lahendada.

MARTIN METS

Sülearvutid, lauarvutid, monitorid, pihuarvutid, mängud, mängukonsoolid, tarkvarad, GPS seadmed, MP3-mängijad, telerid, telefonid, videokaamerad, digikaamerad, koduelektroonika, kulumaterjalid, printerid, skännerid, bürootarbed, digitehnika ja muud komponendid.

Võite kindel olla, et pärast seda, kui viimane tulnukiga-politsenik on langenud, ütleb Duke kommentaari, mis ei sobi kuidagi konteksti.

12 aastat kummivenitamist

Mu käes on „Duke Nukem Foreveri” karp. Aastal 2001 PC Gamerist värskeid ekraanilaske vaadates poleks ma kindlasti osanud arvata, et läheb veel kümme aastat, enne kui ma seda ise mängida saan. Aga siin see on. Ja see on väga veider kogemus.

Üle kümne aasta pikkune hästi tuntud arendusajalugu, nostalgia eelmise mängu suhtes, kogemused ja arengud, mis vahepeal mängude vallas on toimunud, ja teadmine, et Gearbox, hukkunule viimase kõrre ulatanud arendaja, on välja lasknud minu viimaste aastate lemmik-FPSi „Borderlands” - üritada ennast kõigel sel- lel mitte mõjutada lasta on pea võimatu.

Milline on hea nali?

Pikema jututa on pärast tiitreid esimene interaktiivne sektsioon, vaade täiesti funktsionaalsele pissuaarile, kust saab edasi liikuda WC-pottideni, haarata sealt julga ning seda mööda ruume ringi loopida. Kindlasti on keegi, kelle meelest on see äärmiselt uuenduslik ja naljakas - pole minagi inimene, kes heast räme- huumorist ära ütleks, kuid ... Selles, kuidas „Duke Nukem Forever” seda presen-

**Duke Nukemi jõud on ka-
nenud, nüüd suudab ta
kaasas kanda üksnes kahte
relva. Meile see ei meeldi!**

teerib, on midagi natuke nukrat. Kurbust tekitavad ka kadunud jalalööök ning fakt, et Duke suudab nüüd korruga kanda vaid kaht relva, ning taasgenereerida oma Egoga mõõdetavat tervist. Mängusisesed „Halo” naljad tunduvad kohatud.

Aga tulnukad ründavad taaskord ja üri- tavad röövida kõiki maakera naisi. Duke ei jäta seda niisama ja hoolimata presi- dendi vastuväidetest, asub kättemak- sule. Nagu arvata võib, ei ole lugu suurt rohkemat kui viis viia Duke ühest ste-

naariumist ja vigurtasemest teise. Iseene- sest pole selles midagi halba - paraku aga üritatakse seda vähest serverida nii tõsi- selt, et see muutub piinlikuks. Eriti koos Duke'i kohatute ajast-arust kommentaa- ridega. Kuigi audioklippe on muidu üsna palju, siis on ainult üks hüppamisheli, mis muudkui kordub ja kordub ja kordub ... Kas tõesti ei võinud John St. John paar mi- nutit kauem lindistusputkas olla?

Korduvad heliklipid on tehnilistest probleemidest ühed väikseimad. Koo- soolidel on laadimisajad kohutavad, eriti Xboxil, kus taseme esmalaadimine võtab keskeltläbi 20 sekundit ning iga surma- järgne laadimine 10-20 ja seda kõvaket- tale installitult. Mängus, kus äkksurm on kerge tulema, on see lubamatu. Laadimi- se ajal muidugi kuvatakse õpetlikke näpu- näiteid nagu „Kui sind tulistatakse, väldi kuule”. On see nali? Ma ei tea.

Märul, mis peaks testosteroonist tilkuma, algab hoopis sellega, kuidas märuliku ningas käe WC-potti sirutab. *Hail to the king, baby!*

Graafiliselt on kogu mäng segu üsna korralikest seksioonidest ja seksioonidest ja tekstuuridest, mis oleks isegi aastal 2000 olnud koledad. Kohati on tautad nii tuhmid ja pruunid, et vastased lihtsalt kaovad ära. Muidugi ei aita kaasa ka see, et see väike valik kolle, mis mängu jõudsid, ei näe head välja ja ei meenu ta peaaegu üldse oma eelkäijaid eelmisest Duke'ist.

Mis varem oli lahe, see ...

Kuigi peaaegu igal pool on interaktiivseid vidinaid, on nad interaktiivsed kõige tüütumal viisil. Selleks, et sõita liftiga, tuleb vajutada virtuaalset nuppu lifti tellimiseks, oodata, vajutada korruse nuppu, oodata ja nii edasi. Kohe kindlasti ei päästa sellised jubinad seda, et pussiga pole lõbus tulistada. Enamik relvadest on koledad ning tunduvad nõrgad ja kasutud.

Kõige suurem patt aga on see, et mäng on kuratlikult igav. Pärast lühikest sissejuhatuset läheb pool tundi, enne kui esimest korda relvast tulistada lubatakse. Lisaks on tulistamiste vahel tühja kõndimist, äkksurmaga lõppevat esimese isiku vaates platvormhüplemist ja kastipuslesid.

Mäng on keskmisest pikem ja seega jõuavad ka parimad ideed tüütuks kuluks. Jah, ja on ka mitmikmäng, see on olemas, aga see pole midagi uut, isegi mitte hästi tehtud vana, peamiselt tuimade relvade tõttu. Isegi legendaarne Hollywoodi Holocausti tase näebvälja täiesti kohutav.

Hoolimata kõigest köidab mind „Duke Nukem Foreveri” juures miski. Ilmselt ajalugu, aga võib-olla ka see veider siirus. Gearbox võttis lihtsalt selle, mis 3D Realms neile jättis, tegi selle enam-vähem mängitavaks ja andis välja, et ilmselt pooleteise aasta pärast tulla välja millegagi, mis antud segadusest igas mõttes üle. Seniks ei saa „Duke Nukem Foreverit” täishinna eest vist küll kellelegi soovitada.

Kui kellelgi tõesti on huvi näha, mis sellest aastatepikkusest jampsist kokku sai, soovitan ära oodata allahindlused. Ja mängida kindlasti arvutil, sest konsoliversioonid, kui neile just mingit uuendust välja ei lasta, on peaaegu mängitamatud. Kes aga tahab vana kooli tulistamist, hankige „Serious Sam HD” või „BulletStorm”, mis „Duke Nukem 3D” hinge palju paremini edasi kannavad.

RAINER PETERSON

Duke Nukem Forever

Hind: 56,99

Müügil: Progames.ee

Millega mängida? Arvuti, PS3, Xbox 360 (testitud)

Mäng sobib, kui sulle meeldivad ...

„Duke Nukem 3D”

„BulletStorm”

Ajalugu

1999

2007

2008

KOKKUVÕTE

Midagi on Duke'il pakkuda, kuid paistab, et ta pole veel otsustanud, mis tüüpi mäng ta olla tahab. Ainult väga pühendunutele.

HINNE

Onu Bella ja tema uus bänd nalja ei mõista.

Troonihaaraja eikusagilt

Poola kirjaniku Andrzej Sapkowski raamatute põhjal valminud rollimäng „The Witcher” sai järje. „The Witcher 2: Assassins of Kings’is” on taas peaosas ilmeksimatult Onu Bellat meenutav mutantsõdalane Geralt, kes keskajafantaasiamaailmas monstrumeid hävitab.

Loo alguses leiab Geralt ennast kuningliku ihukaitsja rollis. Olles ära hoidnud ühe mõrtsuka katse kuningas Foltesti elu pihita, ei lase Foltest peategelast enam silmist. Ent Geraltki on vaid inimene, Foltesti kõri lõigatakse läbi ja süü langeb meie kangelase peale. Geralt põgeneb kuningliku salateenistuse abil vangistusest ning asub nime puhtaks pesema, proovides samal ajal sotti saada võimuvõitlustest, mille ohvriks ta on sattunud.

Soerdid ja intriigid

Kui pealinnast on provintsi putkatud, avaneb mängu tegelik olemus. Maailm Geralti ümber on elav ja hingav süsteem: külaelanikud töötavad, söövad ja magavad; monstrumid luusivad metsades; haldjatest bandiidid varitsevad oma võimalust. Pinna all toimub rohkem, kui esmapilgul tundub, ning see pakub avastamisrõõmu.

Geralti tööks on koletiste hävitamine,

„Witcher 2” maailm on elav ja hingav süsteem, kus pinna all toimub palju rohkem, kui esmapilgul välja paistab

kuid see ei käi päris samamoodi kui teistes mängudes. Kõigepealt on vaja koguda konkreetse liigi kohta teavet ning vahendeid, mille abil nende levikule piir seada. Näiteks harpüüade kaljunukkidel asuvaid pesi saab hävitada läikivate miinidega, mille edevad harpüüad ise sinna viivad.

Kui põrgusigitistega on asjad konkreetsed, siis inimestega tegelemine osutub märksa keerukamaks. Vastu tahtmist peab Geralt läbi murdma intriigide ja valde rägastikust ning valima, kellega liite sõlmib. Seda fantaasiamaailma iseloo-

mustavad ennasttäis aadlikud, maailmas pettunud haldjad, verejanulised talupojad ja ropud päkapikud.

Mängu läbiv valik on seekord salaagenti Roche'i ja haldjapealiku Iorveti vahel. Sellest, kumma poole Geralt valib, sõltub teise vaatus asukoht ja kogu edasine mängu kulg. Lisaks tõsistele asjaajamistele saab aega veeta ka rusikavõitluse, täringumängu ja käesurumise seltsis, mis kõik on olemuselt mannetud, kuid see-eest hästi stoorisse lõimitud.

Nagu esimeses osas tõestavad poolakad ka teise osa puhul, et hea lugu on rollimängu aluseks. Arvukas tegelaskond jätab usutava mulje, igatüüli omad huvid ja eesmärgid. Paraku ei kulge lugu terve mängu vältel elegantsetl: mäng justkui algab suvalises kohas ja lõpeb eikusagil, ilma kulminatsioonita. Kohati jälle tuleb juurde arvukalt tegelasi, nii et neist on keeruline sotti saada.

Isegi siis, kui deemoneid ümbruskonnas ei ole, jagub Geraltile tööd.

Lahingute käik on esimese mänguga võrreldes tublisti muutunud. Geralt kannab ikka seljal kaht mõõka (terasemõök inimeste ja hõbemõök koletiste tarbeks), kuid erinevad võitlusstiilid on ühte sulanud. Lisandunud on pareerimine, viske-noad ja pommid.

Löök, blokk, loits, löök

Kui lisame siia veel juba tuttavad viis loitsu, saame vaheldusrikkad, kuid ka taktikaliselt huvitavad võitlused. Alkeemia abil valmistatud võlujooke ei saa enam aga ükskõik millal sisse kulistada, õige valik tuleb nüüd teha enne lahingut.

Üheks võitlussüsteemi puuduseks on see, et Geralt läheb väga hoogu ja hüpleb hoobe jagades saltodega sihitult ringi. Selle tulemusena leiab ta peagi end olevat ümber piiratud ja siis kipuvad asjad hapuks minema. Raskusaste on üks mängu kitsaskohti, kuna „normaalse” raskusastmega on mäng alguses raske (mängu kõige esimene võitlus on saanud omamoodi legendiks), varustuse ja oskuste paranes muutuvad võitlused aga liiga lihtsaks.

Graafiliselt on „The Witcher 2” erakordne, olles üks ilusamaid mängu üldse. Üksnes koduarvutitele valminuna ei pea

Witcher 2: Assassins of Kings

Hind: 44.99

Müügil: Gamestar.ee

Millega mängida? Arvuti

Mängu nautimiseks on vaja: kahetuumaline protsessor, 2 GB mälu, 512 MB graafikaart

mäng end aeguvate konsoolide nõudmisega piirama ja pakub võimast silmailu: loomulikuna tunduvad maailmad ei jää kitsaks, hämmastav detailirohkus, esmaklassiline koletiste väljumine, realistlikud leegid, kividele pritsivad verelärakad ...

Kivised miimikakortsud

Tegelaste miimika jääb oma kivisusega küll konkureerivatele mängudele alla, aga ajab asja ära. Helitaust võib võitlused jõulisemaks ja annab kollidele kaalukust. Ka dialoogid on enamasti pädevad.

Kui Barack Obama hiljuti Poolat külastas, kingiti talle hea Poola tootena ka „The Witcher 2”. See oli õige valik: kohati küll lihvimata, aga tegu on kalliskiviga. Rusi-kasuuruse teemandiga, kui täpne olla.

REIN ZOBEL II

KÕRVALEPÕIGE

Juba esimene oli hea

Esimene „Witcher” ilmus aastal 2007 – keskaegse fantaasialoo peategelane on professionaalne tööprakütt Geralt, kes pärineb jõhkvalt muteeritud sõdalaste gildist. Geralti tööks on külasid terroriseerivate monstrumite jahtimine, needuste eemaldamine ja muu selline, kuid vihkamist ja võimuvõitlusi täis maailm sunnib teda sageli pooli valima. Valikuid ei tulnud teha lihtsalt hea ja kurja vahel. Mängija pidi otsustama, kumma poole ideaalid on talle vähem vastumeelsed (või rohkem kasulikud).

Kuigi kohati liiga lineaarne oli „Witcher” erakordselt hea rollimäng: huvitav lugu, suurepärase graafika ja ilus helitaust. Kahjuks aga kubises mäng müügile tulles vigadest, mistõttu kriitikute hinded olid keskpäraseks ja müügiedu keskine. Seetõttu lasti aasta hiljem mängu uuesti välja „The Witcher Enhanced Editioni” nime all – vigu oli parandatud, inventari ja võitlussüsteemi muudetud, osa dialoogidest uuesti sisse loetud, tegelaskujud detailsemad ning laadimisaegu lühendatud. Kõik see koos paari lisaseiklusega oli tasuta kättesaadav ka neile, kes olid mängu varem ostnud.

The Witcher Enhanced Edition: Director's Cut

Hind: 9.99 dollarit

Müügil: Gog.com

Millega mängida? Arvuti

HINNE

KOKKUVÕTE

„Witcher 2” pakub silmailu, head stoorit ja palju mõõgakeerutamist, minetamat rollimängulikku olemust. Kahtlemata üks 2011. aasta parimaid mängu.

Vana hea ralli pealt liigub „DiRTi” fookus aina kaugemale, kuid ärge kartke, see on alles!

Nokk kinni, saba lahti

Eden Gamesi studio nimetas „Test Drive Unlimited 2” aasta oodatumaks kihutamiseks, kuid mitte kõik ei sattunud sellest vaimustusse. Rallifännid, kes eelistavad Edeni loomingust vana head „V-Rally 2”, närisid ootusärevusest küüsi hoopis „DiRT 3” tõttu.

„DiRT 3” on 1998. aastal alguse saanud „Colin McRae Rally” seeria kaheksas osa, kuigi nelja aasta eest lahkunud mehe nimi on nüüd pealkirjast kadunud. Seekord on sõitmas bagid, maasturid ja uued ning vanad rallikad alates 1960ndatest.

Alles on masinate timmimine ja täiustatud on füüsikat. Juhtimine on sujuv ja sobiva raskusastme kuuest võimalikust leiab nii algaja kui ka simulaatorihunt. Konkurentide kiiruse kõrval saab keerukusastet sättida abide ja võimaluste lubamise või keelamise teel.

Kui on soov, aitab „DiRT3” mängijal pidurdada, kiirendada ja keerata ning pürustused, mis sarjale omaselt alati on detailsed olnud, saab muuta vaid visuaalseks. Kuid ekstra närvikõdi saab sõidu uuesti alustamise asemel just lagunenu

masinaga võistlust jätkates. Näiteks üritada konkureerida aeglasema ja raskelt pöörava suurmaasturiga, mille esirehvi purunemine krossitades pole haruldane.

Teretulnuna on tagasi „DiRTidele” omane eksimuste parandamine aja tagasikerimise teel.

Aeg teeb uued reeglid

On küll hulga punktist punkti rallisid, kaheksa masinaga krosse ja võidusõite, kuid suur rõhk on ka trikitamisel. Fookusesse on võetud popp spordiala *gymkhana*, driftimisel põhinev täpsussõit.

Külg ees libisema, kohapeal pöörlema, hüppama ja klotse lõhkuma keelatab juba „DiRT 2-st” tuttav USA ekstreemspordlane/rallitaja Ken Block (kes muide treeninud Markko Märtini käe all). USA publiku-

le üritab „DiRT3” meeldida kõigest väest – tähtsas osas on ekstreemspordialade võistlus X Games ning pooled võistluspaigad on Ühendriikides.

„DiRT 3-s” pole mikromajandust, *à la* teeni raha, osta seda või teist. Vastavalt edukusele, nagu lõpetamise positsioon ja lisäülesannete täitmised, teenitakse kogemuspunkte ja uute sponsorkleepsudega autod lukustuvad lahti automaatselt.

Kuigi „Operation Flashpoint: Red Riveri” pilt on nadi, saab Ego mootor kihutamistega väga hästi hakkama. Üksikute detailide pärast võiks norida, kuid üldmulje on kaunis, eriti tänu efektsetele valguslahendustele. Ilu tuleb aga kõrge hinnaga – laadimisajad on närvesöövalt pikad.

Õnnestunud on ka vaated: kaks tagant, kaks eest ja juhi positsioonilt. Toredad

KOKKUVÕTE

Kahtlemata super rallimäng hea pildi, mitmikosa ja eeskujuliku juhitavusega. Mängu nüristavad radade vähesus ja sõitude rohkus.

HINNE

Las kallab, märjal teel on palju lõbusam sõita kui kuival!

on pisidetailid. Näiteks pimedas valgustavad tagumised tuled salongi, mis igal autol erinev.

Pealtvaatajad jooksevad mõnikord rajale. Vastased teevad eksimusi, mis viivad vahel kerepaneele kaotavate avariideni. Ja muidugi panevad mängijat end osavana tundma hetked, kui punktist punkti rajal konkurendile järele jõutakse.

Kiita saab ka kogu helitausta. Huvitav on, et kirjade järgi on „DiRT3-l” rikkalik taustalugude kogumik, kuid muusikat on kuulda vaid menüüs ja sealt küll 50 lugu ei erista. Kaardilugejat saab endiselt valida mehe ja naise vahel, kes loeb lihtsamat või detailsemat legendi.

Ilmateadet tasub vaadata

Kahe viimase „DiRTi” juures oleme kiinunud, et miks ei ole lund ja erinevaid ilmaolusid. Nüüd on see puudus kaotatud. Asfalt-, kruusa-, liiva- ja lumikattega teedel saab nüüd kulgeda öösel, öhtul ja hommikul, vihma, päikese ja lumesajuga. Ise võistlusi luues saab olusid ka valida. Aga nüüd on häda radadega!

Kuigi asukohti on kaheksa, esireas Soome, Keenia, Norra ja mitu kohta USAs, on rajad oma keskkonnas sarnased ja korduvate lõikudega. Eksisteerivad teed on küll adrenaliinirohkelt mitmekesised, aga pärast paari tundi tundub, et kõik on nähtud. Tegijad ei ole sellest end heidutada

DiRT 3

Hind: 37.99

Müügil: Gamestar.ee

Millega mängida? Arvuti (testitud), PS3, Xbox 360

Mängu nautimiseks on vaja: 2,8 GHz protsessor, 2 GB mälu, AMD Radeon HD2000 / NVIDIA GeForce 8000 seeria graafikakaart

lasknud ja on loonud pika kampaania. See on aga karuteene, sest venitatud üksikosa tekitab radade kõrval tüdimuse ka korduvatest autodest. Varasemate „DiRTidega” uudsus nii kiirelt ei kadunud, need jätsid selle võrra parema mulje.

Mitmikosas on võisteldavad kõik üksikosa distsipliinid pluss mõned lisaks. Rikkaliku internetiosa kõrval on ka kohaliku võrgu tugi ning isegi poolitatud ekraan. Suurepäraselt inimestega mõõtu võtmist varjutavad ainult mõned kamikazelikult käituvad mängurid.

See aasta on juba toonud mõned kihutamised, „Shift 2: Unleashed” ja „MotorStorm: Apocalypse” tähelepanuväärseimadena, oodata on veel pea 20. Septembris on ilmumas „F1 2011” ja ralliaustajatele tuleb oktoobris „WRC 2”. Ka „GRID 2” ei tohiks enam mägede taga olla.

LEHO LAHTVEE

Kõigi aegade parim seiklusmäng
Legend of Zelda: Ocarina of Time
nüüd 3Dna

269.-

Kuumakse 48x 8.-

Mängukonsool
Nintendo 3DS

045496500047

3D mängud Nintendo
3DS konsoolile

44.50

50.90

44.50

EURONICS

KAUPLUSTE INFO JA KLIENDITUGI

651 2222

512 4220

www.euronics.ee

OSTUJUHT

Sülearvutid

1 Sony Vaio VPC-SB1V9E/B
[digi] nr 75 ★★★★★
Hea kerge ja tehniliselt tasemel sülearvuti, mis nagu üritaks olla Macbook Pro, aga jääb Macile siiski alla.

2 MacBook Air
[digi] nr 70 ★★★★★
Väga ilus ja väga mugav arvuti, aga hind on sel MacBook Pro oma. Ilu ja kergus lennutavad hinna kõrgele.

3 Dell Inspiron M301z
[digi] nr 73 ★★★★★
See on osav kompromiss:- soliidses korpuses on voolusäästlik, aga mitte kõige äkilisem sülearvuti.

Kompaktkaamerad

1 Nikon CoolPix P300
[digi] nr 74 ★★★★★
P300 ei ole tavaline kompaktkamera. See on mõeldud kasutajale, kes tahab ja oskab kasutada käsitsirežiimi.

2 Canon Ixus 220 HS
[digi] nr 74 ★★★★★
Universaalkamera, mis üsna heal tasemel. Sobib algajale, kes tahaks lasta kaameral enda eest otsustada.

3 Sony Cyber-shot DSC-HX7V
[digi] nr 74 ★★★★★
Kui loobuda automaatrežiimist, siis on see väga hea kaamera.

Peeelkaamerad

1 Panasonic Lumix DMC-GH2 + 14-42 mm
[digi] nr 72 ★★★★★
Kerge, väike, ohtralt kohandatav, hea filmirežiimiga, pööratava ekraaniga.

2 Pentax K-5 kere
[digi] nr 70 ★★★★★
Ühe parema sensoriga kaamera, mis üksikutest kiiksudest siiski vaba pole.

3 Nikon D7000 + 18-105mm F3.5-5.6 VR KIT
[digi] nr 69 ★★★★★
Enamiku edasijõudnud fotograafide jaoks ideaalne kaamera.

Mobiiltelefonid

1 Samsung Galaxy S2
[digi] nr 74 ★★★★★
Praegu parim Eestis saada olev nutitelefoni. Superkiire, superhea ekraan, õhuke ja hämmastavalt kerge.

2 HTC Sensation
[digi] nr 75 ★★★★★
Esmaklassiline võimas ja kiire nutitelefoni. Superkiire, superhea ekraan, tugev ja vastupidav korpused. Samas natuke liiga raske ja paks.

3 LG Optimus 2X
[digi] nr 74 ★★★★★
LG tuli küll esimesena kahetuumalise nutitelefoni turule, kuid Samsung on praegu peaaegu igas asjas üle.

Kuvarid

1 Dell ST2220T
[digi] nr 75 ★★★★★
Kontseptsioon on hea, kuid kasutamiseks on vaja tarkvara, mis puutespetsiifikaga arvestada oskab.

2 Fujitsu P23T-6
[digi] nr 70 ★★★★★
Keskmisest kallim, kuid keskmisest parema pildiga kuvar. Pirtsaka kasutaja igapäevatoeks on ideaalne.

3 Fujitsu SL3230
[digi] nr 63 ★★★★★
Kaugeltki mitte ideaalne kuvar, kuid just selline, mille võib karbist välja võtta, natuke nuppe sättida ja nii jättagi.

Kõlarid ja kõrvaklapid

1 SteelSeries Siberia V2
[digi] nr 74 ★★★★★
SteelSeries Siberia V2 on mugavad stereomänguriklapid väga puhta ja selge heliga.

2 Microlab FC530U
[digi] nr 69 ★★★★★
Microlabi mõistliku hinnaga kõlarikomplekt, mis pakub muusika kuulamiseks väga head heli.

3 Steelseries 7H
[digi] nr 75 ★★★★★
Hind, hind, hind. SteelSeries 7H on head ja kvaliteetsed mänguriklapid, kuid ei midagi silmapaistvalt erilist.

ISIKLIK KOEEMUS

Tubli Sony videokaamera

Kui ma postipaki Sony käsikaameraga kätte sain, tundus, et tegu on eksitusega. Karp oli vähemalt kaks korda väiksem, kui ma olin arvanud. Olin küll aparraadist iga nurga alt tehtud pilte internetist näinud, aga DV-kassetide ja kõvaketastega videokaamerad olid mu alateadvust piisavalt mõjutanud, nii et suurusjärgust oli täiesti vale mulje tekkinud. Aasta oli 2008 ja mälukaartidega videokaamerate võidukäik oli alanud.

Nalja saab ikka ka

Sony Handycami seeria kaamera HDR-CX6EK salvestab High Definition videot AVCHD-vormingus. Kuigi alguses häiris mind, et kaamerast ümber salvestatud .mts-faile sai vadata vaid kaasas olnud plaadilt installeeritud AVCHD-mängijaga, siis tänaseks mängib neid nii VLC Player, kui ka Windows 7-ga kaasas pakitud Media Player. Nüüd, kui olen töötanud DV-lintide ja Panasonicu professionaalsete P2-kaartidega, tundub kogu materjali ümbersalvestamine Sony kaameralt sama lihtne kui mälukaardi kasutamine. Või noh, pärast Sony enda abiprogrammidest loobumist

seeda see protsess põhimõtteliselt ka on.

Kaamera ise on väga tubli: filmib ilusat HD-pilti ning kasutusmugavus ja võimalused on väga õiges tasakaalus kodukasutaja ja profi vahel. Kõik esmavajalik on olemas (sebrafunktsioon, kompositsioonijooned jne), samas võib kõik seaded automaatika peale sättida ja kaamera ükskõik kelle kätte anda. Makrovõtte jaoks on vaja statiivi, sest sisesehitatud värinavastane funktsioon on kehvake, aga kolmjala küljes võib saada putukatest ja teistest pisilastest päikesevalguses väga ilusaid võtteid.

Koosviibimistel saab alati palju nalja aegluubis režiimiga. See mudel suudab salvestada umbes 100 kaadrit sekundis, kuid seda vaid kolmeks sekundiks. Kusjuures filmida saab ka niimoodi, et kaamera salvestab kolme sekundit ENNE salvestusnupu vajutamist. Nõiakunst... Igatahes, 100 kaadrit sekundis on täiesti piisav kaadrisagedus, et näha õhupalli purunemist või lööklainet levimas üle paksu poisi kõhu. Kahjuks kahaneb aegluubis filmides pildikvaliteet ja valgustundlikkus. Hollywoodi filmid ja „Mythbustersi“-laad-

Mees ja tema kaamera. Kui Rein sulle niimoodi tänaval vastu tuleb, lehvita ja ehk pääsed filmi (eriti kui sa oled Jörberg).

sed saated on aga kõrglahutusega aegluubis filmitud kaadritega inimesed nii ära hellitanud, et mõni võib nina kirtsutada.

Filmime Jörpat

Viimase kolme aasta jooksul olen tohutult juurde õppinud videokaamerate, montaaži, formaatide ja filmikunsti kohta, kuid oma käsikaameraga olen

ikka rahul. HD-kvaliteet, hea kompaktsuse ja kvaliteedi suhe ning kasutusmugavus koos ütlevad mulle, et tegu oli õige ostuga õigel hetkel. Ajastufilmi Sony käsikaameraga üles ei võta, aga kui märkad näiteks vesipüksi või Üllar Jörbergi, on see kaamera super abivahend erilise hetke jäädvustamiseks.

REIN ZOBEL II

Muud vidinad

1 Apple iPad 2 16 GB Wi-Fi
[digi] nr 74 ★★★★★
Vahe vanema mudeliga on tõesti väike, kuid sel pole tähtsust, sest vahe konkurentidega on suur.

2 Synology DS211
[digi] nr 70 ★★★★★
Tähelepandamatu must kast, mille töö on hoida su faile ja mis teeb seda eeskujulikult.

3 Razer Lachesis
[digi] nr 67 ★★★★★
Razer Lachesis on omapärase kujuga, aga mugav, libiseb hästi, kuid on stabiilne.

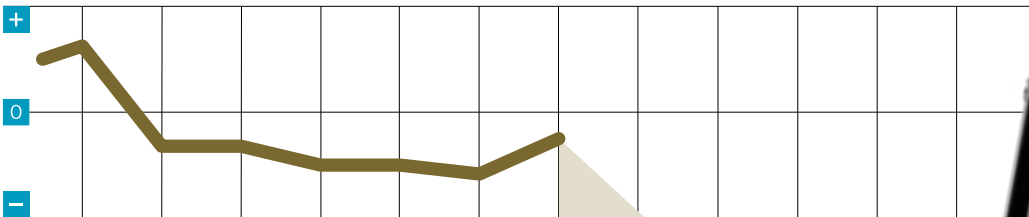
MP3-mängijad

1 iPod Nano 6G
[digi] nr 67 ★★★★★
Ruudukujuline Nano on mugav, puuetundliku ekraani ja hea heli- ga, kuid see-eest kallis.

2 iPod Touch 4G
[digi] nr 67 ★★★★★
Tehniliselt täiuslik iOS 4-ga mitmekülgne meediamängija, mis jääb alla üksnes nutitelefonidele.

3 Cowon J3
[digi] nr 67 ★★★★★
Cowoni mängija on suurepärase heliga ja võimalusterohke, kuid jääb konkurendile, iPod Touchile, selgelt alla.

PÄEVIK

Murrame vabaks!

Nagu mäletate, kirjutasin eelmisel kuul, et mu iPhone 4 sisselülitamisnupp läks katki. Pole viga, tõelisel tehnoloogiaajakirjanikul on alati varu-iPhone sahtlist võtta ja seetõttu olen ma ikkagi saanud viimase kuu aja jooksul iPhone'i kasutada.

2. juuni

Teen oma iPhone'ist arvutisse varukoopia ja tühjendan telefoni, viin ta lõpuks ometi EMTsse ja jään ootama, mis saab. Võtan sahtlist varu-iPhone'i, uuendan tarkvara ja tõmban just varundatud vana telefoni sisu sellesse ümber. Kõik on olemas, aga muidugi on kõik ikoonid sassis ja kataloogid enamjaolt kadunud. No kuidas ei ole võimalik siis sellist asja varukoopia tegemise käigus meeles pidada ja hiljem taastada?!

11. juuli

Vahepealsed päevad on möödunud telefoni kasutamise mõttes vaikselt. Kõik ju töötab, mis siin ikka. Aga täna tekkis ootamatu vajadus: kindlasti oli vaja teada saada, kas mu saadetud SMS läks kohale ehk tarvis oli SMSi raportit. Mingil imelikul põhjusel seda iPhone'is ei ole, küll aga saab selle tõmmata Cydia poest ehk jailbreak'itud telefoni. Mõeldud-tehtud, esimest korda elus püüan telefoni jailbreak'ida. Viis minutit guugeldamist, järgmine 10 minutit iPhone'i tarkvara allalaadimist (666 MB üle 3G!!), tervitan Tele2 ja nende ime-

Ahelatest väljapääsemine pole eriti glamuurne, aga toimib.

Kuna telefonis ei ole SMS-ide saate-raportit, tuli iPhone selleks lahti murda ehk jailbreak'ida

head ühendust), veel 10 minutit jailbreak'i ja SMSi raportite tarkvara installimist ning ongi valmis. Mul on nüüd lahtimurtud telefon.

12. juuli

Surfan vaheldumisi Google'is ja Cydia poes, üritades leida rakendusi, mida seal oleks mõtet osta. Enamus tundub olevat

suunatud telefoni tuunimisele ja mõeldud minu arust täiesti tarbetute vidinate lisamiseks. Kõiki nuppe saab oma suva järgi ümber programmeerida jne, aga no milleks? iPhone ongi iPhone selleks, et ta toimib ilma tuunimatagi väga hästi. Järgmisel kuul raporteerin pikemalt.

14. juuli

Täna helistati EMTst ja öeldi, et telefon on remondist tagasi. „Ahaa,” tunnen ma huvi. „Kas remonditi või anti uus?” Tuli välja, et iPhone'i rei remonditi eriti ning mind ootab EMTs täiesti uus telefon. Remondiks pidi seda nimetatama vaid seetõttu, et vana telefoni andmed kopeeritakse uude telefoni ka. Lähen millalgi järele.

KUU APP

Highborn

Juba umbes aasta tagasi välja tulnud voorupõhine strateegiamäng, aga piisavalt hea, et seda siin promoda. Mõõgad ja maagia segatuna teravmeelse huumoriga. Nalja saab ja tulevärki ka saab. Soovitan väga. Kohati on keeruline ekraanil õigele kohale pihta saada, aga mängu enda muhekus kompenseerib tehnilisi puudujääke igati kenasti.

KUU IPHONE'I-NIPP

Hea podcasti-app

iPhone'ile ei ole seni normaalset podcast'i-tarkvara saadaval olnud, aga nüüd on: Downcast on kõige paindlikum ja võimekam, aga samal ajal kõige lihtsam programm.

Otsi „Digitund” üles ja asu aga kuulama. Lahe on see, et Downcast oskab üles otsida enamuse paremaid Eesti raadiosaateid, kirjuta aga nimi otsingukasti sisse ja juba ta tulebki su telefoni.

Head ajakirjad hea hinnaga

telli.ee hind: **2.24€** kuus
Hind poes: **2.55€** kuus
Sinu võit: **0.31€** kuus

telli.ee hind: **3.77€** kuus
Hind poes: **5.08€** kuus
Sinu võit: **1.31€** kuus

telli.ee hind: **2.11€** kuus
Hind poes: **2.74€** kuus
Sinu võit: **0.63€** kuus

telli.ee hind: **2.24€** kuus
Hind poes: **2.55€** kuus
Sinu võit: **0.31€** kuus

telli.ee hind: **2.24€** kuus
Hind poes: **2.55€** kuus
Sinu võit: **0.31€** kuus

telli.ee hind: **2.49€** kuus
Hind poes: **2.55€** kuus
Sinu võit: **0.06€** kuus

telli.ee hind: **2.81€** kuus
Hind poes: **3.56€** kuus
Sinu võit: **0.75€** kuus

telli.ee hind: **1.59€** kuus
Hind poes: **1.91€** kuus
Sinu võit: **0.32€** kuus

telli.ee

HEAD AJAKIRJAD
HEA HINNAGA

KLICK
SINU DIGIPOOD

Your PC,
simplified.

Windows 7

Töökindlus ja jõud stiilses kestas

UUS MUDEL Dell Inspiron N5110

Vali soliidse musta ja kirgliku tulipunase mudeli vahel.

-22%

699.-

kuumakse alates 48 kuud **21.98€**

~~899€~~

Intel Core i3-2310M protsessor

Vähemalt 2,5x võimsam kui tänasel päeval keskmistes sülearvutites kasutatavad protsessorid.

kaks USB 3.0 porti

10x kiirem kui eelmise põlvkonna USB.

võimas nVidia GeForce GT 525M graafikakaart

Vähemalt 5x kiirem kui tänasel päeval keskmistes sülearvutites kasutatavad graafikakaardid.

kiire 500GB kõvaketas

20% kiirem kui keskmistes sülearvutites kasutatavad kõvakettad.

garantii 3 aastat

- ekraan 15,6" LED • 4GB mälu (1x4GB) • DVD-kirjutaja
- veebikaamera mikrofoniga • mälukaardilugeja • Bluetooth 3.0
- kiire WiFi • 2xUSB3.0 • 2xUSB2.0 • HDMI 1.4 • VGA • eSata
- Office 2010 Starter • Windows 7 Home Premium
- aku tööaeg kuni 6 tundi • kaal 2,44 kg

Rohkem infot ja parimad pakkumised:

www.klick.ee 24h avatud e-pood

Mahatõmmatud hindade näol on tegemist toodete tavahindadega.

Kampaania kestab 03.05.2011 - 31.07.2011.

Kaupa on piiratud koguses. Kõik pildid on illustriitsed

KLICK

Tallinn: Viru Keskus (Viru väljak 4), tel. 6668160, E-P 9-21; Kristiine Kaubanduskeskus (Endla 45), tel. 6668116, E-P 10-21; Rocca Al Mare kaubanduskeskus (Paldiski mnt 102), tel. 6668155, E-P 10-21; Ülemiste Kaubanduskeskus (Suur-Sõjamäe 4), tel. 6668159, E-P 10-21; Järve Kaubanduskeskus (Pärnu mnt 234/238), tel. 6668154, E-P 10-21; Lasnamäe Centrum (Mustakivi tee 13), tel. 6668128, E-P 10-21; Mustika Kaubanduskeskus (Tammsaare tee 116) 6668151, E-R 10-20, L-P 10-18; Sikupilli Kaubanduskeskus (Tartu mnt 87), tel. 6668156, E-P 10-21; Tartu: Tasku keskus (Turu 2), tel. 6668163, E-L 10-21, P 10-18; Lõunakeskus (Ringtee 75), tel. 6668153, E-P 10-21; Kaubanduskeskus Eeden (Kalda 1c), tel. 6668164, E-P 10-21; Pärnu: Kaubamajakas (Papiiniidu 8/10), tel. 6668152, E-P 10-20; Viljandi: Viljandi Centrum (Tallinna mnt. 24), tel. 6668166, E-R 9-19, L 9-17, P 9-15; Jõhvi: Kaubanduskeskus Tsentraal (Kesk-väljak 4), tel. 6668168, E-R 10-19, L-P 10-16; Rakvere: Põhjakeskus, tel. 6668177, E-P 10-20; Valga: Valga Maxima (Jaama 2b), tel. 6668121, E-R 10-19, L 10-16; Paide: Ringtee 2, tel. 6668124, E-L 10-19, P suletud; Kuressaare: Auriga Keskus (Tallinna tn. 88), tel. 6668117, E-L 10-20 ja P 10-18; Võru: Kagukeskus (Kooli 6), tel. 6668173, E-R 10-19, L 10-18, P 10-16